

„... ut sequamini vestigia eius“
(1 Pe 2, 22.)

ŽIVOT KRISTA PÁNA PODLE ČTYŘ EVANGELIÍ

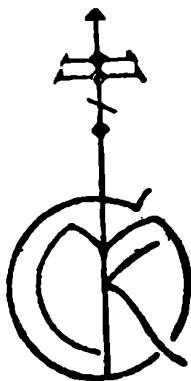
Náčrty rozjímání pro kněze.

Svazek I.

SKRYTÝ ŽIVOT KRISTA PÁNA.

Napsal

Th. Dr. BOHUMIL SPÁČIL T. J.,
profesor na papežském Orientálním Ústavě v Římě.

V PRAZE 1930.

NÁKLADEM CYRILLO-METHODĚJSKÉHO KNIHKUPECTVÍ
GUSTAV FRANCL, PRAHA.

Imprimi potest.

Pragae, die 2. Januarii 1930.

LEOP. ŠKAREK S. J.,
Praepositus Provinciae Čechoslovachiae S. J.

Nihil obstat.

P. CYRILLUS JEŽ, S. J.,
censor.

Imprimatur.

Pragae, die 4. Januarii 1930.

† *ANTONIUS PODLAHA,*
Episcopus Paphiensis, Vicarius generalis.

OBSAH:

I. Předmluva sv. evangelisty Lukáše	24
II. Věčný život Syna Božího u Boha a pří- prava na jeho vtělení	24
Rozjímání 1. — Věčný život věčného Slova	26
Rozjímání 2. — Tajemství vtělení Slova	30
Rozjímání 3. — Sv. Jan Křtitel svědčí o vtělení Slova	33
III. Anděl zvěstuje narození Jana Křtitele	36
Rozjímání 4. — Archanděl Gabriel zjevuje se Zachariášovi	38
Rozjímání 5. — Archanděl Gabriel zvěstu- je velikost sv. Jana Křtitele	42
IV. Panna Maria počne z Ducha svatého	45
Rozjímání 6. — Archanděl Gabriel zjevuje se Panně Marii	47
Rozjímání 7. — Nejsvětější Panna stává se Matkou Boží	50
Rozjímání 8. — Kněžská čistota	54
V. Rodokmen Kristův podle sv. Matouše	57
VI. Maria Panna navštěvuje Alžbětu	59
Rozjímání 9. — Navštívení Panny Marie	61
Rozjímání 10. — »Magnificat«	64
VII. Narození Jana Křtitele a chvalozpěv Za- chariášův	67
Rozjímání 11. — Narození předchůdce Páně	69
Rozjímání 12. — »Benedictus«	72

VIII.	Anděl oznamuje sv. Josefovi početí Kristovo z Panny Marie .	76
	Rozjímání 13. .	77
IX.	Narození Krista Pána	81
	Rozjímání 14. — Cesta sv. rodiny do Betléma	83
	Rozjímání 15. — Narození Pána Ježíše	86
	Rozjímání 16. — Pastýři se klanějí Ježíškovi	90
X.	Obřezání Krista Pána a obětování v chrámě	94
	Rozjímání 17. — Obřezání Páně a jméno Ježíš	96
	Rozjímání 18. — Očišťování Panny Marie	99
	Rozjímání 19. — Simeon a Anna	102
XI.	Mudrcové klanějí se Kristu Pánu	104
	Rozjímání 20. — Milost volá sv. mudrce k Ježíši Kristu	107
	Rozjímání 21. — Mudrcové v Jerusalémě a Betlémě	109
	Rozjímání 22. — Dary sv. mudrců	112
XII.	Útěk sv. rodiny do Egypta	115
	Rozjímání 23.	116
XIII.	Herodes vraždí nevinné děti. Sv. rodina se vrací z Egypta	119
	Rozjímání 24. — Vražda betlémská	121
	Rozjímání 25. — Návrat sv. rodiny z Egypta	124
XIV.	Skrytý život Pána Ježíše v Nazaretě .	127
	Rozjímání 26.	127
XV.	Dvanáctiletý Ježíš v chrámě	131
	Rozjímání 27. — Pán Ježíš zůstává bez vědomí rodičů v chrámě	132

	Rozjímání 28. — Pán Ježíš v chrámě na- lezen	136
XVI.	Vystoupení Jana Křtitele a jeho svědec- tví o Kristu	138
	Rozjímání 29.	141
XVII.	Způsob apoštolátu sv. Jana Křtitele	144
	Rozjímání 30.	145
XVIII.	Křest Kristův	148
	Rozjímání 31.	149
XIX.	Rodokmen Kristův podle sv. Lukáše	152
XX.	Kristus Pán od ďábla pokoušen	154
	Rozjímání 32. — Kristus Pán na poušti	156
	Rozjímání 33. — Pokoušení knězova	159
XXI.	Dvě svědectví sv. Jana Křtitele o Kristu	162
	Rozjímání 34.	164

P ř e d m l u v a.

Nemáme dosud původního díla, které by mohlo býti kněžím příručkou pro rozjímání. Myslíme tedy, že již proto nebude neúčinným toto dílko, třeba není dokonalé.

Podáváme v něm život Krista Pána v rozjímáních. Neřídíme se metodou těch autorů, kteří text evangelii toliko předkládají anebo uvádějí několika slovy a pak rozjímání samo rozvádějí širě. Uvádíme vždy plný text některého odstavce Písma svatého podle harmonie čtyř evangelistů a pak podáváme náčrtek jedné nebo několika meditací na základě textu. Činíme tak proto, aby kněží v rozjímání pokročili, mohli rozjímati i bez příručky a bez náčrtů, přímo podle evangelického textu.

Za základ jsme vzali latinskou harmonii zpracovanou Lohmannem¹⁾ a uvádíme ji téměř všude podle Sýkorova překladu Nového zákona.²⁾ K textu jsme připojili v poznámkách výklad některých míst; a ačkoli velká část těchto vysvětlivek je kněžstvu známa ze studia Písma svatého, přece jsme v tom chtěli učiniti raději víc než méně, aby nebylo ani nejmenší nejasnosti o smyslu textu, který má býti základem meditace.

¹⁾ J. B. Lohmann S. J. — Victor Cathrein S. J., Vita D. N. J. Christi e quatuor evangeliiis ipsis ss. librorum verbis concinnata. Ratisbonae 1911.

²⁾ Dr. Jan Lad. Sýkora, Nový Zákon Pána našeho Ježíše Krista, Část první, Evangelia. V Praze 1909.

Poněvadž látkou rozjímání jest nám celé sv. evangelium, tedy nejenom na př. události, zázraky, podobenství, nýbrž i ty části evangelia sv. Jana, kde buď evangelista nebo Kristus Pán mluví o vznešených a abstraktních pravdách víry, budou se snad někomu zdáti některá rozjímání (na př. o prologu sv. Jana, o řečech Kristových v chrámě a ve večeradle) poněkud abstraktní. Kněžim v rozjímání méně vycvičeným se doporučuje začíti nejprve s meditacemi jednoduššími a názornějšími.

Celé dílko má pět svazků. První jedná o skrytém životě Krista Pána, tři další o jeho životě apoštolském, poslední o jeho umučení a oslavení. Každému svazku předesíláme stručný nástin metody rozjímání, přípravnou modlitbu na rozjímání, český překlad modliteb »Anima Christi« a »Suscipe«.

V Římě, na svátek Navštivení P. Marie 1929.

O rozjímání.

1. Pojem a různé druhy rozjímání.

Rozjímání jest druh modlitby, tudíž povznesení duše k Bohu neboli rozmlouvání s Bohem; ale je modlitbou vnitřní, ne ústní, která se děje odříkáváním určitých formulek. Rozjímání je přemítání o nějaké náboženské pravdě, nejenom abychom na chvíli v ní zbožně spočinuli, nýbrž abychom z ní čerpali duchovní prospěch pro život a v ctnostech pokročili. Tímto praktickým účelem liší se rozjímání od pouhého náučného probírání náboženské pravdy (studia). Předmětem rozjímání může býti buďto událost z Písma sv. nebo ze života svatých, tajemství života Krista Pána nebo i odtažitá pravda víry.

Při rozjímání jsou všechny naše duchovní mohutnosti činné, paměť, rozum, vůle; také obrazivost působí spolu. Podle toho, která činnost převládá, dělíme rozjímání nebo vnitřní modlitbu na *rozjímání v užším smyslu slova* (meditatio), *úvahu* (consideratio), *nazírání* (contemplatio), *smyslové vnímání* (applicatio sensuum). Při rozjímání v užším slova smyslu rozum vyvozuje praktické důsledky pro život; hlavní úloha připadá vůli: vzbu-
zovati praktická předsevzetí. Při úvaze jest naopak hlavně rozum činný, vůle pracuje spíše jenom bezděčně. Nazíráním zoveme rozjímání, při němž rozum jest značnou měrou podporován obrazivostí. Předvádíme-li si událost obrazivostí,

takže rozum a vůle pracují téměř jen bezděčně, máme smyslové vnímání. Můžeme ovšem užítí při témže rozjímání hned tohoto, hned onoho způsobu vnitřní modlitby. Pravidla pro rozjímání, která doleji podáváme, vztahují se sice na prvním místě na rozjímání ve vlastním a užším slova smyslu, ale mnohá z nich platí i pro jiné druhy vnitřní modlitby.

Vedle rozjímavé modlitby jsou ještě druhy modlitby, které jsou jaksi uprostřed mezi rozjímáním a ústní modlitbou. Zvláštní zmínky z nich zasluhuje ten, který podle názvosloví exerciční knížky sv. Ignáce jmenujeme *druhým způsobem modlení*. Záleží v tom, že probíráme nějaké modlitby ústní slovo za slovem, rozumem uvažující, jaká pravda je v něm obsažena a co z ní pro nás následuje, a vůlí vzbuzující dobrá hnutí a předsevzetí.

Ve všech těchto různých způsobech modlení může se při dobré vůli cvičiti každý věřící křesťan s obyčejnou milostí, již Bůh nikomu neodepírá. Nazýváme je proto obyčejnými nebo nižšími způsoby rozjímání, na rozdíl od *vnitřní modlitby vyšší* nebo *nazírání vyššího, mystického*, k němuž je potřeba zvláštní nebo i zcela mimořádné milosti Boží.

2. Způsob, jak rozjímání konati, a jeho pravidla.¹⁾

Aby rozjímání mělo pravý užitek, třeba jest šetřiti — a platí to zejména pro začátečníky

¹⁾ Důkladnější poučení skýtá: Jar. Ovečka T. J. *Návod k rozjímavé modlitbě*. Sv. Hostýn 1923.

v duchovním životě — určitých předpisů. Týkají se jednak *přípravy* na rozjímání, jednak *rozjímání samého*, jednak toho, čeho třeba dbáti *po rozjímání*.

Doporučuje se, abychom si látku pro rozjímání, které obyčejně konáváme ráno, už večer před tím *připravili*. Přečteme si událost nebo pravdu, o níž chceme rozjímat, rozdělíme si látku na několik (obyčejně na tři) oddílů a určíme si aspoň všeobecně, jaký duchovní užitek chceme z rozjímání čerpati. Večer před spaním, vzbuzující ještě jednou lítost a doporučující se v ochranu Boží, máme si vzpomenouti znovu, o čem chceme ráno rozjímat. Ráno při vstávání, při tomto »kritickém« okamžiku, na jehož dobrém nebo špatném použití často celý den závisí, máme si, děkující Bohu za dobrodiní uplynulé noci a vzbuzující dobrý úmysl, zase látku rozjímání na mysl uvést.

Před samým rozjímáním soustředíme mysl, vzbudíme úkon víry v přítomnost Boží, pokloníme se hluboce velebnosti Boží a vykonáme kleče přípravnou modlitbu. Jest to krátká modlitba ústní, která se co do smyslu nikdy nemění. Obsahem jejím jest projev víry v přítomnost Boží, lítost nad dosavadní nevěrností, prosba, aby všechny úmysly, myšlenky a činy v rozjímání směřovaly ke cti a chvále Boží a aby rozjímání mělo hojný užitek, jakož i velkomyslná ochota konati všechno, k čemu nás Pán Bůh svou milostí volati bude.

Pak následují dvě nebo tři *průpravy*. Účelem jejich jest zaujmouti naši mysl k rozptýlení nakloněnou pro předmět rozjímání, tím že nějak

upoutáme obrazivost a vytvoříme si tak jakýsi opěrný bod pro celou dobu rozjímání. Konáme-li rozjímání o nějaké události, na př. o tajemství ze života Krista Pána, záleží první průprava v tom, že si tuto událost uvedeme zcela zkrátka na paměť. V druhé průpravě si pak předvedeme obrazivostí místo, děj, osoby, jejich slova a pod. Uvažujeme-li o nějaké odtažené pravdě, vynechá se první průprava, a druhá záleží v tom, že si pravdu obrazivostí nějak znázorníme. Vše to má se díti velmi zkrátka, jinak by nás tato průprava spíše rozptýlila, místo aby nám byla prostředkem k sebranosti. I při rozjímání o dějinné události můžeme první a druhou průpravu spojit v jednu, v níž si zároveň děj připamatujeme a obrazivostí znázorňujeme. V třetí (po případě druhé) průpravě prosíme pokorně za duchovní užitek z rozjímání; modlíme se ne už všeobecně, aby rozjímání mělo užitek, jako jsme prosili v modlitbě přípravné, nýbrž žádáme o nějakou určitou milost. Této modlitby je nám třeba, neboť rozjímání jest úkon nadpřirozený a jenom s milostí Boží lze z něho dosíci duchovního užitku. Na rozdíl od modlitby přípravné, která podle smyslu zůstává stále táž, mění se *průpravy podle látky* rozjímání a podle osobních okolností a podle potřeb. Při mnohém rozjímání a pro mnohé osoby stačí jako první a druhá příprava živý projev víry v rozjímanou událost nebo pravdu.

Po těchto přípravách následuje *vlastní rozjímání*, při čemž, jak řečeno, jsou činné hlavně tři mohutnosti duševní, paměť, rozum, vůle, podporované obrazivostí.

Paměti přísluší jenom úloha přípravná. Má rozumu a vůli předkládati látku, zpřítomňovati jednotlivé rysy události s jejími okolnostmi, předváděti jednotlivé věty nebo poučky rozjímané pravdy, podle toho, jak jsme si látku rozdělili na oddíly. Má se to díti pokud možno názorně; máme si představití, že jsme při události sami přítomni, že zjevenou pravdu sami z úst Krista Pána slyšíme a pod.

Rozum věrou osvícený má v rozjímání poučovati vůli. Proto hledí v rozjímanou pravdu hlouběji vniknouti a vyvoditi z ní praktické důsledky. Uvažuje, co tajemství nebo pravda znamená sama v sobě, všímá si okolností, příčin, ptá se, kdo tu jedná nebo mluví, přemýšlí o vznešenosti, kráse, důležitosti rozjímané pravdy, o souvislosti s jinými pravdami a tajemstvími, jak se v tajemství jeví vlastnosti Boží a pod. Ovšem není vždy nutno, ba ani možno, událost nebo pravdu uvažovati se všech těchto hledisk. Také způsob bude různý podle látky rozjímání; při rozjímání o tajemstvích se někdy doporučuje uvažovati nejprve o osobách, potom o jejich řečech, pak o jejich skutcích. Když rozjímající tajemství nebo pravdu takto všestranně uváží, obrací ji na sebe. Ptá se: co mi ukládá tato pravda jako člověku, křesťanu, knězi atd. Jak jsem se posud podle ní řídil, co chci činiti budoucně? Kterých prostředků mi třeba užiti a které překážky přemoci? Některé takové více všeobecné důvody jsou na př., že je to nutné, slušné, snadné.

Rozumová úvaha není cílem rozjímání. Nezáleží rozjímání v krásných nebo hlubokých myš-

lenkách, rozum má jenom připravovati a podávati látku vůli. Zdržíme se tudíž při těchto úvahách jenom tak dlouho, pokud jest třeba, aby vůle mohla příslušná hnutí vzbuzovati a praktická předsevzetí činiti. Nenalézáme-li při nějakém předmětu ničeho, co by v nás zbožná hnutí vzbuzovalo anebo nás k dobrým předsevzetím pobízelo, přejdeme k další části rozjímání.

Vůle má při rozjímání vzbuzovati zbožná *hnutí* a *city*, úkony vnitřních ctností a prodlévati v nich, pak činiti *předsevzetí* pro budoucnost. Mluvíme-li o citech, nemyslíme na vzrušení smyslová, nýbrž na skutky vůle. Taková hnutí a takové skutky vnitřních ctností jsou na př. víra, důvěra v Boha, odevzdanost v jeho svatou vůli, duchovní radost, díkůvzdání, chvála, podiv, lítost nad hříchy, pokoření před velebností Boží, obětování sebe Bohu, láska Boží. Není k nim třeba slov, ale můžeme je také vyjadřovati slovy, buď vlastními, anebo vzatými z Písma sv. a liturgických modliteb.

Pozná-li rozum nějakou pravdu, vznikají ve vůli bezděky příslušná hnutí, proto bude tato činnost vůle jistou měrou provázeti úvahu rozumovou po celé rozjímání. Vlastní místo však pro tyto skutky vůle jest tehdy, když rozum tajemství nebo pravdu všestranně uváží. Potom vůle může snadno a nenuceně hnutí a skutky ctností vzbuzovati, aniž se k nim musíme nutiti. Takové násilí by namáhalo jenom hlavu a nervy a nemělo by duchovního užitku. Vzbuzujme tedy ty *city* a cvičme se v těch úkonech ctností, k nimž nás mi-

lost Boží vybízí; a setrvejme v nich tak dlouho, pokud v nich duchovní užitek nalézáme.

Mnohdy může užitek celého rozjímání záležeti v takových hnutích: některé tajemství nás naplní velikou radostí a povzbudí nás k mocným díkům, pravda některá nás pohne k hluboké lítosti a vzbudí v nás živou spasitelnou bázeň. Ale pravidelně máme při rozjímání činiti i určitá předsevzetí pro život. Jako pro hnutí vůle vůbec, jest i pro předsevzetí vlastní místo po rozumové úvaze rozjímané pravdy. *Předsevzetí* mají býti *zásadní, praktická, velkodušná, určitá, odůvodněná, pokorná.*

Zásadní jsou naše předsevzetí, když si neumiňujeme toliko bojovati proti jistým zevnějším nedokonalostem a výstřelkům svých vášní, nýbrž když se snažíme vymýtiti samy kořeny chyb. Mají býti praktická: nemáme si žádati věcí neobyčejných a umiňovati si to, co síly naše přesahuje, nýbrž musíme hleděti k svému stavu, k poměrům a okolnostem; nemáme mysletí na dalekou budoucnost, nýbrž učiniti si předsevzetí pro nejbližší dobu, nejlépe pro přítomný den; a tu zase v té věci, kde toho nejvíce cítíme potřebu. To však nevylučuje velkodušnosti; naopak máme býti ochotni všecko učiniti, k čemu nás Bůh svou milostí volati bude, máme míti touhu i veliké věci pro Boha konati, anebo o takovou touhu prositi. Předsevzetí nesmějí býti všeobecná, nýbrž určitá, t. j. musí se buď týkati určitého případu (na příklad: zachovám trpělivost, bude-li mi s tímto člověkem jednati) anebo si musíme stanoviti pro všeobecný případ něco určitého (na př.:

kdykoli přijde pokušení k netrpělivosti, vzpomenu si na utrpení Páně). Mají-li býti předsevzetí pevná a stálá, musí býti odůvodněná, neboť vůle pevně a stále drží jenom to, co rozum odůvodní. Musíme si tudíž při předsevzetích znovu na mysl uvéstí důvody, které jsme při úvaze rozumové poznali. Konečně musí býti předsevzetí pokorná; nesmíme spoléhati na svoje síly a činiti předsevzetí s jakousi domýšlivou jistotou, že je vlastní silou vůle zcela jistě dodržíme, nýbrž skládati především důvěru v Boha a prositi ho za pomoc a vytrvalost.

Rozjímání takto konané jest skutečná a velmi krásná modlitba. V modlitbu zvláště vroucí vyzní rozjímání na konci, kdy se duše, světlem nebeským osvícená a nadpřirozenou láskou rozehřátá, v pokorné oddanosti k Bohu obrací. Tuto konečnou modlitbu nazýváme *rozmluvou* (colloquium), poněvadž ji pravidelně konáme na způsob důvěrné rozmluvy s Bohem, Kristem Pánem, Pannou Marií, nějakým světcem nebo světicí. Můžeme konati, podle látky rozjímání, buď rozmluvu jednu, na př. ke Kristu Pánu, anebo po řadě se obraceti ve více rozmluvách na různé božské nebo svaté osoby. Mluvíme tu jako služebníci k svému Pánu, hříšníci ke spravedlivému, ale i milosrdnému Soudci, jako chudšas k boháči, žák k učiteli, ale i jako syn k otci, přítel k příteli. Rozmluva může se konati beze slov nebo vlastními slovy nebo i slovy nějaké známé modlitby. Obyčejně užíváme nejprve vlastních slov a končíme pak nějakou známou modlitbou ústní, na př. rozmluvu k Panně Marii Zdrávasem nebo Zdrávas Královno, roz-

mluvu k Pánu Ježíši modlitbou Duše Kristova, posvěť mne, rozmluvu k Bohu Otci Otčenášem. Obsahem rozmluv bývá dík za milosti obdržené v rozjímání, obětování předsevzetí, prosba za vytrvalost. Rozmluva má býti vroucí a velkodušná. Doporučuje se, abychom se modlili za sílu, volit právě to, čeho se naše přirozenost hrozí, ale co poznáváme pro svůj duchovní prospěch za nutné. Rozmluva je velmi podstatnou částí rozjímání, které nesmíme nikdy opomenouti; vroucí rozmluva napraví mnohé nedostatky rozjímání.

Brzo *po rozjímání* máme učiniti krátkou *reflexi*. Je to kratičké opakování, hlavně však zpytování o vykonaném rozjímání. Ptáme se, jak se nám při rozjímání vedlo. Je-li vše v pořádku, děkujeme Bohu za tu milost; nemělo-li rozjímání žádoucího užitku a nekonáno-li bedlivě, zkoumáme příčiny toho. Ptáme se, jak jsme si rozjímání připravili, jak jsme vykonali přípravnou modlitbu, průpravy, jak jsme cvičili jednotlivé mohutnosti duše, zdali předsevzetí naše měla potřebné vlastnosti, jaké byly rozmluvy. Zpytujeme se též, jaká byla naše vnitřní a zevnější uctivost, jaká velkodušnost, jak jsme přemáhali nechuť a různá pokušení. Na konec vzbudíme lítost nad svou nebdalostí, umíníme si polepšit se; obnovíme pak předsevzetí v rozjímání učiněná, po případě si zapíšeme předsevzetí a osvícení, jichž se nám dostalo. Za dne máme si častěji na předsevzetí vzpomenouti; někdy se doporučuje obsah a užitek rozjímání shrnouti v nějakou malou průpověď, již si za dne častěji opakujeme.

3. Důležitost rozjímání pro kněze.

Kněz má hlásati věřícím věčné pravdy a vésti duše k spáse a k dokonalosti. K tomu je potřeba, aby sám žil život duchovní a dokonalý. První stupeň kněžské dokonalosti jest, aby se zachovával habituelně v posvěcující milosti Boží. Z toho už vysvítá, jak důležité jest pro kněze rozjímání. Nemluvíme nyní o užitku rozjímání pro apoštolské působení kněžské. Jest jisto, že kněz denně rozjímající brzo si osvojí takovou znalost věčných pravd a bude míti takovou zásobu námětů, že snadno bez dlouhé přípravy bude moci kázati nebo o duchovních věcech mluvit, a nebude odkázán na používání nebo dokonce memorování kázání od jiných. Nechceme s určitostí tvrditi — ačkoli to říkají mnozí zkušení vůdcové duchovní —, že kněz bez rozjímání se nemůže udržeti habituelně v milosti Boží, ale zdůrazňujeme velikou důležitost, ano skutečnou potřebu rozjímání pro vnitřní duchovní život knězův.

K duchovnímu životu jest potřebí, abychom nadpřirozené pravdy poznávali, a to ne pouze všeobecně a abstraktně, nýbrž zcela konkrétně a výstižně; jest třeba, abychom samy sebe zkoumali, pravdy poznané na sebe obraceli a podle nich celý život zařizovali. To vše není však možné bez častějšího rozjímání.

Kněz, který nerozjímá, byť i jinak hodný, propadá záhy osudnému sebeklamu. Domnívá se, že náboženské pravdy dobře zná, a zatím jich nikdy řádně nepronikl; neuznává a nevidí svých chyb, třebas už všem ostatním bijí do očí; při různých

nedorozuměních, konfliktech a pod., jak je život přináší, hledá vinu vždy u druhých, příčinou všeho jsou však jeho vlastní neukázněné vášně. A kdyby se snad v obyčejných okolnostech bez meditace udržel v duchovním životě jinými prostředky, na př. ústní modlitbou, neobstojí jistě při silnějších nárazech pokušení a při větších vnitřních a zevnějších obtížích.

Nástín rozjímání podle metody sv. Ignáce.

Před rozjímáním.

1. Připravme si *látku* rozjímání, nejlépe večer předtím.
2. Vzpomeňme si večer před spaním a ráno při vstávání krátce na předmět rozjímání.

Rozjímání samo.

1. *Úvod*: Vmysleme se v *přítomnost* Boží a vykonáme *přípravnou modlitbu*. Učínme před rozjímáním obvyklé *průpravy*.

2. *Paměť* si předvádíme část po částce látku rozjímání.

3. *Rozum* uvažuje, co je v rozjímané pravdě obsaženo, vyvozuje praktické důsledky pro duchovní život, předkládá vůli různé pohnutky, zkoumá, jak jsme se posud podle té pravdy řídili, a co a jakým způsobem bychom měli napravití v budoucnosti.

4. *Vůle* vzbuzuje po celé rozjímání příslušná hnutí, city nebo úkony ctnosti (víry, naděje, lásky, chvály, lítosti atd.), činí praktická, konkrétní, pokorná předsevzetí, modlí se za sílu, abychom je provedli.

5. Ve vroucí modlitbě závěrečné neboli *rozmluvě* shrneme všechno, co jsme v rozjímání poznali a co jsme si předsevzali, a obracíme se pokornou prosbou k osobě, na niž se rozjímání vztahuje a k Pánu Bohu. Končíme nějakou ústní modlitbou («Otčenáš», «Zdravas Maria», «Duše Kristova», «Suscipe Domine»).

Po rozjímání.

Doporučuje se, abychom po rozjímání, buď hned nebo později ve vhodnou dobu v krátké *reflexi* se zpytovali, jak se nám v rozjímání vedlo, a učinili si předsevzetí vystríhati se po druhé chyb, kterých jsme se snad v rozjímání dopustili. Radívá se také, abychom si poznamenali důležitější předsevzetí a blaivní užitek rozjímání.

Modlitba přípravná.

Všemohoucí Bože a Pane můj, věřím, že jsi zde přítomen, klaním se Ti v nejhlubší úctě a třebaže nejsem hoden pro četné své hříchy Tvého pohledu, přece v důvěře v Tvoji dobrotu předstupuji před Tebe, abych s Tebou rozmlouval a naslouchal, co Ty mluvíš ke mně. Pane, nauč mě konati vůli Tvou a dej mi milost, aby všechno, co budu mysliti, chtíti a konati, směřovalo čistě k větší službě a chvále Tvé a prospěchu duše mé.

»Duše Kristova.«

Duše Kristova, posvěť mě,
tělo Kristovo, uzdrav mě,
krví Kristova, opoj mě,
vodo z boku Kristova, obmyj mě,
umučení Kristovo, síliž mě!
Ó, Ježíši dobrý, vyslyš mě,
ve Své rány ukryj mě,
odloučiti se mi nedej od Tebe,
nepřítele zlého uchraň mě,
v hodině smrti mé zavolej mě
a přijítí k Tobě přikaž mně,
s Tvými svatými ať chválím Tě
na věky věkův! Amen.

»Sume, Domine, et suscipe.«

(Obětování sebe Bohu.)

Vezmi si, ó Pane, a přijmi celou mou svobodu, mou paměť, můj rozum a celou mou vůli, všechno, co mám a vlastním. Tys mi to dal, Tobě, ó Pane, to vracím; všechno je Tvé, nalož s tím zcela podle Své vůle. Dej mi jen lásku k Tobě a milost Svou, neboť ta mi stačí.

I. Předmluva sv. evangelisty Lukáše.

(Lk. 1, 1—4.)

Poněvadž mnozí podjali se toho, aby uspořádali vypravování těch věcí, které se u nás naplnily,¹⁾ jakož nám je podali ti, kteří byli od počátku očitými svědky a přísluhovateli slova, vidělo se i mně, který jsem od počátku vyzvěděl vše důkladně, pořádkem o tom psátí tobě,²⁾ velmožný Theofile,³⁾ abys poznal pravdu těch věcí, kterým jsi byl vyučen.

1) Třeba rozuměti o různých záznamech křestanů, které líčily život Krista Pána a jeho učení, od apoštolů a učedníků podávané, ne o t. zv. apokryfních evangeliích.

2) Sv. Lukáš dosvědčuje, že napsal své evangelium na základě důkladných badání, jež ovšem nevylučují božské inspirace, a zároveň naznačuje, že bude psátí podle chronologického pořadu.

3) Jest to buď přítel Lukášův nebo nějaký vznešený a ve veřejném úradě působící muž (obé může znamenati titul *καρτιστος* optimus), o němž jinak nic bližšího není známo.

II. Věčný život Syna Božího u Boha a příprava na jeho vtělení.

(Jan 1, 1—18.)

Na počátku bylo Slovo, a Slovo bylo u Boha a Bůh byl Slovo.¹⁾ To bylo na počátku u Boha. Všecky věci povstaly skrze ně, bez něho nepovstalo nic (z toho), co učiněno jest. V něm byl

život a život byl světlem lidí.²⁾ A Světlo ve tmě svítí a tma ho nepojala. Vystoupil pak člověk jeden,³⁾ byv poslán od Boha, jméno jeho bylo Jan. Ten přišel na svědectví, aby svědectví vydal o Světle, by všichni věřili skrze něho. On nebyl Světlem,⁴⁾ nýbrž aby svědectví vydal o Světle. Bylo však Světlo pravé, kteréž osvěcuje každého člověka, přicházejícího na tento svět.⁵⁾ Na světě bylo a svět povstal skrze ně, ale svět ho nepoznal. Do vlastního přišel a svoji ho nepřijali. Kdožkoli však jej přijali, dal jim moc státí se dítkami Božími, těm (totíž), kteří věří ve jméno jeho, kteří se zrodili nikoli z krve, aní z vůle muže, nýbrž z Boha.⁶⁾ A Slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi, a viděli jsme slávu jeho, slávu to jako jednorozeného⁷⁾ od Otce, plného milostí a pravdy.

Jan vydal svědectví o něm a volal řka: »To byl Ten, o němž jsem pravil: Ten, jenž přijde po mně, přede mnou jest, neboť byl prve než já« a z plnosti jeho my všichni jsme obdrželi,⁸⁾ a to milost nad milost. Neboť zákon byl dán skrze Mojžíše, milost (však) a pravda⁹⁾ přišla skrze Ježíše Krista. Boha nikdo nikdy neviděl; jednorozený Syn, který jest v lůně Otcově, ten (to) zjevil.

1) Kdežto ostatní evangelisté vypravují narození Krista Pána podle člověčenství a podávají lidskou jeho genealogii, líčí sv. Jan věčný jeho původ z Otce, rozdílnost (osoby) a soupodstatnost s ním (Na počátku bylo Slovo — Slovo bylo u Boha — bylo Bůh). Užívá o druhé božské osobě, jediný z evangelistů, jména »Slovo«; psal k vzdělaným židům. Že pojmenování toto

převzal z Filona, není sice absolutně vyloučeno, ale božské Slovo, o němž zjevením byv poučen píše, liší se naprosto od pojmu »slova« ve filosofii alexandrijské.

2) Třeba rozuměti o Životě Božím, pokud je pramenem nadpřirozené milosti a nadpřirozeného osvětlení,

3) Podle některých se tato věta dostala přesunutím na toto místo a patřila by před v. 15 (»Jan vydal svědectví atd.«). V rozjímání se přidržíme této domněnky.

4. Někteří vykladači míní, že se těmi slovy sv. Jan obrací proti těm, již pokládali sv. Jana Křtitele za Krista,

5) Vyjádřena tu pravda, že se každému člověku dostává dostatečné milosti Kristovy k spáse.

6) Stručně, ale výstižně se tu vyjadřuje moc posvěcující milosti, kterou se stáváme dítkami Božími. Nerodíme se tělesně, nýbrž duševně — silou samého Boha, působícího v naší duši.

7) Slovo »jako« (ὡς, quasi) neznamená pouhé přirovnání, nýbrž skutečnost (= jakožto jednorozeného, kterýžto jest jednorozený).

8) Podle sv. Augustína, Theofila Alexandrijského, Ruperta z Deutzu, Kajetána, Toleta patří tato slova ještě ke svědectví Janem Křtitelem pronesenému. Podle této domněnky je upraveno naše (třetí) rozjímání.

9) To jest celá a dokonalá pravda.

Rozjímání 1.)*

Věčný život věčného slova.

1. průprava: Představme si světlem živé víry tajemství věčného života Slova.

*) Kde jeden odstavec Písma sv. je rozveden ve více rozjímání, má každé rozjímání svůj zvláštní nadpis; jinak jest bez nadpisu.

2. průprava: Prosme za milost, abychom lépe unikli do tohoto tajemství a aby se nám stalo vzpruhou duchovního života.

1. Dříve než jsem byl na světě, ano dříve než vůbec něco ze stvořených věcí existovalo, byl už od věčnosti nekonečný a neobsáhlý trojjediný Bůh, věčné a nekonečné, od Otce skutečně rozdílné a přece s ním soupodstatné Slovo. V okamžiku, který Bůh v své nekonečné moudrosti určil, stvořil skrze Slovo celý tento svět, stvořil také mne a svou všemohoucností mne zachovává. Celou svou bytostí jsem na Bohu naprosto závislý, celý mu náležím, jeho službě se musím celý a zcela věnovat. Z Boha, věčného života, skrze Slovo má také veškerý život původ. Bůh však ve své neskončené dobrotě se nespokojil tím, že nám dal život přirozený, nýbrž povznesl nás k cíli vyššímu a utvořil v nás život nadpřirozený; to daleko přesahuje všechno, co pouhý náš rozum poznává a k čemu se nese touha přirozená.

a) Jak malým a nepatrným se jeví celý můj život se všemi sklony, plány, tužbami, nesnázemi, úspěchy i neúspěchy, když naň pohlížím ve světle věčnosti. Jsem skutečně jen pranepatrnou kapkou v oceánu věčnosti. Čím hlouběji proniknu tuto pravdu, tím pravdivěji budu pohlížet na svůj život a tím budu pokornější.

b) Jsem stvořen všemohoucností Boží beze všeho svého přičinění a zásluhy; před 20, 30, 60 lety jsem byl mnohem méně než nejmenší prášek; nebyl jsem nic; všemohoucnost Boží mne též zachovává a při každém mém konání musí působit, bez všemohoucí ruky Boží nemohl bych ani toho nejmenšího vykonatí a upadl bych hned v propast nící. Jak hlubokou pokorou musí mne tato myšlenka naplnit! A poněvadž jsem celý a

zcela od Boha, jsem zde též pro Boha. On jest mým cílem; sloužití ve všem a všude Bohu je hlavní a podstatná povinnost mého života, a vésti lidi ke službě Boží je první úloha apoštolského působení.

c) Nejkrásnějším a nejvznešenějším odleskem božské Bytosti na světě je život. Co život jest a znamená, nejlépe poznáváme, když srovnáme mrtvý organismus s organismem, jenž kypí životem. Krásnější pak a vznešenější než život vůbec jest život duše: nepřehledné moře představ, tužeb, poznatků, soudů, plánů. A přece přirozený duševní život není zase nic u přirovnání se životem nadpřirozené milosti, který Bůh v naší duši v své nevystihlé dobrotě utváří a udržuje. Jak si musím tohoto nadpřirozeného života vážiti, s jakou úzkostlivostí dbáti, abych ho těžkým hříchem neztratil! — Tvořiti, obnovovati a udržovati tento život v duších mi svěřených jest můj úkol vznešený, ale též odpovědný.

2. První účinek nadpřirozeného života, jež nám Bůh vlévá svou milostí, je nadpřirozené světlo, víra, a pak nadpřirozené dary rozumu, moudrosti, vědění, dary Ducha sv. Všem lidem nabízí věčná Láska toto své světlo; všem je Kristus Pán přinesl. Tam však, kde v srdci vládne temnota, kde duch je zcela zaujat láskou pozemskou, není smyslu pro nadpřirozenou milost a pro světlo shůry. A mnoho duší milostí Boží pohrdlo a pohrdá, i z těch, které Kristus přišel na prvním místě spasit, totiž z národa israelského.

a) Větší cenu než všechny poznatky pozemské a než všechna světská moudrost mají osvícení, která nám Bůh dává svatou vírou a dary Ducha sv. Modlitbou, častým rozjímáním, věrným následováním hlasu Božího musíme se snažiti, aby toto světlo stále více pronikalo naše poznání a stalo se nám pravidlem celého života,

b) Zdá-li se nám, že máme ještě málo porozumění pro pravdy Boží, málo zájmu pro věc Kristovu, ptejme se, není-li v duši naší také nějaká temnota, nějaká nepřemožená vášeň, anebo nelpíme-li příliš na věcech pozemských.

c) Všem Bůh nabízí a dává dostatečnou milost, ale miliony lidí jí opovrhují anebo jí nepřijímají. Vina jest ovšem v jejich vlastní neochotě nebo zlobě; mnoho viny mají také ti, kteří by měli býti prostředkovateli milostí Boží, úkolu toho však neplní. Kdyby všechny duše, které Bůh k apoštolskému životu volá, hlasu Božího uposlechly, kdyby všichni kněží konali co nejsvědomitěji svoje apoštolské povinnosti, byly by snad skoro všechny duše zachráněny. Slyšel jsem hlas Boží, který mne k nějakému apoštolskému dílu volal? Snažím se aspoň ty duše, které jsou mi svěřeny, vésti svědomitě k spáse a k dokonalosti?

d) Krista Pána nepřijali ani ve vlastní jeho zemi a národě a pohrdli jeho milostí. Nedivme se tedy, jestliže nemáme někdy úspěchů ani u těch duší, které jsou nám velmi blízko a na jejichž spáse nám zvláště záleží.

3. Ti, kdo Boha a Krista »přijmou«, jeho milostí se neprotiví, stávají se účastnými nevýslovného bohatství, nepopsatelné krásy nadpřirozeného života; stávají se vskutku dítkami Božími a jsou účastni samé přirozenosti Boží.

a) Ponořme se tu v hlubší rozjímání tohoto tajemství a hledme ve světle víry aspoň trochu pochopiti pravdu, že milost nás činí účastnými života Božího a jeho přirozenosti a činí nás přijatými syny Božími, neboli že uděluje nám dobro a výsady, které náležejí toliko Bohu a vlastnímu Synu Božímu. Kněz, který si tuto nesmírnou cenu milostí Boží uvědomí, nebude lito-

vati nijaké oběti, aby tuto milost třebaš jenom jedné duši zachoval nebo znovu zjednal.

b) Podmínkou, abychom od Boha dostali milost, jest konečně jen, abychom Boha v srdce »přijali«, jeho milostí neodporovali. Kolik milostí jsme snad ztratili tím, že jsme hlasu Božího nedbali nebo jím dokonce opovrhli! Umiňme si, že od této chvíle nikdy nijaké milostí nezanedbáme.

Rozjímání 2.

Tajemství vtělení Slova.

1. *průprava: Uveďme si na mysl veliké tajemství: Slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi.*

2. *průprava: Modleme se, abychom vtěleného Syna Božího stále lépe poznávali a více milovali.*

1. Stojíme před nepochopitelným tajemstvím svaté víry. Toto dítě v Betlémě v jeslích ležící, tento jínoc v nazaretské dílně Josefově, tento muž na apoštolských cestách palestínských jest skutečný a opravdový člověk, má lidské tělo se všemi údy jako my, lidskou duši a lidské srdce, dokonce i lidské slabosti, pokud se dají s jeho svatostí a důstojností srovnati. A přece jest zároveň skutečným a pravým Bohem. Lidská přirozenost jest u něho spojena s druhou božskou osobou v jednu jedinou bytost, v osobu s dvěma přirozenostmi, lidskou a božskou. Proto jest nejenom správná a pravdivá věta: Ježíš Kristus pláče, trpí, poslouchá, umírá, nýbrž i věta: Ježíš Kristus je věčný, vládne celým světem, je nesmrtelný.

a) Tu jest zajisté nejprve na místě, abychom se v němém úžasu, s pevnou vírou a hlubokou pokorou

tomuto tajemství poklonili, tomuto zázraku božské moci se podívovali a trojjediného Boha za toto dílo jeho Moudrosti z celého srdce chválili.

b) Zvláště děkujeme za to, že se nám dostalo sv. vírou milosti, toto veliké tajemství poznati. Velicí filosofové starověku, Plato, Aristoteles a jiní, pronikali svým hlubokým duchem tajemství přírody a ducha lidského, prorokům a svatým Starého zákona dostalo se od Boha zvláštních osvícení, ale nikdo z nich neměl jasného tušení o tajemství vtělení; nám Bůh skrze svoji Církev toto vznešené a při tom tak půvabné tajemství zjevil. Ukazujme svou vděčnost i tím, že se vždy sebraně budeme modlití »Anděl Páně«.

c) Podle mínění některých bohoslovců byl by se Syn Boží vtělil a na svět přišel, i kdyby první lidé nezhřešili a nepotřebovali vykoupení; ale v přítomném řádě, po pádu Adamově, účelem vtělení jest jistě také vykoupení z hříchu. Z toho poznáváme, jak veliká jest zloba a neštěstí hříchu, když Bůh takový veliký zázrak působí, aby lidstvo bylo z hříchu vykoupeno, a jak musíme ze všech sil pracovati, abychom duše z hříchů osvobozovali.

2. V tajemství a díle vtělení zračí se překrásně všechny vlastnosti Boží. Projevil tu Bůh svoji moc; jistě jenom všemohoucí ruka Boží mohla uskutečniti dílo tak podivuhodné, že by se nám zdálo naprosto nemožným, kdyby nás o něm zjevení nepoučovalo: Nesmírný Bůh leží v malých jeslích, Nekonečně Velebný trpí, Věčné Slovo umírá. Ukázal svoji nesmírnou lásku a dobrotu, nebo něco většího a něco lepšího než jednorozeného svého Syna nám jeho Lásku dáti nemohla. A nekonečná Jeho moudrost v tom se jeví, že vtělený Syn Boží může dáti skutečné a úplné zadostučinění Bohu Otcí jménem celého lidstva, jsa zároveň Bůh i člověk.

a) A tento Bůh, který takovou moc má a jí ukazuje, neměl by dosti moci, aby mi v mých nesnázích, v té neb oné obtížné záležitosti pomohl?

b) Nebo bych snad mohl a směl pochybovati, že mne dosti nemiluje, poněvadž mi posílá nějaký kříž anebo zdánlivě neslyší moje prosby?

c) Tentýž Bůh, který ukázal při vtělení nevystíhlou moudrost, řídí svou věčnou moudrostí celý svět a bdí nad každým mým krokem. Proto i kdyby se mi někdy v osudech lidstva a národů něco zdálo nepochopitelným, i kdybych nevěděl, proč mne Bůh tou neb onou cestou vedl, musím vždy býti přesvědčen, že všechno je nanejvýše moudré a k dobru mému, i dobru celku.

3. Ještě mnoho bychom mohli uvažovati o tom, co krásného a dobrého bylo způsobeno tím, že druhá božská osoba přijala člověčenství na sebe; jak se nám na př. tím v Ježíši Kristu dostalo božského Učitele vši pravdy a všech ctností v lidské podobě, jak tím přirozenost lidská byla povznesena atd. Aspoň si uvedme ještě dvě velká dobrodiní a dvě milosti, které se z vtělení Syna Božího prýští. Vtělený Syn Boží tím, že se za nás pokořil a trpěl, povznesl a posvětil utrpení a pokoření; chudoba, ponížení, kříž nejsou již hanbou, nýbrž je ctí, pro Krista se pokořovati a trpěti. Ježíš Kristus jako Bohočlověk založil Církev, viditelnou společnost a zároveň mystické své tělo, v níž dále žije a pokračuje v svém díle, v této Církvi ustanovil viditelnou svátost oltářní, v níž sám sebe dává v oběť a za pokrm. Ani Církev ani Eucharistie nebyly by možné, kdyby se Bůh nebyl vtělil.

a) Nermuťme se příliš a nereptejme, třeba-li nám něco trpěti, schází-li nám něco v pozemských věcech a jsme-li v něčem zneuznávání; vždyť všechno to, trpě-

lívě jsouc podle příkladu Krista Pána a z lásky k němu snášeno, není neštěstím, nýbrž ctí a zásluhou.

b) Obnovme se při rozjímání vtělení Syna Božího v své úctě a lásce k jeho Církvi a k nejsvětější svátosti oltářní, které jsou jeho nejkrásnější a nejláskyplnější dílo zde na zemi.

*Rozjímání 3.)**

Sv. Jan Křtitel svědčí o vtělení Slova.

1. průprava: Představme si, jak sv. Jan Křtitel připravuje lid na příchod Vykupitele.

2. průprava: Prosme za osvícení, abychom úkol předchůdce chápali, a za sílu, abychom ho v kněžském působení napodobovali.

1. Sv. Jan Křtitel byl podobně jako Kristus Pán vyslancem Božím, od Boha byl poslán, autoritou a jménem Božím mluvil. Úkolem jeho bylo, připravovat cestu Spasiteli. Toho si byl předchůdce Páně plně vědom. S jedné strany vystupoval se vši rozhodností jako ten, komu je od Boha dána moc, a svědomitě plnil úkol shůry mu svěřený, s druhé strany se měl pouze za hlas volajícího na poušti, za docela malého a nepatrného před božským Spasitelem. V obém je příkladem kněze Kristova.

a) Jsme »posláni od Boha«, vyslanci Kristovi, zastupujeme ho a mluvíme jeho jménem. Kněz, který se považuje pouze za úředníka, který myslí, že může vchá-

*) Toto rozjímání má jen 2 díly; první jedná o úřadě Janově, druhý o jeho svědectví o Kristu (viz pozn. 8. výkladu!).

zetí v kompromisy tam, kde se jedná o věc Kristovu a jeho Církev, který se domnívá, že se může svým zevnějším způsobem života připodobovatí synům tohoto světa, ztratil smysl pro svou nadpřirozenou důstojnost.

b) Hlavní náš úkol je týž, jaký byl úkol Janův, »vydávati svědectví o Kristu«. Nejenom slovy, nýbrž celým svým zjevem a životem máme světu ukazovati pravdu učení Kristova, jeho božství a pravost jeho Církvě. Není snad nedostatek naší horlivosti a nedokonalý náš život částečnou příčinou toho, nad čím tolik naříkáme, že tak mnozí nechtějí znáti Krista a Církvě?

c) Při všem vědomí své kněžské důstojnosti musíme býti přesvědčení, že »nejsme světlem«, tak jako předchůdce Páně byl o tom hluboce přesvědčen. Všecky dary a výsady, jež máme, jsou dobrovolným darem božské Lásky; jen osvícením shůry, světlem božské milosti poznáváme, co jest nám a těm, jež máme vésti, potřeba neb užitečno. Všecky úspěchy musíme na prvním místě vždycky připisovati Pánu Bohu.

2. To, co nám o věčném Slovu podává zjevení, o čem píše evangelium, co bylo předmětem kázání sv. Jana Křtitele, je též obsahem naší víry v Syna Božího a obsahem našeho kázání o něm: Syn Boží jest od věčnosti (»přede mnou jest, neboť byl prve než já«), ve vtěleném Slově jest plnost milosti, z níž všichni dostáváme (»z plnosti jeho my všichni jsme obdrželi«), On přinesl nám všecku pravdu (»pravda přišla skrze Ježíše Krista«).

a) Lehkomyšlnost a netečnost lidí bývá velmi často příčinou, že zapomínají na pomíjejícínost života a celého viditelného světa, že žijí tak, jakoby tento život a svět měly trvati stále. Jest proto potřeba, abychom jim

často mluvili o věčnosti, o věčném Bohu, věčném Synu Božím, a ovšem sami také často na věčnost myslíli.

b) Jako je pravda víry, že v Bohočlověku jest plnost vši milosti, tak jest pravda, že Kristus Pán z této plnosti všem udílí. Když nabízí každému aspoň dostatečnou milost k spáse, jak štědrým bude k těm, které svatým křtem připojil k svému mystickému tělu, k sv. Církvi! A jaké bohaté milosti má připraveny pro ty, které v nevýslovné lásce povolal k svatému kněžství! Ti jistě mohou obdržeti z plnosti Kristovy »milost nad milost«, jenom když srdce jejich je připraveno a když vroucí modlitbou o milosti žádají.

c) Starý zákon byl pravým náboženstvím a veliký byl poklad zjevených pravd u přirovnání k nepatrným vědomostem náboženským, které okolní pohanské národy měly dílem z přirozeného poznání rozumu, dílem ze zbytků prvotního zjevení. A přece praví sv. evangelium, že pravda přišla skrze Ježíše Krista. Vskutku, zjevením Krista Pána dostalo se nám tak jasné a dokonalé pravdy, že se nám nyní proti ní starozákonní zjevení zdá býti temnotou. Tato úvaha nás povzbuzuje k veliké vděčnosti za takový drahocenný dar a k horlivé práci, aby pravda křesťanská byla stále od více lidí poznávána a milována.

d) Ještě více si budeme zjevené pravdy vážiti a ještě více Bohu za ní děkovati, uvážíme-li, že zjevení Kristovo obsahuje tajemství, kterými se nám již zde na zemi aspoň poněkud odhaluje bytost Boží sama v sobě, jak na ní máme jednou po celou věčnost patřiti. Poněvadž nás Bůh určil k cíli, jenž všecky přirozené touhy a síly přesahuje, chtěl, abychom nyní vírou poznávali aspoň něco z nevystihlé jeho Pravdy. A tak třebaže

»Boha neviděl nikdo«, přece pevnou vírou ve zjevená tajemství můžeme v jistém smyslu již nyní Boha vidět, neboť »jednorozený Syn, který jest v lůně Otcově, ten (to) zjevil«.

III. Anděl zvěstuje narození Jana Křtitele.

(Lukáš 1, 5—25.)

Za časů Heroda, krále judského, žil jistý kněz jménem Zachariáš, ze třídy Abiášovy, a měl manželku z dcer Aronových, a její jméno bylo Alžběta. Oba byli spravedliví před Bohem, plníce všechny příkazy a předpisy Páně bez úhony. A neměli žádného dítěte, neboť Alžběta byla neplodná a oba byli již pokročilí ve věku svém. Stalo se pak, když v pořádku třídy své konal úřad kněžský před Bohem, že podle obyčeje úřadu kněžského připadlo naň losem, aby vejda do chrámu Páně, zapálil v oběť kadídlo¹⁾ a všechno množství lidu modlílo se venku v době zápalu. I ukázal se mu anděl Páně,²⁾ stoje na pravé straně oltáře kadídlového, a Zachariáš, uzřev jej, ulekl se a bázeň připadla na něho.³⁾ I řekl mu anděl: Neboj se, Zachariáši; neboť vyslyšena jest modlitba tvá, a manželka tvá Alžběta porodí tobě syna a nazveš jméno jeho Jan.⁴⁾ I budeš mítí radost a plesání, a mnozí se budou radovati z jeho narození, neboť bude veliký před Pánem Bohem, a vína a nápoje opojného⁵⁾ pítí nebude a již ze života matky své bude naplněn Duchem svatým⁶⁾ a mnohé ze synů israelských obrátí ku Pánu Bohu jejích. A on předejde před ním v du-

chu a mocí Eliášově,⁷⁾ aby obrátil srdce otců k dítkám⁸⁾ a nevěřící ke smýšlení spravedlivých, by připravil Pánu lid hotový. I řekl Zachariáš k andělovi: Po čem to poznám? Neboť jsem stár a manželka moje pokročila ve věku svém. A anděl odpověděv řekl jemu: Já jsem Gabriel, který stojím před Bohem, a jsem poslán, abych mluvil k tobě a ty věci ti zvěstoval. I budeš němý a nebudeš mocí mluvit až do dne, v kterém se ty věci stanou, poněvadž jsi neuvěřil mým slovům, kteráž se naplní časem svým. A lid očekával Zachariáše a divili se, že prodléval v chrámě. Když pak vyšel, nemohl k nim mluvit; i poznali, že měl vidění v chrámě.⁹⁾ A on pokyvoval jím a zůstával němý. I stalo se, když se naplnili dnové služby jeho, odešel do svého domu. A po těch dnech počala Alžběta, manželka jeho; i tajila se po pět měsíců¹⁰⁾ řkouc: Takto mi učinil Pán ve dnech, v nichž vzhlédl, aby odňal pohanu moji mezi lidmi.

1) Bývalo losem určováno, který úkon kněžský kdo z kněží měl vykonávat, a Zachariášovi losem připadlo přináseti oběť kadidla na zápalném oltáři ve svatyni v době obecné modlitby věřícího lidu (o deváté a o třetí hod.).

2) Gabriel, jak sám pak Zachariášovi zjevuje.

3) Již z toho třeba souditi, že se zjevil anděl ve viditelné podobě, že to nebylo pouze vnitřní osvětlení.

4) t. j. milost Hospodína.

5) »sicera«; jest to každý opojný nápoj, který není z révy (na př. z obilí, plodů datlových nebo palmových a pod.).

6) Náplň milostí Ducha sv. se rozumí ne o daru proctví, zázraků a pod., nýbrž o milosti posvěcující, již byl

sv. Jan ještě před narozením v lůně matky od dědičného hříchu osvobozen.

7) Eliáš vynikal rozhodností a horlivostí o zákon Páně.

8) Slova tato znamenají, buď že Jan svým životem a kázáním způsobí, že synové naplnění budou stejnou touhou po Mesiáši jako jejich předkové, patriarchové; nebo že tito, dosud pro nevěru a lhostejnost synů rozhněvaní, znovu k nim svoje srdce nakloní; anebo jednoduše, že Jan Křtítel svým působením bude šířiti a upevní vzájemnou lásku otců a synů.

9) Poznali to buď z jeho změněného a bledého obličejce, nebo ze znamení, jimiž to naznačoval.

10) Bezdětnost byla pokládána u Israelitů většinou za trest Boží a proto za pohanu. Alžběta, která počala v zákonitém manželství a početí sama považuje za dobrodiní Boží, neskrývala se ze studu, nýbrž chtěla nějaký čas v samotě a sebranosti Bohu díky vzdávati a dítě svoje mu doporučovati.

Rozjímání 4.

Archanděl Gabriel zjevuje se Zachariášovi.

1. *průprava: Viz skvělou postavu anděla, stojícího u oltáře po pravici Zachariášově.*

2. *průprava: Pros za milost, abys svatých příkladů a naučení následoval.*

1. V době politického a mravního úpadku národa židovského, kdy Judea byla pod cizím žezlem a lid israelský, zvláště ve městech, stykem se zkaženými okolními pohanskými národy sám mravně poklesl, sledujeme se přece s rodinami, které si víru otců a pevnou naději v Mesiáše zachovaly. K těmto rodinám patřila

í rodina Zachariášova. A proto Duch sv. sám vzdává velikou chválu dvěma starým manželům, nazývá je spravedlivými před Bohem, bez úhony, vydává jim svědectví, že kráčeli ve všech přikázáních a předpisech. Ale přes to, že byli pro svou ctnost miláčky Božími, neušetřil je Duch sv. utrpení. Bezdětnost jest pro každou rodinu i nyní křížem; zvláště však bolestnou byla u Israelitů, neboť se považovala obecně za znamení ne-libosti Boží nebo za trest.

a) Zdává se nám někdy, jakoby skutečně už celý svět byl zkažen a nikoho nebylo, kdo by věrně Pánu Bohu sloužil. A přece všude, v každé farnosti i velmi pokleslé lze najít rodiny, které si i v okolí velmi zkaženém nebo netečném víru a mravní bezúhonnost zachovávají. Úkolem kněze jest takové rodiny vyhledávat, je v dobrém utvrzovati, budít v nich apoštolského ducha, a u dětí, kde možno, vypěstít i kněžská nebo řeholní povolání.

b) Chvála, kterou Duch sv. vzdává zbožným manželům Zachariášovi a Alžbětě, má daleko větší cenu než všecka chvála a sláva lidská. A býti spravedlivým před Bohem, kráčet ve všech přikázáních a předpisech Páně, býti bez úhony, jest daleko větší štěstí a poklad, než mít mnoho statků a oplývat štěstím pozemským. Naší úsilovnou touhou, naší jedinou ctížádostí musí býti, abychom se stali velikými před Bohem. Když si můžeme říci, že Bůh je s námi spokojen, nedbejme toho, svět-li námi pohrdá, aneb máme-li v pozemských věcech nedostatek.

c) Právě ten, koho Bůh miluje, musí býti připraven na nějaký kříž a utrpení; vždyť právě kříž a utrpení jest nejlepší příležitost k zásluze a nejvhodnější prostředek, ukázat lásku k Pánu Bohu.

2. Jako jinde, používá i zde Boží Moudrost zdánlivě nahodilých a nepatrných věcí k provedení svých plánů a k udílení milostí. Losem, tedy vlastně náhodou, určen jest Zachariáš k obětování kadidla, a tento úkon má býti příležitostí božského zjevení. Zcela vhodně posílá Bůh svého anděla právě tehdy, když kněz Zachariáš trvá na modlitbách a jeho mysl je povznesena k božským věcem. Přes to však se ulekl, když uzřel před sebou skvělou postavu andělovu. Je přirozeno, že člověka, obklopeného pozemskými věcmi a zvyklého pravidelnému běhu přírodnímu, náhlé objevení nadzemské bytosti naplňuje bázní.

a) Pohlížejme i na události zdánlivě nepatrné a nahodilé ve světle prozřetelnosti Boží! Naskytne-li se třeba nahodilá příležitost k dobrému skutku, k nějakému nepovinnému kněžskému úkonu, použijme jí s radostí. Kdož ví, zdaž nám tu Pán Bůh nechce udělit nějaké zvláštní milosti?

b) Modlitba jest nejpříhodnější dobou božských vnuknutí a jiných milostí. Často zavinuje naše nedbalost a vlažnost v modlitbách, že nezakoušíme účinek milostí Boží. Zkoumejme se a napravme, co chybí!

c) Zachariáše zjev naplňuje bázní. Ještě několik let, ano snad mnohem dříve, a budeme státi před zjevem ještě velebnějším, před Ježíšem Kristem, věčným Soudcem. Jakou bázní bude naplněna duše kněze, který za života byl tomuto svému Pánu nevěrný. Umiňme si, žítí tak, abychom při soudu Božím nemusíli státi s bázní a třesením.

d) Pohled na anděla Gabriela připomíná nám jiného anděla, který jest nám blízký a jemuž jsme zavázáni velikými díky. Je to náš anděl strážný. Věříme v jeho přítomnost a ochranu, a přece snad málo naň myslívá-

me a málo mu svou vděčnost ukazujeme. Učíme si dnes předsevzetí, zase častěji a vroucněji se k němu modlíme a zvláště v době pokušení se mu doporučujeme.

3. Anděl poděšeného Zachariáše uklidňuje slovy: »Neboj se, Zachariáši.« Nemá se báti zjevení andělského, nýbrž naopak se z něho radovati, neboť je znamením, že Bůh vyslyšel jeho vytrvalou a vroucí modlitbu. Spravedliví manželé se modlili, aby jim Bůh dal dítě, ale modlili se ještě více a vroucněji, aby se Bůh brzo již smíloval a poslal slíbeného Vykupitele. Obojí modlitbu Pán nyní vyslyšel.

a) V duši těch, kteří nekrácejí po cestách Božích, budívá Bůh svou milostí posvátnou bázeň, kdežto zlý duch hledí je ukonejšiti a světskými radostmi hlas milostí utlumiti. U spravedlivého pravidelně milost Boží působívá útěchu, zlý nepřítel však chce ho znepokojiti. Nejsme-li si tedy ničeho před Bohem vědomí, zapuzujeme každý neklid, všecku úzkost a bázeň jako pokušení.

b) Jako byla vyslyšena modlitba Zachariáše a Alžběty, tak bude zajisté i naše vytrvalá a vroucí modlitba vyslyšena; nedá-li nám Bůh právě to, zač jsme prosili, poněvadž v své vševědoucnosti ví, že by nám to nebylo užitečné, dá nám jistě něco jiného a obyčejně ještě lepšího. Za to nám ručí příslibení Kristovo, o tom svědčí zkušenost. A přece jak často ztrácíme důvěru a vytrvalost, není-li naše prosba hned splněna.

c) Ovšem musíme podle příkladu svatých osob při svých modlitbách mysliti ne jenom na své soukromé potřeby, ale především na veliké zájmy Krista Pána a jeho Církve: modlíme se za rozkvět missií, obrácení hříšníků, kacířů a rozkolníků, za oslavu a rozkvět Církve, její ústavů, řádů, škol atd.

Rozjímání 5.

Archanděl Gabriel zvěstuje velikost sv. Jana Křtitele.

1. *průprava* : *Slyšme anděla pravícího Zachariášovi :
»Bude velikým před Pánem Bohem.«*

2. *průprava* : *Modleme se, abychom se podle příkladu
sv. Jana stali upravdě velikými před Pánem Bohem.*

1. Sv. Jan Křtitel, který žil život tuhého pokání, vzdálen všeho toho, po čem svět baží a v čem hledá rozkoš i velikost, světu téměř neznám, a který zemřel v žaláři smrtí mučednickou, byl skutečně veliký muž, veliký osobní svatostí a svým vnitřním životem, veliký jako apoštol království Kristova. Základem jeho vnitřní svatosti byla posvěcující milost, jejíž vysoký stupeň byl mu dán již před narozením v lůně matky. K tomuto nejvzácnějšímu nadpřirozenému daru přistoupilo pak mnoho milostí skutkových, jak samo jméno Bohem mu dané (Jan — milost Hospodinova) naznačuje. Sv. Jan pak sám ukazoval svatost života cvičením ve všech ctnostech, zvláště v skutcích zevnějšího pokání, jak to Písmo sv. vyjadřuje slovy : »vína a nápoje opojného pítí nebude.« Sv. Jan jest vzorem svatostí kněžské.

a) Základem naší svatosti musí býti též posvěcující milost. Nenarodili jsme se s ní, nýbrž obdrželi jsme ji teprve při křtu sv. Za tuto milost musíme často a vroucně děkovati; děkujeme za ni také v tomto rozjímání. Přesťastný ten, kdo tohoto drahocenného daru křestního nikdy neztratil ! Měli-li jsme neštěstí, že jsme jej ztratili, snažme se, abychom aspoň nyní jako kněží žili habituálně v milosti Boží a jí sv. svátostmi a záslužnými skutky stále v sobě rozmnožovali.

b) Janem, t. j. mužem milostí, měl by sloužit každý kněz, nejenom proto, že je rozdavatelem milostí, nýbrž i proto, že se mu od Boha hojných milostí dostává. A máme vskutku mnoho prostředků milostí. Častá modlitba, denní oběť a sv. přijímání, cvičba v kněžských ctnostech a úkony kněžské samy : všecko to může a má na nás svolávat denně hojnost milostí s hůry. Nemusíme snad se zahanbením říci, že jsme méně omilostněni než mnozí obyčejní věřící, poněvadž používáme prostředků milostí nedbale?

c) Strohý život předchůdce Páně jest nám příkladem a pobídkou, abychom také aspoň nějaké zevnější pokání konali. Kdo se pro cíl apoštolský a z lásky ke Kristu zcela nebo částečně zříká opojných nápojů, koná jistě dílo bohulibé ; ale aspoň tolik ducha pokání musí mít každý kněz, že v jídle a pití zachovává střídmost, v celém zevnějším chování jednoduchost a zdrželivost.

2. Sv. Jan byl veliký nejenom osobní svatostí, nýbrž i apoštolským působením. Třemi věcmi to sv. evangelium zvláště vyznačuje : mnoho synů israelských obrátil k Pánu Bohu jejich, vynikal neoblomnou rozhodností Eliášovou, rozséval mír mezi rozvaděnými. Proto narození jeho přineslo radost nejenom rodičům a příbuzným, nýbrž všem duším, na něž měl později působiti.

a) Naší největší touhou musí býti, abychom co možná nejvíce duší k Bohu obrátili a přivedli. Myšlenka, že jsme mnoho duší zachránili nebo blíže k Bohu přivedli, bude naší útěchou v hodince smrti. Této útěchy nebude mít kněz, jehož jediným ideálem bylo, aby si svoje nejněžší povinnosti »odbyl«. A jaká jest asi smrt kněze, který musí vyznati, že nejenom duší pro Krista nezískal, nýbrž naopak netečností nebo i špatným příkladem mnohé od něho oddálil !

b) Knězi je třeba jak mírné laskavosti sv. Františka Saleského, tak rozhodné odhodlanosti Eliášovy; ale zdá se, že je za nynější doby polovičatosti a zbabělých kompromisů více třeba prosít o ducha Eliášova než o ducha sv. Františka Saleského.

c) Kněz má být andělem míru, který rozvaděné bratry smírje a pravou lásku Kristovu všude šíří. Čím hlubší kořeny zapustí v jeho srdci láska Kristova, čím více bude se snažit o upřímnou lásku bratrskou k druhým kněžím, tím snáze dostojí tomuto důležitému úkolu.

d) Prosme božského Mistra za milost, abychom svatý život a apoštolskou horlivost velikého předchůdce Páně tak napodobovali, by také o nás platilo, že »se mnozí radovali z jeho narození«.

3. Zpráva andělova zdá se Zachariášovi tak podivná a nepravděpodobná, že pochybuje a projevuje nedůvěru vůči božskému poslu a tím vlastně vůči Bohu samému. Za to ho Pán Bůh ihned trestá němotou. Ukončiv příkázaný úřad kněžský, vrací se Zachariáš domů. Tam děkují on a zbožná jeho žena za velikou milost a připravují se na narození předchůdce Páně vroucí modlitbou a samotou.

a) Velmi se nelíbí Pánu Bohu nedostatek důvěry a dětinné oddanosti. Vždyť i my si pokládáme za čest a těšíme se, jestliže nám někdo prokazuje důvěru, a mrzíme se, když nám nedůvěruje. Ale jak snadno se prohřešujeme proti Pánu Bohu nedůvěřivostí a pochybovačností! Tolik dobrodiní nám udělil, a přece si často tak počínáme, jakoby nebyl dobrotivým otcem, nýbrž strohým tyranem. Tolikráte modlitby naše vyslyšel, a přece hned klesáme na mysl, když někdy naši prosbu hned nevyplní.

b) Když nemáme dosti důvěry a dětinné oddanosti k Bohu, nesmíme se diviti, že také nás Pán Bůh trestá jakýmsi druhem němoty. Nenalézáme ve svých kázáních a napomínáních pravých slov, anebo slova našeho apoštolského působení nejsou provázena Božím požehnáním.

c) Nejlépe Pánu Bohu za veliké nějaké dobrodiní poděkujeme a nejlépe se na nová veliká dobrodiní připravíme, když se uchýlíme do samoty před svatostánkem nebo v klidu a samotě vykonáme duchovní cvičení.

IV. Panna Maria počne z Ducha svatého.

(Lukáš 1, 26—38.)

Měsíce šestého pak anděl Gabriel poslán byl od Boha do města galilejského, jemuž jméno Nazaret, ku panně, zasnoubené muži, jemuž jméno bylo Josef, z domu Davidova, a jméno panny Maria.¹⁾ A vešed k ní anděl řekl: Zdráva buď, milostí plná, Pán s tebou, požehnaná's ty mezi ženami.²⁾ Ona pak (uzřevši jej) užasla nad řečí jeho a myslila, jaké by to bylo pozdravení.³⁾ I řekl jí anděl: Neboj se, Maria, neboť jsi našla milost u Boha. Hle, počneš v životě a porodíš syna a nazveš jméno jeho Ježíš. Ten bude veliký a Synem Nejvyššího slouti bude, a Pán Bůh dá mu trůn Davída, otce jeho, a bude královati v domě Jakubově na věky, a království jeho nebude konce.⁴⁾ I řekla Maria k andělu: Kterak se to stane, když muže nepoznávám?⁵⁾ A odpověděv anděl řekl jí: Duch svatý sestoupí v tebe, a moc Nejvyššího zastíní tě; proto také to svaté, co se z tebe narodí, slouti bude Syn

Boží.⁶⁾ A aj, Alžběta, příbuzná tvá, i ona počala syna ve stáří svém, a nyní jest již v šestém měsíci, ta, která slove neplodná,⁷⁾ neboť nemožná není u Boha nižádná věc. I řekla Maria: Aj, já dívka Páně, staniž se mi podle slova tvého. Tu odešel od ní anděl.⁸⁾

1) Význam jména »Maria« (hebr. Mirijam) nelze s úplnou jistotou určit. Podle toho, od kterého kmene se slovo odvozuje, znamená buď: »hvězda jitřní«, nebo »Paní«, nebo která »se vzepřela (zlému nepříteli)«, nebo »moře hořkosti«, nebo pouze »hořká«, anebo »krúpěj mořská«, anebo (snad etymologicky nejsprávněji) »plná« (milosti), nebo »krásná« (doslova »tělnatá«).

2) Maria jest »plná milosti« a Pán jest zcela zvláštním způsobem svou milostí a láskou s ní, to jest, má takovou plnost milostí, jaká souhlasí s její velikou důstojností Matky Boží.

3) Příčina uleknutí nebyla, jak někteří myslili, pohled na anděla v podobě překrásného jinocha nenadále přistouplého, nýbrž pokornou dívku zalekla slova veliké chvály andělem pronesená. (»Užasla nad řečí jeho.«)

4) Z těchto slov, z Písma o Mesiáši a o království jeho poučena, poznala Panna Maria, že se má státí matkou očekávaného Vykupitele.

5) P. Maria nepochybuje nad slovy andělovými ani nežádá od anděla znamení na důkaz pravdy jeho poselství. Jen se skromně táže, co se má nyní podle vůle Boží s ní státí, nebo co jí třeba činiti, aby se stala matkou Mesiáše, když ho přirozeně lidským způsobem, jako panna Bohu slibem ustavičné čistoty zaslíbená poroditi nemůže.

6) Vtělení se stalo zcela mimořádným a zázračným působením sv. Trojice a připisuje se Duchu svatému. Jako Bůh »zastíňoval« archu úmluvy, to jest v podobě mraku zcela zvláštním způsobem tam přebýval a působil, tak

svým mimořádným a zázračným působením učiní, že Panna Maria se stane matkou Boží.

7) V jakém stupni příbuzenství byly Maria a Alžběta, nelze s určitostí stanovit. Neplodnost Alžbětina byla tak známa, že ji obecně jmenovali »neplodná«.

8) Účelem poselství Gabrielova bylo, nejen oznámiti Panně Marii její vyvolení, nýbrž také jménem Božím vyžádati jejího svolení. Podle sv. Otců měla Maria dáti ke vtělení, které jest jaksi zasnoubením přirozenosti Syna Božího s přirozeností lidskou, svolení jménem celého lidstva. Tím měla také jako druhá Eva působiti se svým Synem při našem vykoupení, jako Eva svolením ke hříchu přivedila s Adamem naši zkázu.

Rozjímání 6.

Archanděl Gabriel zjevuje se Panně Marii.

1. *průprava* : Vizme anděla, jak se hluboce před dívkou nazaretskou kloní a praví : Zdravas Maria !

2. *průprava* : Prosme za milost, abychom se od svatých těchto osob mnohému pro duchovní život naučili.

1. Ze všech žen a dívek národa israelského a celého světa vyvoluje sí Bůh tuto chudou, prostou a ostatnímu světu neznámou pannu k nejvyššímu důstojenství Matky Boží. Vynikalaf nade všechny ctností a svatostí, jak již samo jméno její naznačuje.

a) Tu vidíme, co u Boha nejvíce váží. Nejsou to tělesné přednosti, ani duchovní přednosti pouze přirozené, jako jsou nadání, energie vůle, dobré srdce, nýbrž svatost života. A právě duše pokorné, skromné, tiché přitahují k sobě milost a přízeň Boží.

b) Při jménu Maria můžeme se v rozjímání zdržeti u některých pravděpodobných významů tohoto slova, uvažovati o vlastnostech a ctnostech nejsvětější Panny

a vztahovati je na svůj duchovní život. — »Hvězdou jítřní« nebo »jítřenkou« ukázala se nejčistší Panna snad i nám. V nebezpečích mládí udržela nás její úcta a přimluva na pravé cestě víry a mravů, anebo nás zase na ni uvedla. Po celý život musíme za to nebeské královně děkovati a tuto hvězdu jítřní jako nejjistější prostředek záchrany všem, zvláště mládeži, vřele doporučovati. Velevhodným prostředkem šířiti úctu mariánskou jsou mariánské družiny.

c) Sodálové, členové družiny, uctívají Pannu Marii jako svoji »Paní a královnu« a zasvěcují celý svůj život a všechny svoje úkony rytířské službě této nebeské Paní. Konati všechny práce a varovati se všeho, co kněžskému ideálu odporuje, abychom tím nebeské Královně učinili radost, může býti i pro nás účinným prostředkem dokonalosti.

d) »Maria« znamená také ‚hořkost‘, nebo ‚moře hořkostí‘. Čím větší je důstojnost, ke které Bůh někoho volá, a čím větší dokonalost, k níž ho vede, tím těžší bývá také často kříž, jímž ho navštěvuje.

2. Anděl svěřený mu úkol plní s radostnou ochotou a přesnou poslušností vůči Bohu, s pokornou úctou k Panně Marii, se skromnou moudrostí v slovech a celém jednání. Zvěstovati veliké tajemství a vyžadovati jménem Božím souhlas Panny, byla pro něho veliká čest, ale pokloniti se uctivě bytosti pouze lidské, bylo pro anděla i jisté pokoření. Ale jako Matka Boží stala se P. Maria Královnou samých andělů.

a) Často bývá kněz od Otců církevních a duchovních spisovatelů přirovnáván k andělu. Má býti prostředníkem mezi Bohem a lidmi, lidí o tajemstvích Božích poučovati, jim vůlí Boží ukazovati, je k Bohu vésti. Zkoumejme se, jaká je naše poslušnost k Bohu a Církvi,

s jakou ochotou a radostí konáme svůj úkol, s jakou uctívou láskou k svěřeným duším, s jakou moudrostí a obezřetností.

b) Také náš úřad je veliká čest, ale často vyžaduje i hodně pokoření. Zvláště za našich dob, kdy zevnější i vnitřní úcta lidu k duchovnímu pastýři klesá, kdy mnozí dokonce knězem a jeho službami pohrdají, musí se kněz často hodně pokořiti, aby nenarazil, myslí lidu proti sobě neobrátil, nýbrž pro sebe a Krista je získal.

3. Vyslovujme pomalu jednotlivá slova pozdravu andělského »Zdrávas Maria« a zastavme se u každého v zbožném rozjímání. Jest to jedna z nejvznešenějších a nejkrásnějších modliteb, kterou nám Duch svatý diktoval a kterou se po prvé modlil jeden z nejpřednějších andělů.

a) »Zdrávas, zdráva buď«, tak jsme po příkladě Gabrielově již nescíslněkrát k Matce Boží volali a jí pozdravovali. S jakou uctivostí a zbožností se to dělo? Jak se chceme »Zdrávas Maria« modlití budoucně? Kéž je zbožné »Zdrávas« jednou jedním z posledních našich slov a povzdechů.

b) »Milostí plná«. Církev svatá učí, že Panna Maria byla plná milostí, a bohoslovci to vykládají tak, že kolik milostí posvěcujících, milostí pomáhajících, darů Ducha svatého, nadpřirozených ctností měli ostatní světci, Maria obdržela sama v celé plnosti. Hledme proniknouti tuto útěchy plnou pravdu, děkujeme Pánu Bohu za takové dobrodiní, radujme se z velikostí své nebeské Matky, blahopřejme jí k tomu a obnovme se v úctě a lásce k ní. Přirovnejme pak svoji ubohost k této plnosti milostí a prosme Matku božské milostí, aby nám hojně milostí u Syna svého vyprosila. Neboť je »plná milostí« nejen

pro sebe, ale i pro nás, jsou prostřednictvím všelíké milosti.

c) »Pán s tebou.« Pán Bůh byl s nejsvětější Pannou zcela zvláštním způsobem; plností své milosti, zvláštní prozřetelností a ochranou a konečně tím, že z jejího lůna druhá božská osoba vzala lidské tělo. Podobným způsobem má být i s knězem, který Krista Pána svolává na oltář a jej svým životem má napodobovat. Prosme zato, aby Pán stále s námi zůstal, abychom se od něho ani na okamžik těžkým hříchem neoddálili, nýbrž stále důvěrněji s ním žili a v jeho přítomnosti kráčeli.

d) »Požehnaná tys mezi ženami«, V dějinách zjevení Božího a Církve Kristovy máme příklady žen vskutku svatých a velikých. Ale daleko nade všechny jest Maria: důstojností, k níž je vyvolena, svatostí, bezbolestným porodem a vynětím ze zákona smrti všem lidem společného. Zde jest ideál, který máme křesťanským ženám předkládati. Ideální obraz »požehnané mezi ženami« musí zatemnit a vytlačit obraz jakékoliv jiné ženy, jenž by nás k sobě vábil.

Rozjímání 7.

Nejsvětější Panna stává se Matkou Boží.

1. *průprava: Vmysleme se ve velebný a veliký okamžik vtělení Syna Božího a slyšme v duchu slova: »Aj, já dívka Páně, staniž mi se podle slova tvého.«*

2. *průprava: Prosme za milost hlubšího uniknutí v tajemství vtělení.*

1. Chvály, obsažené v slovech andělových, Maria se lekla. Jest znamením duší vpravdě pokorných, že se z chvály neradují, nýbrž, že je jim spíše trapná, vzdalují

a bojí se jí. Anděl však jí oznamuje, že má příčinu, radovati se, a sděluje jí veliké tajemství; Má se státi, ne ovšem vlastní zásluhou, nýbrž velikou milostí, kterou u Boha našla, v pravém smyslu Matkou Boží.

a) Zkoumejme se, jak my si počínáme při chválách, jichž se nám dostává. Snad se nad chválou příliš radujeme, myslíme na ní a kocháme se v ní, toužíme po ní. A přece, jak často bývají chvály lidské jenom neupřímné poklony a pochlebování. Pomyslíme-li na svoji bídu a hříšnost, musí se nám každá chvála zdátí spíše trpkou ironií.

b) Nepochopitelnou velikost mateřství Božího můžeme si poněkud uvědomiti, když podle slov andělových uvažujeme nejprve, kdo jest ten, kterého Maria porodila, a pak, čím se při vtělení Syna Božího stala. — Plodem života jejího jest Ježíš, t. j. Spasitel. Tedy ten, jehož obětí celý svět, všechny ty miliony duší s Bohem smířeny a omilostněny byly, bez něhož by všichni na věky byli ztraceni. Jest to Král, jehož říše jest nekonečná a věčná. Jest vpravdě »veliký«, převyšující daleko všechny i nejdokonalejší tvory. Ale jest to především »Syn Nejvyššího«, skutečný Syn Boží, druhá božská osoba, Bůh!

c) A Maria, pouhý lidský tvor, skromná a nepatrná dívka, stává se v pravém, skutečném smyslu Matkou Boží. Neboť ačkoliv z ní Syn Boží vzal jen lidské tělo, přece, poněvadž přirozenost lidská je v Kristu spojena s božskou přirozeností v jednu božskou osobu, je tato jedinečná bytost pravý Syn Boží a Panna Maria pravá Matka Boží. Snad ani na to nemyslíme, když tolikráte za den vyslovujeme jméno Matky Boží, jak hluboká pravda je v něm skryta. A přece je to jedno z nejvznešenějších tajemství. Prosme za milost, abychom je lépe

pronikli, podíváme se mu v tichém rozjímání, velebme Matku Boží a doporučujeme se její ochraně. Sladké jméno »Matky Boží«, »Matky krásného milování« staniž se nám útěchou a ochranou.

2. **María** podrobuje se v pokorné poslušnosti nejsvětější vůli Boží. Jen jedna bázeň jí ještě naplňuje: jak bude moci nyní zachovati slib ustavičného panenství. Anděl jí upokojuje; Syna Božího nepočne a neporodí obyčejným způsobem přirozeným jako jiné ženy, nýbrž stane se to zvláštním a zázračným působením Božím.

a) Jsme také tak jemného svědomí ve věci čistoty kněžské, že se bojíme i stínu, který by mohl zakaliti tuto milou a krásnou ctnost? Anebo se snad naopak těšíme, můžeme-li nějak své smyslnosti vyhověti, jenom když při tom není očividný těžký hřích? Co nám tu třeba napravití?

b) Když působení Boží již v obyčejných denních zjevech přírodních jest tak podivuhodné a plné tajemství, jakým krásným a vznešeným tajemstvím je nadpřirozený, zázračný akt, kterým nejsvětější Trojice v lůně panenské Děvy utvořila tělo Bohočlověka. Jak se musíme podívatí moci Boží a jí chváliti! Podobným mimořádným působením zasáhl i v naši duši Duch sv., když jsme byli jeho milostí k svatému kněžství posvěceni. I na nás sestoupil Duch svatý, i nás zastínila moc Nejvyššího a to, co se v rukou našich na oltáři rodí, jest vskutku Syn Boží. Toto vyvolení a tento čestný úkol si máme dobře připomínati, když se dostaví malomyslnost nebo pokušení, dopustí se něčeho, co se s důstojností kněžskou nesrovnává.

c) Při tom nesmíme zapomínati: mateřství Boží byla veliká čest, ale bylo také těžkým břemenem. Mateřské srdce Panny Marie měl proniknouti ostrý meč a se svým

Synem měla nésti těžký kříž. Také vznešený úřad kněžský přináší s sebou kněžský kříž a v srdce knězovo vráží mnohdy meč vnitřního i zevnějšího utrpení.

3. Když byl Gabriel veliká tajemství nejsvětější Panně zjevil a na potvrzení svých slov na milostné početi Janovo poukázal, přidává poslední a nejhlubší důvod, proč se všecko to stane a státi může. »U Boha není nemožna nijaká věc.« Jest jí všemohoucí vůle Boží. A této svaté a všemohoucí vůli Boží se P. Maria v pině pokoře a odevzdanosti podrobuje. »Aj, já dívka Páně, staniž se mí podle slova tvého.«

a) »U Boha není nemožna nijaká věc.« Nesčíslněkráté jsme slyšeli nebo četli tato slova a jistě v ně věříme. Jak jest tedy možno, že hned klesáme na myslí, když se nám v pastorační něco nepodaří, že se snadno vzdáváme naděje na obrácení a polepšení těch, kteří dlouhou dobu milosti odporují, že veliká díla apoštolská; sjednocení církví, obrácení nevěřících a kacířů pokládáme snad za utopie a proto se za ně ani mnoho nemodlíme.

b) »Staniž se mí podle slova tvého.« V těchto slovech je vyjádřena podstata křesťanského života a křesťanské dokonalosti. Při všem, co konáme, ať jsou to věci veliké nebo nepatrné, při všem, co nás potkává, ať jest to milé a příjemné nebo těžké a trpké, vždycky jest hlavní věcí, aby se stala vůle Boží. Čím více se o tom přesvědčíme a čím bedlivěji budeme ve všem hledati vůli Boží, tím šťastnější a spokojenější budeme.

c) Maria se nazývá dívkou, služebnicí Páně. To jest vlastně nejpriléhavější název a pojmenování každého lidského tvora. Všecka vyznamenání a čestné úkoly, jichž se nám dostane, jsou pouhé případnosti, v podstatě zůstáváme vždy to, co jsme byli v prvních dnech

života a co jest každý i nejnepatrnější člověk : služebníky Božími. Tato pravda musí nás pronikatí skrz naskrz ; pak bude celý náš život krásnou a bohumílou službou Boží.

Rozjímání 8.

Kněžská čistota.

1. *průprava : Slyšme slova, která diktovala Panně Marii láska k panenství : »Kterak se to stane, když muže nepoznávám?«*

2. *průprava : Prosme za milost podobné lásky k panictví a svaté čistotě, jakou vynikala Panna Maria.*

1. Zákon celibátu a slib čistoty přijetím podjáhentství složený, nejprve od nás žádá, abychom se neprohřešili těžkým hříchem proti šestému přikázání. Abychom se uvarovali hříchu, musíme se snažiti o ctnost sv. čistoty. Milujeme-li velmi Krista a panictví, budeme si přátí a o to dbátí, abychom dosáhli i dokonalostí andělské čistoty, pokud to s milostí Boží zde na zemi jest možno. Tím jsou dány tři díly tohoto rozjímání,

a) Víme, co jest pro nás těžkým hříchem proti šestému přikázání, jaké jsou následky takového hříchu a jakých prostředků jest nám užítí, abychom se tohoto nebezpečného hříchu vystříhali. Nyní máme tyto známé pravdy uvážiti a ve svých předsevzetích se obnoviti. Oddati se vědomě a dobrovolně pohlavní rozkoši anebo jí připustiti, je pro nás jako pro každého svobodného muže těžký hřích, ať se to stalo skutkem nebo pohledem, žádostí nebo myšlenkou. Konati, žádati něco, nebo mysletí a dívatí se na něco, co k pohlavním hnutím a

k pohlavní rozkoši vede nebo jest nebezpečím, je všední nebo těžký hřích, podle toho, jestliže je to nebezpečím blízkým nebo vzdálenějším.

b) Všecky následky, které má v zápětí hřích nečistoty vůbec, jsou také kletbou hříchu kněžského, ale ve větší míře a hroznějším způsobem. Jako každý hřích, olupuje ovšem i tento hřích duši o nejdrahocennější poklad, o posvěcující milost Boží. Mimo to jest zvláště tento hřích hanbou a zahazováním důstojností; proto se zaň lidé tak stydí. Zatemňuje jasný úsudek a sebepoznání. Ohlušuje svědomí a činí člověka otrokem vášně, takže se mu zdá nemožné, z tohoto pouta se osvoboditi. Zbavuje ho vnitřního klidu a zvláště u kněze je mnohonásobným pohoršením.

c) Prostředky, vyvarovati se tohoto hříchu, jsou pro nás tytéž, jež radíváme a kážeme druhým; okamžitě a beze všeho zahrávání s pokušením odporovati každému svodu, varovati se každé dobrovolné příležitosti k hříchu, modlíti se často za vytrvání a modlíti se s důvěrou zvláště v době pokušení. Vroucí úcta k nejsvětější svátosti a dětinná zbožnost k nejčistší Panně jsou nejúčinnější zbraně proti tomuto nepříteli.

2. Nejlépe se proti hříchu zabezpečíme, když budeme usilovati o ctnost svaté čistoty. Uvažujme, v čem záleží, jak jest krásná, jak jí můžeme dosíci.

a) Kdo má ctnost svaté čistoty, varuje se předně nejenom těžkého hříchu proti šestému přikázání, nýbrž každého dobrovolného hříchu všedního a všeho, co k hříchu, byť jen nepřímo, disponuje, a za druhé, vystříhá se všeho toho ne ze strachu před hříchem a trestem, nýbrž z lásky k svaté čistotě. Zkoumejme se, zda-li a v jakém stupni máme tuto ctnost,

b) A vskutku zasluhuje tato ctnost plně naši úcty a lásky. Ctnost čistoty dodává nám pravé důstojnosti, povznáší nás, činí vůlí naší silnou, dává duši, ano i samému tělu skutečnou krásu, vlévá v srdce tichou a milou radost.

c) Prostředky, kterými dosáhneme této ctnosti a v ní stále více se budeme utvrzovati, jsou; uvažovati často o její kráse a o její vznešenosti, varovati se každé smyslné náklonnosti, důvěrně se stýkati v modlitbě, rozjímání a celém vnitřním životě s Kristem Pánem a Pannou nejčistší. Nějaké lásky srdce naše potřebuje; má-li býti čisté, musíme lásku smyslnou a pouze přirozenou nahraditi čistou láskou nadpřirozenou.

3. Jako každá ctnost, má i ctnost sv. čistoty stupně, a lze se v ní stále více zdokonalovati. Nejvyšším stupněm zde na zemi jest čistota zvaná andělská. Budeme uvažovati o její povaze, její kráse a odměně, jakož i o tom, zdali a jakým způsobem jí můžeme dosíci.

a) Duše andělsky čistá má nejenom pevnou vůlí, vystříhati se všeho, co se čistotě protiví, nýbrž i její cit se proti všemu podobnému vzpouzí. Pohled a myšlenka na hřích nebývají pro ni už svodem a pokušením, nýbrž naplňují ji smutkem nad hřešícím světem a soustrastí s ním. Časem i přirozená hnutí pohlavní skoro úplně ustávají.

b) Veliká je odměna andělské čistoty již zde na zemi. Neboť na takových duších se plní v celém smyslu a dosahu příslibení Písma svatého, že »Boha viděti budou«, a že »následují Beránka, kamkolí jde«. Stále důvěrnější spojování s Bohem až ke skutečnému nazírání v sladké kontemplaci jest odplata andělské čistoty.

c) Tento stupeň sv. čistoty jest ovšem veliká milost, které si nelze zasloužiti a kterou Bůh každému nedává,

I velmi dokonalí lidé mívají obtíže se sv. čistotou, Pán Bůh na ně takovou zkoušku dopouští, aby je udržel v pokoře. Ale modlíti se za tento dar můžeme a můžeme se naň také připravovati. Vzdání se každé smyslné náklonnosti i tam, kde je dovolena; kde nám náš úřad velí něco konati nebo na něco mysletí, co jest s takovou rozkoší spojeno, konati to a mysletí na to toliko z nutnosti a s odporem; nikdy nemluvíti o těchto věcech, i kdyby se to dělo z dobrého úmyslu; při nahodilém pohledu na hřích hned mysl k nebeským věcem povznéstí; to jsou některé způsoby, kterými se můžeme na přijetí mimořádného tohoto daru připravovati.

V. Rodokmen Kristův podle sv. Matouše.¹⁾

(Mt. 1, 1—17.)

Kníha rodu²⁾ Ježíše Krísta, syna Davidova, syna Abrahamova. Abraham zplodil Isáka, Isák pak zplodil Jakuba, Jakub pak zplodil Judu³⁾ a bratry jeho. Juda pak zplodil Faresa a Záru z Thamary,⁴⁾ Fares pak zplodil Ezrona, Ezron pak zplodil Arama, Aram pak zplodil Amínadaba, Amínadab pak zplodil Násona,⁵⁾ Náson pak zplodil Salmona, Salmon pak zplodil Booza z Rahaby, Booz pak zplodil Obéda z Ruthy, Obéd pak zplodil Jessea, Jesse pak zplodil Davida krále, David pak král zplodil Šalomouna z té, která bývala Uriášovou. Šalomoun pak zplodil Roboama, Roboam pak zplodil Abiášše, Abiášš pak zplodil Asu, Asa pak zplodil Josafata, Josafat pak zplodil Jorama, Joram pak zplodil Oziášše, Oziášš pak zplodil Joathama, Joatham pak zplo-

díl Achaza, Achaz pak zplodil Ezechiáše, Ezechiáš pak zplodil Manassa, Manasses pak zplodil Amona, Amon pak zplodil Josiáše, Josiáš pak zplodil Jechoniáše a bratry jeho⁶⁾ za stěhování babylonského.⁷⁾ A po stěhování babylonském Jechoniáš zplodil Salathiele, Salathiel pak zplodil Zorobábele, Zorobábel pak zplodil Abiuda, Abiud pak zplodil Eliakima, Eliakim pak zplodil Azora, Azor pak zplodil Sadoka, Sadok pak zplodil Achima, Achim pak zplodil Eliuda, Eliud pak zplodil Eleazara, Eleazar pak zplodil Mathana, Mathan pak zplodil Jakoba, Jakob pak zplodil Josefa, muže Marie, z nížto se narodil Ježíš, jenž slove Kristus.⁸⁾ Všechny tedy rodů od Abrahama až do Davida bylo čtrnáct, a od Davida až do stěhování babylonského rodů čtrnáct a od zajetí babylonského až do Krista rodů čtrnáct.

1) Židé kladli velikou váhu na své rodokmeny a bedlivě posloupnost zaznamenávali. Sv. Matouš uvádí rodokmen Páně, aby ukázal, že jest Kristus z rodu Davida krále, jemuž se stala příslibení mesiánská.

2) »Knihou« nazývali židé seznam předků nebo rodokmen.

3) Judas nebyl prvorozcem, ale uvádí se tu, poněvadž jemu byla příslibena důstojnost královská (1 Mojž. 49, 10).

4) Nebylo zvykem u Israelitů uváděti v rodokmenu ženy. Sv. Matouš však jmenuje čtyři ženy: Tamaru, Raab, Ruth, Betsabe, z nichž byly dvě pohanky (Raab a Ruth) a tři hříšnice (Tamar, Raab, Betsabe). Podle sv. Otců jest tím naznačeno, že Kristus přišel spasit hříšníky a pohany.

5) Od doby Ezrona do Násona uplynulo 400 let. Jsou tudíž celé rody vynechány a plození rozumí se pouze ne-

přímé. Podobně jsou vynechány rody mezi Salmonem a Davidem, jména tři bezbožných králů Ochoziáše, Joáše a Amasia mezi Joramem a Oziášem a jméno od Egypťanů dosazeného krále Joachima mezi Josiášem a Jecho-niášem.

6) Jméno »bratr« znamená zde jako často v Písmě sv. tolik co příbuzný.

7) T. j., za jejich doby bylo stěhování babylonské.

8) Nepraví se již, »který zplodil Ježíše«. Čtení »zplodil Ježíše«, nalézající se v jediném syrském rukopise, je očividně omylem opisovače nebo překladatele, odporuje tvrzení ostatních evangelistů a samého Matouše v dalším vypravování, a to i v řečeném syrském překladě. Přes to však právem uvádí sv. Matouš na důkaz Ježíšova původu z rodu Davidova rodokmen Josefův. Neboť nehledíc k tomu, že se nevedly u Židů rodokmeny žen, byla Panna Maria sama z rodu Davidova (srv. Řím 1, 3 a Žid. 7, 14) a Josef, spojený s ní pravým manželstvím, zákonitým otcem Ježíšovým. Tak ho nazývá i sv. Lukáš a Maria Panna sama. (Lk. 2, 41, 48.)

VI. Maria Panna navštěvuje Alžbětu.

(Lk. 1, 39—56.)

Maria pak povstavši v těch dnech odešla s chvátáním na hory do města Judova, a vešedši do domu Zachariášova, pozdravila Alžbětu.¹⁾

I stalo se, jak uslyšela Alžběta pozdravení Mariino, že dítě zaplesalo v životě jejím²⁾ a Alžběta byla naplněna Duchem svatým.³⁾ I zvolala hlasem velikým a řekla: Požehnaná's ty mezi ženami a požehnaný plod života tvého. A odkud mi to, aby Matka Pána mého přišla ke mně?

Neboť aj, jak došel hlas pozdravu tvého do mých uší, zaplesalo radostí dítko v životě mém. A blahoslavená, která uvěřila,⁴⁾ že se vyplní ty věci, které jí byly pověděny od Pána.

I řekla Maria:⁵⁾ Velebí duše má Hospodina, a duch můj⁶⁾ zaplesal v Bohu, Spasiteli mém, že vzhlédl na ponížení služebnice své,⁷⁾ neboť aj, od této chvíle blahoslaviti mě budou všecka pokolení. Neboť veliké věci učinil mi ten, jenž jest mocný; a svaté (jest) jméno jeho a milosrdenství jeho (trvá) od pokolení do pokolení, těm, kteří se ho bojí. On učinil mocné věci ramenem svým: Rozptýlil pyšné smýšlením srdce jejich, sesadil mocné s trůnu a povýšil nízké.⁸⁾ Lačné naplnil dobrými věcmi, a bohaté propustil prázdné. Ujal se Israele, služebníka svého, aby byl pamětliv svého milosrdenství (jakož byl mluvil k otcům našim), s hledem k Abrahamovi a potomstvu jeho na věky.

I zůstala Maria s ní asi tři měsíce⁹⁾ a navrátila se do domu svého.

1) S chvátáním spěchá Maria k Alžbětě, aby jí co nejdříve blahopřála a v domácnosti vypomohla. Neví se určitě, kde bylo město, v němž bydlel Zachariáš. Podle staré tradice by to bylo Ain-Karim u Jerusaléma, podle jiných Hebron, zase podle jiných Juta u Hebronu a pod.

2) Podle sv. Otců byl sv. Jan příchodem Panny Marie v lůně své Matky omilostněn a hříchu dědičného zbaven.

3) T. j. milostí Boží poznala tajemství vtělení.

4) Tak podle řeckého textu a mnohých latínských rukopisů. Podle Vulgaty: »která jsi uvěřila«.

5) V některých rukopisech stojí: I řekla Alžběta. Ale ze všech ostatních rukopisů, z kontextu, z obsahu hymnu, který se nehodí na Alžbětu, ale na Marii, jest zcela zjevno, že chvalozpěv jest od Matky Páně. Složila překrásný hymnus sama, osvícena jsouc Duchem sv. a užívajíc Žalmů, proroků a Písně Anny (1 Král 2).

6) Duše (*ψυχή*) a duch (*πνεῦμα*) jsou synonyma.

7) Ponížení = nízký, nepatrný stav; pak též pokora.

8) Nejsvětější Panna má tu na mysli buď dějiny národa israelského nebo myslí vůbec na Boží moc a prozřetelnost, jak se ve světových dějinách jeví; podle některých by tu bylo předpověděno vítězství mesiánské říše nad pohanstvím.

9) Byla-li u Alžběty i při narození Janově, nelze s určitostí říci.

Rozjímání 9.

Navštívení Panny Marie.

1. průprava: Vizme Pannu Marii spěchajici potěšit Alžbětu a pomoci jí.

2. průprava: Prosme za milost účinné nadpřirozené lásky k bližnímu podle příkladu Matky Páně.

1. Různé jsou cesty milosti Boží a dary Ducha svatého. Alžbětu pudí milost Boží, aby v skrytosti a tiché modlitbě děkovala Bohu za velikou milost jí udělenou; Marii vnuká Duch sv., aby brzy po velikém tajemství vtělení podjala se obtížné cesty do Judska a své příbuzné prokázala služby lásky. »S chvátáním« vydává se nejsvětější Panna na cestu. Chce co nejdříve potěšit a pomoci. Proto ihned poslouchá vnuknutí Ducha sv., nezdržuje se zvědavostí na cestě, nýbrž spěchá s velikou sebraností a skromností k svému cíli.

a) Právě nám kněžím často jest třeba konati službu lásky, navštívit nemocné, potěšiti zarmoucené, někdy i v době, kterou bychom věnovali raději modlitbě nebo studiu. Tu sluší nápodobiti ochotu Rodičky Boží, »s chvátáním« poslechnouti vůle Boží a co nejdříve dobrý skutek vykonati.

b) Tažme se při rozjímání, zdali i jiné svoje návštěvy, na př. u spolubratří, konáme s podobným úmyslem a takovým způsobem jako Panna Maria, když navštívila Alžbětu. Řídíme se také hlavně vůlí Boží, a ne snad náladovostí? Snažíme se také vždy něco dobrého vykonati, nějak potěšiti nebo pomoci?

c) Cesta z Nazareta do Judského města byla dlouhá a obtížná. Mysleme na obtížné cesty do škol a při zapamatování a zkoumejme se, s jakou trpělivostí a obětavostí je konáme. Obětujeme-li svízele, s takovou cestou spojené, Pánu Bohu, můžeme tou obětí vyprositi mnohou milost pro duši, které máme sv. svátostmi posloužiti, nebo pro děti, jež máme vyučovati.

d) Skromnost a sebranost Panny Marie na cestě nás učí, jak i my máme na cestách, které konáme, v slovech, pohledech a celém počínání ukazovati kněžskou skromnost a i ve víru světa zůstati sebranými. Tím není řečeno, že si nemáme všimati krás, které všemohoucnost Boží nebo umění lidské vytvořily; ale povznášejme se s vděčnou myslí od stvořené krásy ke Kráse věčné.

2. Maria vchází do domu Zachariášova s uctivým a milým pozdravem a Alžběta, zanícená Duchem svatým, pronáší krásné blahoslavenství a požehnání. Jsou to vedle chvalozpěvu Mariína jediná slova svatých žen, která Písmo sv. z doby pobytu Matky Páně zaznamenává, Maria jeví se již prostřednicí milosti. Příchod a

pozdrav její osvěcuje Alžbětu, že poznává tajemství vtělení, a sv. Janu zprostředkuje milost posvěcující, odpuštění dědičného hříchu.

a) Kolikrát v životě jsme již pozdravili a kolikrát denně pozdravujeme různé osoby, svoje známé, spolu-bratry, věřící. S jakým úmyslem, s jakou upřímností, s jakou láskou se to děje? Upřímný a laskavý pozdrav může být někdy prostředkem, na nějž naváže milost Boží.

b) Obě svaté ženy pronesly za tříměsíčního pobytu Matky Páně v domě Zachariášově i jiná slova, než která jsou zaznamenána v evangeliu. Neznáme jich síce, ale můžeme s určitostí říci, že všechny jejich rozmluvy byly svaté. Jistý duchovní spisovatel napsal: Všecky rozmluvy jejich byly takové, že kdyby je byl někdo vyslechl a napsal, mohli bychom je čísti k velikému vzdělání a povzbuzení. Můžeme totéž říci o svých rozmluvách? Nemuseli bychom se naopak často do té duše zastydět, kdyby někdo některá námi pronesená slova zaznamenal a pak je veřejně četl?

c) Panna Maria ukázala se již v rodině Zachariášově prostřednicí milostí. Dvě veliké a neobyčejné milosti působí Bůh skrze ni: Alžbětě dostává se zvláštního nadpřirozeného zjevení a sv. Jan je zcela mimořádným způsobem již v lůně matky posvěcen. Zachariáš zůstává němý, daru řeči mu Maria nevyprošuje, poněvadž to nebyla vůle Boží. Prostřednicí milostí jest Matka Boží i nyní pro celé lidstvo. Každé potřebné milosti můžeme skrze ni dosíci, jenom když se vroucně a pravým způsobem modlíme. Při pozemských dobrech ovšem na tom záleží, zdali je moudrost a prozřetelnost Boží uznává pro nás za užitečné. Podobným prostředníkem milosti má být i kněz. Každá návštěva, každé setkání s lidmi

má být aspoň nepřímo prostředkem jejích omilostnění.

3. Panna Maria, vyvolená k největší důstojnosti po Bohu, koná jako prostá dívka nejnižší služby u Alžběty. Zdrží se jen tak dlouho, dokud jejích služeb je třeba. Jakmile se dostalo Alžbětě pomoci od jiných žen, odchází; podle většiny vykladačů Písma sv. nezůstala na slavnost narození sv. Jana.

a) Svět pohanský pohlížel a také nynější svět moderní pohlíží na hmotné práce jako na něco pokořujícího a nedůstojného. To není názor křesťanský a nemůže být názorem kněžským. Kněz váží si i hmotné práce a těch, kteří jí konají, někdy i sám se jí chápe, vyžaduje-li toho láska k bližnímu.

b) Jakmile účel naší návštěvy je vyplněn, vraťme se zase k svým pravidelným povinnostem. Mařiti čas zbytečnými hovory neshoduje se s důstojností a velikými cíli svatého kněžství.

Rozjímání 10.

»Magnificat.«

1. *průprava: Viz v duchu Pannu Marii, velebici zaniceně velebným hymnem Boha.*

2. *průprava: Pros za milost, aby celý tvůj život byl stálým a velebným »Magnificat«.*

1. Jistě nemohla Matka Páně jinak a lépe vyjádřit cítění, jímž překypovalo její srdce, a poděkovat Bohu za nesmírnou milost, jíž se jí dostalo, než hymnem, kterým chválí velikost Boží a projevuje svou nepopsatelnou nadpřirozenou radost. Velikost dobrodiní Božího zvláště se objeví, když uvážíme nízkost a skrytost, v které posud před světem byla. Chudou, světu neznámou dívku bu-

dou nyní ctí a velebí po celém světě, jak sama prorokuje.

a) Velebí Boha pro jeho velikost a za udělené milosti má být hlavním úkolem knězovým. Prvním úmyslem při hodinkách, nejsv. oběti a všech modlitbách jest vždy chvála Boží. Celý život kněžský má vyzníti v mohutné »Magnificat«.

b) Tichá, ale mocná nadpřirozená radost může a má být základním tónem celého našeho života, radost ze všeho dobrého a krásného, co Bůh tvoří a rozdává, radost z milostí a dobrodiní, které nám uděluje, radost, že také skrze nás tolik milostí rozdělovati ráčí. Delší nedostatek vši duchovní radosti nebývá zpravidla dobrým znamením.

c) »Vzhlédl na ponížení služebníka svého«, tak si vpravdě každý z nás může říci. Mnozí z nás se zrodili a vyrostli v bídných nebo aspoň velmi skromných poměrech, a byli by zůstali v nízkosti, kdyby je Bůh nebyl povolal k svatému kněžství. Ale u každého z nás, i když jsme z bohatého nebo vznešeného rodu, vzhlédl Bůh, povolav nás k své službě, »na ponížení naše«; poděkujme mu za to vroucně při rozjímání a neustávejme mu stále děkovati.

d) Prorocká slova Panny Marie: »Aj, od této chvíle blahoslaviti mne budou všecka pokolení« jsou nejlepší důkaz oprávněnosti úcty mariánské a nejlepší její apologie. Jen slabá víra nebo farizejská úzkostlivost se bojí, aby se v mariánské úctě neupřilíšovalo; vroucí ctitel mariánský spíše jest si vědom, že všecko, čím ji uctívá, jest ještě málo u přirovnání k její důstojnosti.

2. Nejsvětější Rodička Boží vypočítává důvody, proč Boha tak velebí, chválí a mu děkuje. Bezprostřední a nejbližší důvod jest veliké dobrodiní, prokázané právě

nyní skrze ní celému lidstvu od Boha : tajemství vtělení : »Veliké věci mi učinil.« Jsou pak to Boží moc (»jenž jest mocný«), Boží svatost (»svaté jméno jeho«), a Boží milosrdenství (»milosrdenství jeho od pokolení do pokolení«), jímž děkuje lidstvo za tuto velikou milost, které Panna Maria velebí a za něž děkuje. Dobrodíni Boží a jeho milosti jsou připraveny těm, kteří se Boha bojí.

a) »Veliké věci mi učinil.« Tak musím i já zvolat, pomyslí-li na velkou milost povolání kněžského a všecky milosti, jež s ní jsou spojeny. Uvádějme si častěji tato veliká drobdíni na mysl, abychom za ně Bohu vroucně děkovali ; ale abychom si též vždy znovu a lépe uvědomovali, jak máme horlivě pro čest Boží působiti.

b) Uvažujme zvláště o třech vlastnostech Božích, jež Panna Maria uvádí a velebí. Bůh jest nejvýše mocný : s jakou odevzdaností musíme se tudíž jeho prozřetelností doporučovati a s jakou důvěrou od něho všeho očekávati ! Je nejvýše svatý : jak musíme čistě a bez úhony před obličejem jeho kráčet ! Jest nejvyšší milosrdný : jak musíme při všech svých chybách a nedostacích doufati v odpouštějící jeho lásku a právě tuto vlastnost Boží znovu a znovu věřícím zdůrazňovati !

c) Bůh je v své štědrosti ochoten rozdávatí nám velkomyslně ze všech svých darů. Ale žádá, abychom se ho báli (»těm, kteří se ho bojí«). Ne otrocká, ale dětinná bázeň Boha má býti základním rysem života : máme si počínati tak, jak si počíná vzorné dítě před očima dobrého, ale přísného otce.

3. Maria děkuje a velebí Boha nejenom za milost právě prokázanou, za tajemství vtělení, nýbrž vzpomíná na všechno to, co velikého učinil již Bůh národu israel-

skému, co velikého působí prozřetelnost Boží ve světě a působiti bude zvláště v říši mesiánské. Zvláštnost působení Božího a znamení jeho moci je, že pyšné trestá a v prach svrhuje, pokorné povyšuje («Rozptýlil pyšné, sesadil mocné s trůnu a povýšil nízké»). Že Bůh již v minulosti vyvoleného lidu chránil, a že ani v budoucnosti svých vyvolených neopustí, toho zárukou jest jeho věrnost v příslibeních («Jakož byl mluvil k otcům našim«).

a) Takové jsou obyčejně cesty prozřetelností Boží: ty, kteří jsou pyšní, nezřízeně po cti a důstojenství touží, Bůh pokořuje, někdy i velmi citelně; těm však, kteří v skrytosti s čistým úmyslem Bohu slouží a přejí si býti neznámi, dostává se uznání. Mají zásluhu před Bohem a také lidé si jich váží.

b) Nejpevnějším důvodem naší neomezené důvěry v Boha jest Boží věrnost, Boží milosrdenství a jeho láska jsou nekonečné. Ale nekonečná jest také jeho spravedlnost. Bůh by tedy s námi mohl jednatí podle své nekonečné spravedlnosti, a ne podle svého nesmírného milosrdenství. Jest však nekonečně věrný. A proto, slíbil-li, že kajícímu hříšníku odpustí, že každý podaný hlt vody odmění, že tomu, kdo jí jeho tělo, dá život věčný, že každou dobře vykonanou modlitbu vyslyší, musíme s neomezenou důvěrou a jistotou všechno to od něho čekatí.

VII. Narození Jana Křtitele a chvalo zpěv Zachariášův.

(Lk. 1, 57—80.)

Alžbětě pak naplnil se čas, aby porodila; i porodila syna. A sousedé a příbuzní její usly-

šeli, že Hospodín prokázal jí veliké milosrdenství; i radovali se s ní.

A stalo se, v den osmý přišli obřezat dítě a nazývali je dle jména otce jeho Zachariášem. Ale matka jeho promluvivši pravila: Nikoliv, ale sloutí bude Jan. I řekli k ní: Vždyť není nikoho ve tvém příbuzenstvu, jenž by se tím jménem nazýval.¹⁾ I pokynulí otcí jeho, jak by chtěl, aby se jmenovalo. A on požádav tabulky, napsal na ní: »Jan jest jméno jeho«. I podivili se všichni.

A hned se otevřela ústa jeho i jazyk jeho, a mluvil velebě Boha. I připadla hrůza na všechny sousedy jeho a po všech horách judských rozhlašovaly se všechny ty věci, a všichni, kteří to slyšeli, vštípili si to do srdce svého²⁾ řkouce: »Čím medle bude toto dítě?« Neboť ruka Páně byla s ním.³⁾

Zachariáš pak, otec jeho, byl naplněn Duchem svatým a prorokoval, řka:⁴⁾ Požehnán (buď) Hospodín, Bůh ísraelský, že navštívil a vykoupení zjednal lidu svému, a (že) vyzdvíhl nám roh spásy⁵⁾ v domě Davidově, svého služebníka, jakož byl mluvil ústy svých svatých prorokův odvěkých, spásu to od nepřátel našich a z ruky všech, kteří nás nenávidí, aby učinil milosrdenství s našimi otcí a byl pamětliv svaté úmluvy své, přísahy to, kterou byl přísahal Abrahamovi, našemu otcí, že nám dá, abychom vysvobození jsouce z rukou nepřátel svých beze strachu sloužili jemu ve svatosti a spravedlnosti před ním⁶⁾ po všechny dny své. A ty pak, dítě, prorokem Nejvyššího sloutí budeš, neboť předejdeš před Pánem připravovat cesty jeho, abys dal lidu jeho známost

o spáse odpuštěním hříchů jejich pro srdečné milosrdenství⁷⁾ Boha našeho, ve kterém nás navštívil,⁸⁾ vycházející s výsostí,⁹⁾ aby posvítil těm, kteří sedí ve tmách a stínu smrti, aby řídil kroky naše na cestu pokoje.

Hoch pak rostl a sílil¹⁰⁾ podle Ducha, a byl na poušti až do dne, kdy se ukázal lidu israel-skému.

1) Bylo té doby u Židů zvykem, dávatí při obřezání dítěti jméno otce nebo některého z příbuzných.

2) »posuerunt in corde«, mnoho a často o tom přemýšleli.

3) Zvláštní prozřetelnost Boží ho provází.

4) »Benedictus«, překrásný hymnus kněze Zachariáše, jest ozvěnou hymnů a proroctví starozákonních. Má dva díly: v prvním děkuje Zachariáš za milost vykoupení, v druhém (»A ty pak«) předpovídá poslání Janovo.

5) »Roh« je znamení síly = mocnou spásu.

6) T. j. nemá to býti svatost a spravedlnost jen před lidmi.

7) »Viscera misericordiae« t. j. milosrdenství vycházející jakoby ze samých útrob, vnitřní a z hloubi srdce.

8) Navštívením Božím nazývá se někdy utrpení od Boha poslané, ale velmi často dobrodiní Boží.

9) Spasitel byl předpověděn v Starém zákoně jako vycházející hvězda. Slovy »s výsostí« (ex alto) naznačen jeho věčný původ.

10) »Rostl« tělesně, »sílil« duševně.

Rozjímání 11.

Narození předchůdce Páně.

1. průprava: Vizme v duchu Zachariáše, Alžbětu a jich příbuzné, shromážděné u narozeného dítěte.

2. *průprava* : *Prosme, abychom ve sv. Janu zase lépe Krista Pána poznali.*

1. S upřímnou radostí spěchají příbuzní, dozvěděl se o narození dítěte, k Zachariášovi a Alžbětě, aby jim srdečně blahopřáli. Důvod jejich radostí a jejich blahopřání není jenom ten, že zbožná rodina po dlouhé době bezdětnosti obdržela syna, nýbrž hlavně ten, že Jan má být ve zvláštním vztahu k čekanému Mesiáši a že spása je již blízka. Příbuzní chtějí nejprve sami dátí chlapci jméno, nevědouce, že tu Bůh již sám svou vůlí projevil. Zachariáš, který se byl dříve prohřešil nedůvěrou, je nyní trestem Božím pokořen, je poslušen vůle Boží a oznamuje jméno dítěte.

a) Příbuzní upřímně se radují ze štěstí Zachariáše a Alžběty a blahopřejí jim. To jest znamení dobrých a šlechetných duší. Radujeme se ze srdce a blahopřejeme upřímně, když někdo ze spolubratří něco dobrého vykonal, když se mu nějakého vyznamenání dostane? Či se snad v srdci ozývá spíše závist?

b) Vidíme, kde je pravá a dokonalá radost. Tam, kde je Pán Ježíš nějak blízek. Když se něco stane pro něho, k slávě jeho a jeho církve, když se nám nebo jiným od něho dostane nějaké milosti : to jsou příležitosti k dokonalé, čisté nadpřirozené radosti a útěše.

c) Jako chtěli příbuzní zasahovati a sami jméno určovati tam, kde již prozřetelnost Boží rozhodla a vše zařídila, tak bychom my rádi chtěli někdy podle svého rozumu a vlastní činnosti mnohé věci pořádati, jaksi řídit lidské osudy. V některých věcech Bůh sám mimořádně zasahuje ; obyčejně používá spolupůsobení lidského, ale to se musí vždy jeho prozřetelností podrobiti a podle jeho svaté vůle se řídit.

d) Jako Zachariáše, tak i mnohého jiného teprve neštěstí, trest Bohem poslaný, naučilo pravé důvěře a oddaností k Bohu. Nečekejme, až přijde nehoda nebo těžké pokušení, nýbrž služme v důvěře a oddaností Bohu i v době klidu a milostné útěchy.

2. Odměnou důvěry a poslušností Zachariášovy bylo, že mu Bůh vrátil zase řeč. První slova, která promluvil, byla slova díky a chvály Boží. Dívy, jež se při zvěstování a nyní zase při narození Janově přihodily, naplnily lid posvátnou bázní před velikostí Boží. Poznali, že Jan jest povolán k velikým věcem a vyjadřovali to slovy : »Čím asi toto dítě bude?«

a) Odměnou důvěry a poslušností knězovy bývá také dar řeči. Když se podjímá nějakého úkolu z poslušností a v plné důvěře v Boha, dává mu Bůh naléztí pravá slova, slovům pak a skutkům jeho žehnává.

b) Není divu, že Zachariáš, který tak dlouho byl odsouzen k mlčení, propuká po navrácení řeči v hlasitý díky a chválu Boží. Jak bychom i my děkovali Pánu Bohu, kdybychom, ztrativše neštěstím řeč, zázrakem zase uzdravení byli ! A snad málo na to myslíme, jaké je to dobrodíní Boží, moci mluvití a tím mnoho dobrého ke ctí Boží a spáse duší konatí. Snad zapomínáme též, že jazyk je nám na předním místě dán, abychom Boha chválili. Jak jsme posud jazyka užívali a co jest nám tu třeba napravití?

c) »Co asi z toho hochá bude,« tak se snad ptali rodiče, duchovní správcové a jiní, když pozorovali v mládí mnohý náš dobrý sklon a talent. Snad nám vyprosili svými modlitbami kněžské povolání, umožnili svými obětmi studia. Jak jsme vyplnili naděje, které tehdy byly v nás skládány? Kde bychom nyní byli, co všechno bychom byli mohli k spáse duší vykonatí,

kdybychom byli od malíčka každé milostí věrně použili!

d) S vděčností musíme uznatí, že »ruka Páně byla s námi«. Máme jistě mnoho důvodů děkovatí Pánu Bohu za zvláštní prozřetelnost, již nás posud řídil. Čím věrněji se mu oddáme, tím lépe ucítíme, jak při všech našich pracích a podnicích ruka Páně jest s námi.

3. Jen několika prostými slovy popisuje sv. evangelium život předchůdce Páně až do veřejného vystoupení. A přece to byl život duchovně neobyčejně bohatý a svatý. Chlapec rostl nejenom tělem, nýbrž sílil zvláště milostí a láskou Boží. Prostředkem k tomuto pokroku a dokonalosti mu bylo pokání, modlitba, tiché rozjímání v samotě pouště.

a) Slova »rostl« a »sítil« můžeme obrátiti na dvoji potřebný pokrok v životě knězově: pokrok v bohoslovném vzdělání a pokrok v duchovním životě. Nesmíme zapomínatí, že skončením theologických studií v semináři není naše odborné bohoslovné vzdělání nikterak skončeno. Opakovatí a doplňovatí studia, zejména dogmatiku a morálku, všimatí si aktuálních otázek náboženského života a pastorage, je naprosto nutné pro kněze, který chce zdatně v duchovní správě působití.

b) Ještě důležitější jest pokrok v duchovním životě. Tu je nejlepším prostředkem ten, který vedl Jana k dokonalosti: pokání, modlitba, zvláště rozjímání, samota. Aspoň čtvrt nebo půlhodinky samoty, věnované denně rozjímání, a sv. exercicie, pokud možno roční, jsou knězi, o dokonalost se snažícímu, potřebné.

Rozjímání 12.

»Benedictus.«

1. průprava: Slyšme v duchu mohutný chvalo zpěv, který po své zaznívá v domě Zachariášově.

2. *průprava*: *Modleme se, abychom mu k svému duchovnímu užítku dobře porozuměli.*

1. *) Zachariáš velebí Boží milosrdenství a jeho věrnost... Pamětliv svých příslibení, navštívil Bůh svůj vyvolený lid a v rodu Davidově vzbudil mocného Spasitele. Nyní mají a mohou jeho vyvolení, zbavení jsouce nepřátel, bez bázně v svatosti a spravedlnosti kráčet před ním.

a) »Požehnan, veleben buď Hospodin«, to by mělo být obsahem a výrazem celého našeho života, když vzpomeneme tolika dobrodíní Bohem nám daných. Nemohouce děkovatí Bohu stále, číňme tak aspoň vždy při modlitbách a umíňme si, že se budeme »Benedictus«, jež denně recitujeme, modlití se zbožností.

b) I nás navštívil v životě často Bůh. Někdy to bylo utrpení, pokoření, častěji však dobrodíní jeho milosti. Jednou přijde okamžik, kdy nás navštíví poslední nemocí, snad velmi bolestnou, a smrtí. Všecko chceme z jeho otcovské ruky přijmoutí stejně.

c) »Roh spásy« byl také pro nás vyzdvižen. Mocná spása, mocný Spasitel jsou také mou spásou a mým Spasitelem. A přece snadno malomyslníme a ztrácíme odvahu! Vštěpujme si dobře v srdce slova: *Erexit cornu salutis nobis* a opakujme si je v době takového pokušení.

d) Důvodem naší pevné důvěry jest věrnost Boží v příslibeních. Kristus Pán příslibil, že bude stále se svou Církví, příslibil, že bude tam, kde dva nebo tři

*) Proběříme rozjímavě dvě části chvalo zpěvu ve dvou dílech. V prvním vzpomeneme dobrodíní, které Bůh nám udělil, v druhém budeme uvažovatí o svém kněžském poslání.

jsou shromáždění ve jménu jeho, přislíbil, že přijme do radosti své služebníka věrného. Proto můžeme mít plnou důvěru, že nás zachová v milosti a povolá k slávě, jenom když zůstaneme věrní Jemu a jeho Církvi, budeme plnit své povinnosti a žítí v bratrské lásce.

e) Spasitel náš zvítězil nade všemi nepřáteli. Nyní ani zlý nepřítel ani zlý svět nemá nad námi moci, jestliže se mu dobrovolně nepoddáme. Proto máme Bohu sloužití »beze strachu«. Těm, kdo se snaží žítí habituelně v milosti Boží, sluší dětinná bázeň, ale ne úzkostlivost.

f) Snažme se, abychom sloužili v svatosti a spravedlnosti »před Ním«, t. j. abychom nekonali dobrých skutků před lidmi a k vůli lidem, nýbrž před Pánem Bohem a k vůli Pánu Bohu. I do zbožných duší se vplíží snadno nějaký přílišný ohled na lidi; budeme-li se bedlivě zkoumatí, nalezneme něco podobného snad i u sebe. Skutky, vykonané z čistého úmyslu pro Pána Boha, budou samy sebou také bližního vzdělávatí.

2. Sv. Jan má jako »prorok Nejvyššího« připravovat cestu Pánu, poučovat lid o Mesiáši a véstí ho k pravému pokání. Má napodobovatí a býti nástrojem toho, který jako »Vycházející shůry« přináší s milosrdenstvím, tryskajícím z hlubin srdce, světlo těm, kdož sedí v temnotách, a šíří všude mír a pokoj. To je obraz pravého kněze Páně.

a) Je také »prorokem Nejvyššího«, zástupcem Božím, jehož autoritou mluví, ale jemuž musí věrně sloužití; život jeho má býti v souhlase s jeho úřadem.

b) Přípravuje cestu Páně. Každé slovo, které promluví, každá návštěva, kterou vykoná, má aspoň nějak přiblížití ty, s nimiž se stýká, Kristu Pánu. Ale cestu Pánu jen připravuje, neboť ať káže nebo vychovává, zpovídá nebo jinou svátost uděluje, je vždy jenom ná-

strojem a služebníkem neužitečným, a Bůh jest to, jenž dává vzrůst a uděluje milost.

c) »Dávati lidu známost o spáse hříchů jejích«, poučovati nábožensky lid a vésti ho k pravému pokání, zůstává i nyní přední úlohou knězovou. Právě za našich dnů náboženské nevědomosti a spletených pojmů jest náboženské uvědomování a vyučování nanejvýše potřebné. K tomu ovšem jest třeba, aby kněz sám měl a studiem osvojiti si snažil jasné pojmy bohoslovné a důkladně znal učení Církve.

d) Srdečné, z hloubí srdce vycházející, všeobsáhlé milosrdenství jest jedna z nejvýznačnějších vlastností božského Mistra. A také vlastností, kterou na prvním místě mají napodobovati ti, kdož připravují jeho cesty. Modleme se, aby nám Kristus Pán udělil něco z této své milosrdné lásky, a zkoumejme se, jak v svém působení; ve zpovědnici, ve škole, u nemocných, v pastorační mládeže toto milosrdenství ukazujeme.

e) Všecky, kteří »sedí ve tmách a stínu smrti« přišel božský Spasitel osvitit. A přece kolik milionů lidí jest ještě ve tmách a stínu nevěry, kolik od Krista a jeho Církve odloučeno! Není toho částečnou příčinou, že mnozí kněží nemají smyslu pro ideu misijní a ničeho pro misie nečiní? Co jsem v té věci posud učinil a co míním činiti sám a u svých svěřenců?

f) Jest nápadno, jak často se vrací v evangeliu a Písmě sv. vůbec myšlenka, že Kristus Pán má býti knížetem míru, který přišel, »aby řídil kroky naše na cestu pokoje«. To jest i úkolem kněze; jistě by s ideálem kněze nesouhlasil a Kristu Pánu by se nemohl líbiti sluha Církve, který by popudlivostí, tvrdohlavostí, přílišným zdůrazňováním svých práv nejen mír nerozséval, nýbrž pokoj mezi farníky a mezi spolubratry rušil.

VIII. Anděl oznamuje sv. Josefovi početí Kristovo z Panny Marie.

(Mt. 1, 18—25.)

Kristovo pak narození bylo takto: Když matka jeho, Maria, byla zasnoubena Josefovi, nalezena jest, prve než se sešli, že počala v životě z Ducha svatého.¹⁾ Josef pak, muž její, jsa spravedlivý a nechtěje postavití jí na odív, odhodlal se propustití jí tajně.²⁾ Když však o tom přemýšlel, ať anděl Páně ukázal se mu ve snách³⁾ říka: »Josefe, synu Davidův, neboj se přijmoutí⁴⁾ Marii, manželku svou: neboť co v ní jest zplozeno, z Ducha svatého jest. Porodí pak syna a nazveš jméno jeho Ježíš,⁵⁾ neboť on spasí lid svůj od hříchů jejích.« Toto pak všecko stalo se, aby se naplnilo, co bylo pověděno od Pána skrze proroka řkoucího: »Aj, panna počne a porodí syna, a nazvou jméno jeho Emanuel«,⁶⁾ což se vykládá »S námi Bůh«. Povstav pak Josef ze sna, učinil, jakož mu byl přikázal anděl. I přijal manželku svou, ale nepoznal jí, až porodila syna svého prvorozeného, a nazval jméno jeho Ježíš.⁷⁾

1) Maria měla se z vůle Boží zasnoubití se sv. Josefem, aby její panenské početí a panenský porod nebyly viněny z hříchu a mohly býti utajeny těm, jimž nebylo třeba je vyjevití. Zasnoubení u Israelitů dávalo všechna práva manželská, ale dovolovalo muži ženu propustití, dokud nebyla uvedena slavnostně do jeho domu. Dříve než Panna Maria byla do domu Josefova uvedena (»dříve než se sešli«), »nalezena jest, že počala v životě z Ducha svatého«, t. j. sv. Josef poznal její stav, o němž se později od anděla dověděl, že se početí stalo působením Ducha svatého. Panna Maria, nemajíc rozkazu Božího, ne-

odvážila se o své újmě tajemství vtělení sv. Josefovi oznámiti.

2) Byl spravedlivý, proto nepodezřival své nevěsty z hříchu a nechtěl veřejným propuštěním (napsáním rozlučovacího lístku) její cti uškoditi (noluit eam traducere publicum hoc facere, *δειγματίσαι*), nýbrž propustiti ji tajně, snad jednoduše odchodem na jiné místo.

3) Zjevil se ve snách, ale v zevnější skutečné podobě (*κατ' ὄναρ*.)

4. do domu.

5) T. j. Hospodin (Jahve) jest spása.

6) Evangelista cituje Is 7, 14 podle Septuaginty s nepatrnou obměnou. Citace je důkazem, že proroctví je mesiánské a že v něm bylo předpověděno panenství a božské mateřství Mariino.

7) Podle svědectví mnohých Otců a učení církevního byl i sv. Josef panic a nepoznal někdy tělesně Panny Marie. »Prvorozeným« (kterézto slovo ostatně v této perikopě chybí v některých rukopisech) nazývá se v Písmě sv. i jediný syn. Částice »až« na tomto i jiných místech Písma sv. jen naznačuje, že se událost, o níž jest řeč, do jisté doby nestala. Sama sebou částice ani netvrdí ani nepopírá, zdali se to později stalo čili nic.

Rozjímání 13.

1. průprava: Vizme sv. Josefa, jak těžce skličěn prosí Boha v své tísní za osvícení.

2. průprava: Doporučme se sv. Josefovi, aby nám v našich tísních pomáhal.

1. Rozjímejme v prvním díle o ctnostech sv. Josefa, jehož Bůh za ženicha nejsvětější Panny vyvolil, v druhém díle o trpké a těžké zkoušce, kterou Pán Bůh naň poslal, v třetím díle, jak ho prozřetelnost Boží andělem z jeho tísně vysvobodila.

Písmo sv. nazývá sv. Josefa »spravedlivým«. V tom slově jsou vskutku vyjádřeny všechny jeho ctnosti. Spravedlivý jest v plném smyslu ten, kdo koná svědomitě a dokonale všechny svoje povinnosti k Bohu, k bližnímu a k sobě samému. Zvláště vynikal sv. Josef hlubokou vírou a pevnou důvěrou, dále byl jistě, poněvadž mu byl svěřen úkol starati se o sv. rodinu, mužem trpělivým a moudrým, konečně ctíme na něm ctnost svaté čistoty. Zobrazuje se s lilí : tím je znázorněno učení a přesvědčení Církve o ustavičném jeho panictví.

a) Pevná víra a důvěra musí býti základem celé naší askese. Snad každého dne v něčem, aspoň nějakou myšlenkou, pochybíme ; ale čeho ani v největších nesnázích nesmíme pozbyti, je svatá víra a neoblomná důvěra. K tomu nám bude sv. Josef, muž skálopevné víry a neomezené důvěry, pomáhati.

b) Jako svatému Josefu, jest i nám svěřena starost o rodinu farníků a o vlastní domácnost. Musíme se starati o jejich blaho duchovní, ale též o jejich blaho časné. Tu se nezřídka ocítáme v tísní a nesnázích. Přijdou spleť záležitostí, v nichž nevíme, co počíti, naše trpělivost bývá vystavena těžkým zkouškám, nedostává se nám hmotných prostředků — ve všech takových okolnostech je sv. Josef »věrný služebník a moudrý, kterého Pán postavil nad rodinu svou« nejlepším pomocníkem ; proto se mu hned nyní v rozjímání znovu doporučme.

c) Sv. Josef jest knězi zvláště proto zářivým vzorem čistoty, poněvadž zachoval čistotu panictví, žije ve světě a spojen jsa manželstvím s Pannou Marií. Kněz ve světě žijící má zachovati čistotu panictví — ne uzavřen v samotě, nýbrž v proudu světa uprostřed mnohých příležitostí. I pro něho síce platí pravidlo »in fuga salus« o příležitostech, kterým může se vyhnouti. Ale

svým úřadem je nucen často konati, mysletí nebo čísti něco, co může býti příležitostí k hříchu. Proto jedním z hlavních prostředků čistoty u něho jest, aby všecko, co z vůle Boží a pro svůj úřad koná, konal s nejčistším úmyslem a na všechny věci pohlížel ve světle nadpřirozeném.

2. Těžká zkouška, již Bůh na svatého Josefa dopustil, je veliké tajemství. Poznáváme z něho, že duše Bohu zvláště milé nejenom nebývají utrpení ušetřeny, nýbrž že právě na ně dopouští Pán Bůh někdy velmi trpké, zvláštní vnitřní a duševní zkoušky. Panna Maria by byla mohla jedním slovem rozptýliti pochybnosti svého snoubence; ale poněvadž jí Bůh nezjevil, zdali smí tajemství vtělení prozraditi, nečiní toho. Ukazuje heroickou pokoru, chtěc raději býti od lidí podezřívána, a neomezenou důvěru, všecko ponechávajíc prozřetelnosti Boží. Svatý Josef dává příklad heroické trpělivosti, lásky a moudrosti. Nenaříká před druhými, nic jim nesděluje, nepodezřívá Pannu Marii z hříchu a rozhoduje se, učiniti takové opatření, kterým by bylo i spravedlností zadostučíněno i čest Matky Boží chráněna.

a) Kdokoliv chce Krista Pána následovati, musí se připraviti na mnohý kříž, na mnohá, zvláště duševní utrpení. Cesta ke ctnosti a lásce Kristově vede vždy ohněm nějakého utrpení. V tomto světle musíme pohlížeti na kříže Bohem seslané a přijímatí je jako vzácné milosti.

b) Panna Maria mlčí, nezjevuje nebeského tajemství vtělení, poněvadž se k tomu bez zvláštního rozkazu Božího nepokládá za oprávněnu. Dává nám vzácný příklad, jak máme zachovávatí mlčení. Nemáme bez důležité příčiny mluvití o milostech a úspěších, jichž se nám od Boha dostává. Máme mlčeti o věcech, které nám

důvěra svěřených nám duší sděluje. Nezjevovatí zvláště nikdy chyby druhých, nevyžaduje-li toho spravedlnost nebo láska.

c) Svatý Josef ani v nejmenším nepodezřívá svou svatou choť; a my, jak snadno i z nejmenšího nějakého znamení soudíme na hřích, na špatný úmysl, nedostatek dobré vůle u bližního i u svých spolubratří a představených. Umiňme si, že budeme počínání a úmysly bližních vždycky, pokud možno, v dobrém smyslu vykládati.

d) Nejsme zvyklí hned si hlasitě naříkatí a každému si stěžovatí, jakmile se nám něco nepříjemného přihodí? Vezměme si příklad z počínání sv. Josefa, který o své trapné a bolestné tísní s nikým nemluví, nikomu si nestěžuje, jenom se modlí za osvětlení a celou věc poroučí Boží prozřetelnosti.

e) Řídme se konečně jeho příkladem, když jest nám urovnávatí nějakou trapnou nebo choulostivou záležitost. Snažme se zadostučínítí spravedlností, ale tak, aby také láska byla zachována a čest bližního neutrpěla.

3. Právě když byla tíseň největší, zasáhl Bůh nadpřirozeným, zázračným způsobem. Poslal svého anděla, který nejenom rozptýlil všecky starostí a obavy Josefovy, nýbrž mu oznámil, že se spása již přiblížila, že Mesiáš se narodí působením Ducha svatého z jeho nevěsty a on že je vyvolen za jeho ochránce a pěstouna. To naplnilo srdce sv. Josefa nikdy netušenou radostí a útěchou, a byla naplněna nevýslovnou radostí i Panna Maria.

a) Hledme si v rozjímání tuto radost svatých osob živě představítí, cítítí jí s nimi, blahopřátí jim a děkovatí z celého srdce Pánu Bohu, který svou prozřetelností řídí všechno k dobrému.

b) Vštípme si toto svaté tajemství hluboko v mysl, aby nám bylo oporou a nadějí, když na nás dolehnou starosti a utrpení, v nichž si nedovedeme pomoci. Musíme potom obnovití důvěru a víru v prozřetelnost Boží. Pán Bůh jistě zasáhne a pomůže svým časem, i kdyby měl anděla poslat, t. j. kdyby měl i nějakým mimořádným způsobem zasáhnouti. Žádá jenom, abychom se do jeho svaté vůle zcela odevzdali.

IX. Narození Krista Pána.

(Lk. 2, 1—20.)

Stalo se pak v oněch dnech,¹⁾ vyšel rozkaz od císaře Augusta, aby byl popsán veškeren svět.²⁾ Tento popis konal se první za náčelnictví Quirínova v Syrii.³⁾ I šli všichni, aby se přiznávali, každý do města svého. Odešel pak i Josef z Galileje z města Nazareta do Judska do města Davidova, jež slove Betlem, poněvadž byl z domu a kmene Davidova, aby se přihlásil s Marií, zasnoubenou manželkou svou,⁴⁾ která byla těhotná. Stalo se pak, když tam byli, naplnili se dnové, aby porodila. I porodila syna svého prvorozeného a obvinula jej plénkami a položila ho v jeslích,⁵⁾ poněvadž neměli místa v hospodě.

A byli v téže krajině pastýři, ponocující a stráž noční držíce nad stádem svým.⁶⁾ I aj, anděl Páně stanul u nich a jasnost Boží obklíčila je, a báli se velice. I řekl jim anděl: Nebojte se, neboť aj, zvěstují vám radost velikou, která bude všemu lidu. Narodil se vám dnes Spasitel, to

jest Kristus Pán, v městě Davidově. A toto bude vám znamením: Naleznete dítě plénkami obvinuté a položené v jeslích.

A hned na to bylo s andělem množství vojska nebeského, kteří chválili Boha a říkali: »Sláva na výsostech Bohu, a na zemi pokoj lidem dobré vůle.«⁷⁾

I stalo se, jak andělé odešli od nich do nebe, pastýři pravili k sobě vespolek: Pojdme až do Betléma a vizme tu událost, kterou Pán oznámil nám. I přišli s chvátáním a našli Marii a Josefa i dítě položené v jeslích. A uzřevše je, vypravovali⁸⁾ to, co jim bylo pověděno o tom dítěku. A všickní, kteří to slyšeli, divili se těm věcem, které jim byly pověděny od pastýřů. Maria však zachovávala ta slova, uvažujíc je⁹⁾ v srdci svém. I navrátili se pastýři, velebíce a chválíce Boha ze všeho, co byli slyšeli a viděli tak, jak jim bylo pověděno.

1) T. j. brzy po narození sv. Jana, vypravovaném v předešlé hlavě.

2) T. j. veškerá říše římská, která obsahovala skoro celý tehdy známý svět. Rozkaz vztahoval se také na Judsko, neboť Herodes nebyl úplně nezávislým vládcem. O tomto sepsání v době narození Krista Pána nezmiňují se sice jiní dějepisci, ale z dějin jest jisto, že Augustus nařídil několik takových soupisů.

3) Je nyní historicky dokázáno, že Quirinus byl náčelníkem (prokonsulem) v Syrii teprve v letech po narození Kristově, ale slova evangelia lze zcela dobře rozuměti tak, že Quirinus dokončil soupis, započatý od předchůdců svých Saturnina a Qu. Varona. Podle některých byl poslán od Qu. Varona s plnomocí, vykonat v Judsku soupis.

4) Maria šla s Josefem buď proto, že byla jako jediná dcera dědičkou rodu, anebo že zákon římský kázal i ženám, dostavití se k soupisu osobně.

5) Sv. rodina musela se uchýlití do chléva, sloužícího za přístřeší stádu. Podle staré tradice byla to jeskyně ve skále.

6) Dobu roční, kdy se Spasitel narodil, nelze přesně určití. Podle toho, že se svátek Narození Páně na Východě slavíval dne 6. ledna, na Západě nyní 25. prosince, stalo se narození v zimě. Při mírné zimě palestinské mohla tou dobou zůstávatí stáda venku i v noci.

7) »Bonae voluntatis«, V řeckém = εὐδοκίας, tedy »diviní beneplacítí«, na nichž spočívá zalíbení Boží.

8) »Vypravovali« správně překládá lat. »cognoverunt« podle významu řeckého : ἐγνωρίσαν.

9) vlastně »srovnávajíc« (= conferens) s tím, co odjinud o tajemství vtělení již znala.

Rozjímání 14.

Cesta sv. rodiny do Betléma.

1. *průprava : Viz svatou rodinu, jak skromně a sebraně putuje do Betléma.*

2. *průprava : Pros za milost, abys její ctnosti mohl napodobovati.*

1. Od té doby, co Bůh nejprve Panně Marii, pak sv. Josefu oznámil vtělení Syna Božího, bylo srdce jejich naplněno nevýslovnou touhou po jeho narození. Klaněli se mu v duchu, obětovali se mu, prosili ho o jeho milost. V této milé, útěchyplné a milostné době přišel i do Nazareta a do domku Josefova rozkaz římského císaře. Bůh použil v své prozřetelnosti zevnějších okolností, aby provedl své věčné cíle ; rozkaz soupisu

má být prostředkem, aby se Matka Páně dostala do Betléma, kde se měl Syn Boží narodit; ctižádost císařova pomáhá k tomu, aby se narodil Učitel nejhlubší pokory. Neočekávaný a tvrdý rozkaz vladařův jistě mnohé velmi rozčilil a byl příčinou reptání. Maria a Josef zůstávají klidní a ochotně poslouchají.

a) Krásná a milostiplná doba očekávání Pána Ježíše v domku nazaretském nám připomíná milé a útěchyplné okamžiky, kdy jsme se připravovali na svěcení kněžské a na první mši sv. Jakou zbožnou touhou bylo naplněno naše srdce, jak jsme se snažili být sebranými! I nyní každá mše sv. je v podstatě touž milostí jako první naše oběť. Jaká jest nyní naše touha, jaká příprava a jaká sebranost?

b) Pán Bůh užívá v své nevystíhlé moudrosti k svým věčným cílům i okolností a prostředků na pohled nejméně vhodných. Nermuťme se tedy mnoho, když se nám zdá, že nepřátelé Boží a sv. Církve triumfují a plány Boží hatí. Bůh právě jejich zloby a nekalých cílů i jejich vášni použije k své cti a slávě a k našemu dobru.

c) Podivuhodná jest poslušnost Panny Marie, sv. Josefa, ano i samého Ježíška v lůně mateřském, hledíc k rozkazu pohanského vladaře. Nereptají, nýbrž ochotně poslouchají. Vědí, že poslouchají ne člověka, nýbrž Boha, z něhož veškerá autorita vychází. Pravá poslušnost se neřídí sympatií nebo antipatií k představenému, ba ani nehledí na mravní jeho hodnotu. Jakmile ví, že autorita je zákonná a že to, co velí, není zjevným hříchem, ochotně se podrobí. Jak daleko jsou od této dokonalosti v ctnosti poslušnosti kněží, kteří hned každé, i církevní nařízení kritísuji, nezdá-li se jim oportunním, nebo proto jen, že žádá od nich nějakou oběť!

2. Maria a Josef připravili si zajisté na dalekou a obtížnou cestu vše, čeho potřebovali, ale činili tak s velikým klídem a ve vzorném pořádku. Zaopatřili se jenom nejnutnějšími věcmi, jak činívají lidé chudí a strádání zvyklí. Cestu konali zajisté s velikou skromností, nezdržovali se nikde ze zvědavostí, mluvili jenom o věcech potřebných. Přítomnost Pána Ježíše mezi nimi a brzké jeho narození udržovaly je ve veliké sebranosti. Jistě se mohl každý, kdo je potkal, jejich skromností a zbožností poučiti. Nikdo ovšem netušil, jaké svaté osoby potkává; proto pohlíželi na ně lidé spíše se soustrastí, anebo snad pro jejich nuzný oděv i s jakýmsi pohrdáním.

a) Kněží sluší i na cestách apoštolská jednoduchost a chudoba. Je ovšem nutno mít věci potřebné, zvláště jde-li o cestu pro zotavení, ale zbytečných vydání, kupování různých tretek atd. má se kněz vyvarovati i tehdy, když mu to jeho prostředky dovolují, aby nebudil u věřících pohoršení.

b) Ještě větším pohoršením by bylo, kdyby nezachoval kněžské skromnosti, »decorum clericale«. Právě na cestách dostavuje se snáze pokušení k jisté svobodě, ano nevázanosti v počínání. Myslíme si, že nás nikdo nezná, a přece snad nás lidé pozorují více než kdy jindy.

c) Zbožnost naše má se jeviti, nejenom když konáme modlitby, nýbrž má provívatí celé naše jednání. Stále se modlíti nemůžeme, ale stále, i při zábavách a na cestách, můžeme a máme býti sebranými. Toho dosahujeme tím, že na všecko pohlížíme v nadpřirozeném světle, že všecko konáme s čistým úmyslem a častěji si vzpomeneme na přítomnost Boží.

d) Neposuzujme a neodsuzujme lidi při setkání a na první pohled, zvláště nikdy nikým nepohrdejme pro ně-

kteřé zevnější a nezaviněné nedostatky. Snad se pod prostým a ubohým, ano i nesympatickým zevnějším zjevem skrývá duše omílostněná a Bohu milá, jako pod chudým a nepatrným zevnějškem svaté rodiny.

3. Po dlouhé a namahavé cestě dochází konečně sv. Josef s Pannou Marií do Betléma. Pěstoun Krista Pána doufá, že bude mocí svou svatou choť zavést do nějakého pohostinného domu, kde sí po přestálých útrapách odpočine. Jde od jedněch dveří k druhým, ale nikdo se nenalezne, kdož by jim poskytl přístřeší tam, kde kdysi předkové sv. Josefa a nejsvětější Panny kralovali. Tak musí nakonec sv. Josef hluboce zarmoucen a pokořen zavést Matku Páně do bídneho chléva.

a) Panna Maria a svatý Josef byly dvě nejsvětější a po Kristu Pánu Bohu nejmilejší duše. A přece jim Bůh posílá takovou zkoušku. Měli býti prvními žáky ve škole Kristově a škola Kristova jest školou pokory. Kdo nenahlédl, že k duchovnímu a vpravdě křesťanskému životu jest třeba ochotně, nebo aspoň trpělivě přijímatí pokoření, ten nepočal ještě ani abecedy v této škole.

b) Vzpomeňme si zvláště na toto pokoření svaté rodiny, když se opětované naše prosby odmítají, když nás nechtějí uznati a odplácejí nám nevděkem tí, kteří jsou nám blízcí anebo kterým jsme mnoho dobrého prokázali.

Rozjímání 15.

Narození Pána Ježíše.

1. průprava: *Vizme v duchu Ježíška v jeslích a jak Panna Maria se sv. Josefem se mu klaní.*

2. průprava: *Pokloňme se také my božskému novorozeňátku a prosme je, abychom jeho naučení v jeslích nám davané dobře chápali.*

1. To, po čem tisíce let miliony a miliony lidí toužily, zač se starozákonní světcí tolik modlili, vyplnilo se v této posvátné noci. Zatím co ještě téměř celá země je pohřížena v temnoty nevěry a hříchu, přichází zcela v skrytu na svět jednorozený Syn Boží, aby tuto zemi spasil. Jest to nejdůležitější a nejmilostiplnější okamžik celých světových dějin. Neboť narození Syna Božího jest jedním z největších tajemství a příchod jeho na svět znamená netušený obrat v dějinách lidstva.

a) Představme si živě, jako bychom sami stáli před jeslemi a pohlíželi na malého Ježíška, a vzbudme nejprve hlubokou a živou víru v toto veliké tajemství. »Věřím v Ježíše Krista, Syna Božího, Pána našeho, jenž se počal z Ducha svatého, narodil se z Marie Panny.« To jest nezvratná pravda Bohem zjevená, a proto nezvratnou pravdou jest také celé učení Církve svaté, které na této pravdě spočívá.

b) Potom se v nejhlubší úctě a pokoře klaňme Ježíškovi, podívejme se lásce a moudrosti Boží, děkujme Bohu za nevýslovné dobrodiní vtělení a narození Páně. Jakou posvátnou úctou, jakým podivem a vděčností bylo by asi naplněno naše srdce, kdyby nám bylo popřáno, klečeti skutečně u jeslí betlémských. Téhož Spasitele držíme denně v rukou a obětuje ho, ale zůstáváme při tom snad chladní a bezcítní!

c) Vzbudme v srdci pravou vánoční radost. Vánoční doba je doba radostná. Vánoční radost bývá někdy spíše radost pozemská a přirozená; vzpomínky na šťastné chvíle v rodině ztrávené, starodávné zvyky, zpěvné koledy, vánoční dárky. Pravá a kněžská radost vánoční je radost nad příchodem Krista Pána, jenž přinesl celému světu spásu, radost nad tolika milostmi, jež vycházejí z jeslí betlémských.

d) Přednesme božskému Dítku všechny svoje prosby, postěžujme si mu na všechny své nesnáze, odprosme ho za všechnu nevěrnost. Nekonečně milosrdné jest srdce Páně. Zvláště v milé a krásné podobě božského Dítka jeví se převeliká jeho láska a nekonečné jeho milosrdenství. Toto Dítko, které se s takovou láskou na nás z jeslí dívá, jistě nám nic neodepře.

2. Velikým tajemstvím jest narození Krista Pána samo. Ale tajemstvím jest též způsob a okolností jeho narození. Kristus Pán jest Pán celého světa, všecko stvoření musí mu sloužiti. Byl by se mohl zroditi s velikou okázalostí, byl by mohl poručiti, aby se mu všecko tvorstvo při jeho příchodu klanělo, aby všecko bylo připraveno k jeho pohodlí a k jeho službám. Co vidíme na místě toho? Ten, kterého očekávala staletí jako mocného Krále, rodí se v největší chudobě. Prozřetelnost Boží všecko tak řídí, že Kristus Pán nepřichází na svět ani v Nazaretě, kde by mu nechyběly aspoň nejnutnější věci, a že se sv. rodině ani v Betlémě nedostává pohostinství, takže se místem narození stává opovržená a bídná stáj. Jako vzal Spasitel při svém narození na sebe dobrovolně chudobu, tak chtěl hned při příchodu na svět trpěti. Leží v tvrdých jeslích, na hrubé slámě, třese se zimou.

a) Kristus Pán chtěl se naroditi v největší chudobě, poněvadž chtěl poučiti lidstvo, že štěstí není v bohatství a statcích tohoto světa, že pozemské statky musí býti pouze prostředky k věčnému cíli, že bývají často příležitostí k hříchu, že dobrovolná chudoba pro Boha je jedna z nejkrásnějších obětí. To vše patří k základním naukám evangelia Kristova. Známe toto evangelium a hlásáme je, než přece snad soudíme ještě o bohatství a chudobě ne podle ducha Kristova, nýbrž v duchu

tohoto světa ; bohaté máme za šťastné a závidíme jim, chudobu máme za neštěstí. Učme se pohledem na chudého Ježíška zásadě apoštolské chudoby !

b) Ale kněz má zásadu chudoby nejen vyznávatí, nýbrž chudobu božského Mistra také životem následovatí. Kněz ve světě žijící neskládá slibu chudoby, může a má žítí přiměřeně svému stavu, ale ducha apoštolské chudoby má mítí. Když má to, čeho je mu třeba, aby podle stavu svého žil, nemá toužiti po větších příjmech ; když se mu někdy něčeho na statcích pozemských nedostává, má to z lásky k chudému Kristu Pánu trpělivě snéstí. V celém životě a zařízení má ukazovatí apoštolskou jednoduchost a z toho, co mu po potřebných výdajích zbude, má dávatí chudým a věnovatí na církevní účely.

c) Pán Ježíš chtěl hned při svém narození trpětí, aby ukázal, že utrpení, sebezápor a kříž je údělem každého, kdo ho chce následovatí. Na betlémský chlév, na tvrdé jesle, na zkřehlé údy božského Dítka musíme si vzpomenoutí, když apoštolské práce přinášejí nebo žádají obětí a utrpení.

3. Co při narození Krista Pána vedle největší chudoby nejvíce bije v oči, jest : naprostá skrytost jeho příchodu na svět. Mimo svatých dvou osob, Marie a Josefa, nikdo na celém světě nemá nejmenšího tušení, že zde v této opuštěné, bídné jeskyni přichází na svět zaslíbený Mesiáš a věčný Bůh. Má to býti také názorným naučením pyšnému a ctižádostivému lidstvu, jak pomíjející jest sláva tohoto světa, a důtklivé napomenutí nám, abychom toužili po skrytosti.

a) Touha po cti a uznání je lidské duši vrozena a velmi snadno se stává nezřízenou. Zkoumejme své srdce : jak často hledáme při svých pracích více samy

sebe než čest a chválu Boží, jak jsme hned rozmrzení a nespokojení, když se nám nedostává uznání, jak rádi se kocháme samolibě v myšlenkách na tom, co jsme podle svého mínění dobrého vykonali, jak rádi o tom mluvíme. Učme se zde na příkladě Pána Ježíše veliké a moudré zásadě »Ama nesciri« a prosme ho za milost, abychom ho v lásce ke skrytosti stále více následovali.

b) Ještě v jiném smyslu máme napodobovati skrytost Pána Ježíše v jeho narození. Kdo chce žítí život vpravdě duchovní, musí si v svém srdci postavití jesličky Kristovy a tam, vzdálen hluku tohoto světa, v tichosti se klaněti svému Místru. Kněz, který pracuje o spáse duší, musí si zachovati tuto vnitřní skrytost a sebranost i uprostřed roztržitostí tohoto světa.

Rozjímání 16.

Pastýři se klanějí Ježíškovi.

1. průprava: Viz prosté pastýře, jak se v hluboké pokoře a úctě klanějí božskému Dítku.

2. průprava: Pros za milost, abys jejich ochotu, následovati hlasu Božího, a jejich prostotu napodoboval.

1. Výjev klanění pastýřů Ježíškovi patří k nejpůsobivějším a k nejkrásnějším tajemstvím celého evangelia. Tajemstvím je nadpřirozený a zázračný způsob, kterým Pán Bůh pastýřům narození Ježíškovo oznamuje; tajemstvím jest nám i to, proč povolal přede všemi jinými právě tyto prosté, drsné a světu neznámé muže k tak veliké milosti. Posledním důvodem jest ovšem jeho svatá vůle. Ale můžeme si uvéstí nějaké pravděpodobné druhotné důvody tohoto omilostnění. Co se týče cest milosti Boží, jest takoruka zákonem, že

se Pán Bůh právě k nízkým snižuje a je k svým cílům vyvoluje. Ovšem žádává pravidelně jistých přirozených dispozicí. Uděluje zvláště milosti své těm, kdož po božských a nebeských věcech touží, duším otevřeným a upřímným, těm, kteří bedlivě a svědomitě plní povinností jim svěřené. To byly právě vlastností prostých a upřímných, po Mesiáši toužících, svědomitě své tvrdé práci oddaných pastýřů.

a) Pravda, že Bůh právě slabé a nízké vyvoluje, bude nám útěchou, když shledáme, že naše vlohy, vědomosti, síly jsou u přirovnání s mnohými jinými spolubratřími nepatrné. Místo malomyslností nebo dokonce závistí vzbudíme mocnou důvěru v Boha. Sami pak v duchovní správě všímejme si právě prostých, obyčejných lidí. Takové Bůh často zvláště omilostňuje a budí v jejich rodinách apoštolská povolání.

b) Chceme-li, aby se milost Boží dotkla našeho srdce, musíme mítí touhu po nebeských a nadpřirozených věcech a zájem o ně. Tam, kde je mysl ponořena v pozemské věci a starosti, milost Boží nenalézá úrodné půdy.

c) Jest jisto, že nám otevřenost a upřímnost zjednává přízeň Boží i lásku a důvěru lidí. Opatrnickým a politickým jednáním si snad na čas pomůžeme, ale jak duchovní život, tak důvěra věřících a spolubratří časem utrpí.

d) Stálé a věrné konání denních tvrdých povinností svolává požehnání a milost Boží. Přijde-li nám někdy myšlenka, že vlastně nic důležitého a velkého pro Boha a Církev nekonáme, upokojme se : právě obyčejný život denních povinností věrně plněných jest pravidelnou cestou k dokonalosti a přispívá mnoho ke cti Boží a jeho Církeve,

2. Každé slovo anděla, který narození Páně pastýřům zvěstoval, a vojů andělů chválicích Boha, dávají látku k rozjímání. Uvažujme alespoň o chvalozpěvu andělském: »Sláva na výsostech Bohu, a na zemi pokoj lidem dobré vůle.« Narození Krista Pána je vpravdě velikou slávou Boží, základem i zárukou pravého a stálého pokoje. Čím to, že i nyní, po dvou tisíci letech, lidstvo tak málo žije ke cti a slávě Boží, svému pravému a jedinému cíli, a že ještě v tak málo srdcích vládne pravý božský mír? Neposlední příčinou toho jest jistě také to, že ti, jimž svěřena jest apoštolská úloha, o šíření slávy a míru Božího nedbají tak, aby sami svým životem rozšiřovali slávu Boží a měli mír Krista Ježíše ve vlastním srdci: mír s Bohem čistotou svědomí, mír s bližními křesťanskou láskou, mír sami se sebou přemáháním vášní.

a) Celá liturgie, zvláště modlitby při mši sv., živě a důtklivě připomínají, že kněz má býti prostředkovatelem a šířitelem míru Božího. »Pax vobiscum«, žehná biskup věřící při mši sv. Také kněz vyslovuje znovu a znovu při mešních modlitbách slovo »pax«, mluví o míru, prosí za mír, »Et in terra pax hominibus« opakuje v »Gloria« po andělich; »quam pacificare digneris«, »dies nostros in pace disponas«, »dormiunt in somno pacis«, »locum lucis et pacis«, »da pacem in diebus nostris«, a pak ještě čtyřikráte v dalších modlitbách. Podobně při nešporách, kompletáři atd. U kněze, který by nebyl zachovatelem a šířitelem míru a pokoje, odporoval by život jeho modlitbám a slovům, a takový kněz by nekonal svých povinností. Ovšem, abychom mohli mír šířit, musíme mít sami v sobě mír a pokoj.

b) Nejprve mír s Bohem. Zhřešili-li jsme, nabýváme ho upřímnou lítostí a zpovědí; a pak věrným plněním

vůle Boží ve všech věcech a věrným používáním milostí, již nám uděluje.

c) Mír s bližním. Varujme se všeho, co tento mír ruší. Nestarejme se o věci, které se nás netýkají, neposuzujme bližních, nebudme příliš citliví, rádi poslužme bližnímu, nehledejme vždy příčinu nedorozumění a nesnází u druhých, nýbrž u sebe.

d) Mír samí se sebou si zachováme přemábáním vášní, zvláště ctižádostí, prchlivostí, smyslných náklonností. Ptejme se, která vašeň náš vnitřní mír rušívá, a učiňme si v té věci nějaké určité předsevzetí.

3. Pastýřové poslouchají pozorně hlas andělský, a nejenom jej vyslechnou, nýbrž ihned a ochotně plní to, k čemu je anděl vybízí. A pobízejí se i navzájem: »Pojďme a vízme.« Když uviděli Krista Pána, poklonili se mu, byli naplněni milostí i útěchou, vypravovali všechno druhým, aby i oni poznali Ježíše a jeho lásku. V tom všem jsou nám vzorem, jak máme následovat hlasu milostí Boží.

a) Tedy nepřeslechnouti nikdy hlasu milostí, již nás Bůh přímým vnučením, svou prozřetelností nebo hlasem svých sluhů volá,

b) Pak neotáletí, nevymlouvati se, bez odkládání a polovičatostí vykonati to, co poznáváme jako vůli Boží.

c) I v našem kněžském životě jest důležitou věcí a mocným prostředkem k vzpružení duchovního a apoštolského života, povzbuzovati se vzájemně k dobrému. Nemusí a nemá se to díti nápadně. Otevřené apoštolské slovo spolubratřovi, ve vhodném okamžiku pronesené, přivedlo nejednoho kněze na lepší cestu, nebo bylo semenem hojného ovoce apoštolské činnosti.

d) Pravda, kterou jsme v tiché meditaci poznali, milost, které se nám od Pána Boha dostalo, má být semenem, jež potom zaséváme do srdcí těch, jichž spásu a věčný osud nám Pán Bůh svěřil.

X. Obřezání Krista Pána a obětování v chrámě.

(Lk. 2, 21—39.)

A když se naplnilo dní osm, aby dítě bylo obřezáno, nazvali jméno jeho Ježíš,¹⁾ kterým bylo nazváno od anděla, prve než se počalo v životě.

A když se naplnili dnové očišťování jejího podle zákona Mojžíšova,²⁾ donesli jež do Jerusalema, aby ho představili před Hospodínem, jakož jest psáno v zákoně Páně, že každý hošík, jenž otevírá život, svatým Pánu slouiti bude;³⁾ a aby dali oběť podle toho, jakož pověděno bylo v zákoně Páně, dvě hrdlíček nebo dvě holoubátek.⁴⁾

A hle, v Jerusalémě byl člověk, jehož jméno bylo Simeon, a člověk ten byl spravedlivý a bohahojný a očekával útěchy Israele⁵⁾ a Duch svatý byl v něm. A on dostal zjevení od Ducha svatého, že neuzří smrti, leč by dříve uzřel Pomazaného Páně. I přišel v Duchu do chrámu. A když přinesli rodiče dítě Ježíše, aby za něj učinili podle obyčeje zákona, vzal jež i on na lokte své a velebil Boha a řekl:

»Nyní propouštíš, Pane, služebníka svého podle slova svého v pokojí; neboť viděly oči mé spásu tvou, kterou jsi připravil před očima všech národů, světlo k osvícení pohanů a k slávě lidu svého israelského.«⁶⁾

I divili se otec a matka jeho těm věcem, které byly řečeny o něm.⁷⁾ A Simeon požehnal jím⁸⁾ a řekl k Marii, matce jeho: »Aj, tento jest ustanoven ku pádu a ku povstání mnohých v Izraeli a na znamení, jemuž budou odpíratí, a tvou vlastní duši pronikne meč, aby se zjevila smýšlení srdcí lidských.«⁹⁾

A byla (tam) prorokyně Anna, dcera Fanuelova z pokolení Aserova; ta byla (již) pokročila ve věku vysokém, byvši živa s mužem svým sedm roků od svého panenství. A byla vdovou až do let osmdesátí čtyř, a nevycházela z chrámu, sloužíc (Bohu) posty a modlitbami dnem i nocí. A tu přišedši v touž hodinu, velebila Boha¹⁰⁾ a mluvila o něm všechněm, kteří očekávali vykoupení Israele.

A když byli vykonali všechno podle zákona Páně, navrátili se do Galíleje do svého města Nazareta.¹¹⁾

1) Obřezáním, jež se dělo osmého dne buď v domě rodičů nebo v synagoze za přítomnosti aspoň 10 svědků a při němž se dávalo dítěti jméno, byl chlapec slavnostně uznán za člena vyvoleného národa a odpouštěl se mu dědičný hřích. Pán Ježíš se tomuto obřadu podrobil dobrovolně na příklad pokory a poslušnosti.

2) Očišťování jejího, t. j. Panny Marie. V řeckém = jejích, t. j. matky s dítětem nebo sv. rodiny. Panna Maria tomuto zákonu, podle něhož byla matka po porodu syna 40 dní nečista a nesměla vejíti do chrámu, nepodléhala.

3) Prvorozenec byl původně určen k službě oltáře, kterou později zastával kmen Levi, i musil z ní býti vykoupen. Aní tento zákon se Krista netýkal.

4) Byla to oběť chudých, bohatí obětovali beránka.

5) Spásu nebo příchod Mesiáše nazývali židé útěchou.

6) Krásný chvalozpěv »Nunc dimittis servum tuum« má dva díly: V prvním vyjadřuje Simeon svou radost, že uviděl Mesiáše, v druhém hlásá dobrodiní spásy. Zřejmě praví, že Ježíš jest spasitelem všech lidí, ale hlavně oslavou národa, z něhož vyšel.

7) Z kontextu a celého Písma sv. je zřejmo, v jakém smyslu se Josef nazývá otcem, a výše Maria s Josefem rodiči Pána Ježíše. Maria a Josef se divili ne proto, že by o vtělení a spasení ještě nevěděli, ale že neznámý jim stařec všechno to znal.

8) Z toho ovšem nenásleduje, že by byl knězem.

9) Kristus Pán svým zjevem, svou naukou a svou Církví je vyvýšeným znamením. Každý se musí rozhodnouti buď pro něho, nebo proti němu. Tu se pozná, kdo to myslí s pravdou upřímně. Kdož ho zavrhnou, těm vlastní jejich vinou bude k pádu.

10) V originále ἀνθωμολογοῦντο = vzájemně chválila.

11) Poněvadž sv. Josef po návratu z Egypta pomýšlel na to, zase jíti do Betléma (Mt. 2, 32), zůstal podle všeho po narození Páně v Betlémě po dobu asi dvou let. Sv. Lukáš tedy zde naznačuje, že se sv. Josef po obětování Páně odebral do Nazareta, by tam vše potřebné zařídil a věci svoje do Betléma přestěhoval; anebo již zde udává to, co se stalo teprve později po návratu z Egypta.

Rozjímání 17.

Obřezání Páně a jméno Ježíš.

1. průprava: *Vizme svaté osoby Ježíše, Marii, Josefa při posvátném obřadě.*

2. průprava: *Prosme Ježíše, aby nám jeho svaté jméno bylo ochranou a spásou.*

1. Kristus Pán nepodléhal zákonu obřezání. Podrobil se dobrovolně tomuto obřadu, aby byl slavnostně a oficiálně prohlášen za syna Abrahamova, aby tak, jsa bez

hříchu, vzal na sebe náš hřích, zvláště však aby nám dobrovolným podobením zákonu dal příklad poslušnosti a pokory. Obřezání jest předobraz sv. křtu, který nám tudíž také připomíná. Úvaha o obřezání Páně vybízí nás také k tomu, co nazývají duchovní spisovatelé »duchovním obřezáním«, t. j. k pokání a sebezáporu.

a) Na prvním místě myslíme na to, jak my se podrobujeme předpisům sv. Církve a s jakou odevzdaností přijímáme pokoření. Jistě se zastydíme. Kristus Pán se podrobuje dobrovolně zákonu, který ho nezavazuje, a já se vymlouvám, reptám, kritisuji, kde se jedná o předpisy, které mě zcela určitě zavazují, Kristus Pán se pokořuje tak, že se jeví v očích světa jako hříšník, a já nemám dosti pokory, abych zcela oprávněné upozornění klidně přijal anebo učiněnou chybu upřímně vyznal.

b) Obřízka byla podle sv. Otců předobraz křtu, kterým se stáváme údy říše Nového zákona, Církve, a dosahujeme odpuštění hříchu, ale při kterém také křestním slibem béřeme na sebe velmi vážné povinnosti. Nabádáme věřící, aby slib křestní častěji obnovovali? Jak by bylo smutné, kdybychom si museli říci, že sami v některém směru podléháme tělu, světu a ďáblu, jichž jsme se křestním slibem zřekli.

c) Obřezání Páně nám také připomíná nutnost »duchovního obřezání« a vybízí nás k němu. Záleží v sebezáporu a přemáhání nezřízených vášní, které vedou k hříchu. Záleží však také v pokorném a trpělivém přijímání pokoření, jichž se nám od druhých dostává. Zpytujeme se, jak jsme v tomto důležitém prostředku duchovního života pokročili.

2. Jméno Ježíš, které znamená Spasitele, obsahuje v sobě skutečně všechno, v čem spása naše záležit. Jest souhrnem naší víry, neboť nám připomíná tajemství

Bohočlověka a tím zároveň ostatní tajemství s tím spojená : vtělení, vykoupení, oběť na kříži, nejsv. Trojici, Církev, eucharistií. Jest zárukou naděje, poukazujíc na toho, jenž nám otevřel nebe a zjednal všechny prostředky spásy. Konečně jest jméno Ježíš symbolem lásky ; lásky k nejslechetnějšímu a nejlaskavějšímu Srdci, lásky k věčné Lásce, Bohu samému.

a) Obnovujme co nejčastěji víru v tajemství Boží tímto stručným, ale vhodným způsobem : Vzpomeneme si na Ježíše, proneseme jeho svaté jméno a tak oživíme víru ve všechny pravdy, jež ve jméně tom jsou obsaženy nebo s ním souvisí.

b) Když pomíjející věci tohoto světa a pozemské starosti tlumí v nás nebeské touhy a kalí zrak pro věčné ideály, anebo když utrpení a pokoření nás činí malomyslnými, budíž nám jméno Ježíš vzpruhou nebeské naděje a nové horlivosti.

c) Pouhé zbožné, pozorné pronesení jména Ježíšova může býti krásným aktem božské lásky. Tímto zbožným povzdechem mohou se i nejobyčejnější a nejnepatrnější naše skutky státi skutky, jež vycházejí z lásky, jsou Bohu velmi milé a pro nás záslužné.

3. Jméno Ježíš nejenom jest souhrnem víry, zárukou naděje, symbolem lásky a jeho zbožné vyslovování prostředkem ke cvičbě těchto ctností, jméno Ježíš je i jinak pramenem mnohých milostí a mnohého požehnání. Uvedeme některé způsoby, jak si ho můžeme vážiti a je vzývatí.

a) Nikdy ho nejmenujme pouze ze zvyku, bezmyšlenkovitě, při řečích, k nimž se svaté toto jméno nehodí.

b) Kdykoliv toto jméno pronášíme při mši svaté nebo při posvátných obřadech, aspoň malou chvílku se

u něho zdržme, abychom si na Pána Ježíše vzpomněli a mysl k nebi povznesli.

c) Budiž nám zbraní při pokušeních, nesnázích a utrpeních. Jest to jméno, kterého se zlý duch bojí, a jméno, v kterém je moc, síla a pravá útěcha.

d) Zvláště v nemoci a zápasu smrtelném ukazuje se neobyčejná moc svatého tohoto jména. Nemocný, sklíčený bolestmi tělesnými a zmítaný často také utrpením duševním, nemá sil a klidu k delší modlitbě; ale zbožným vzýváním jména Ježíšova může si vyprositi milosrdenství Boží. Kéž jest jméno Ježíš jedním z posledních našich slov, naší útěchou a posilou v těžké nemoci, naším štítem v posledním boji.

Rozjímání 18.

Očišťování Panny Marie.

1. *průprava: Vizme Pannu Marii, jak stojí v chrámě pokorně mezi ženami, jež čekají na očištění.*

2. *průprava: Prosme, aby nám bylo dáno napodobovati ctnosti Matky Boží.*

1. Kristus Pán neměl povinností a potřeby, aby byl přinesen do chrámu k obětování a vykoupení od služby chrámové, ale dobrovolně do něho vstoupil, aby se hned na počátku svého života všecek obětoval za spásu svého národa a celého světa. Jaké city naplňovaly asi jeho srdce! Jaká nepopsatelná radost z obětí, ale jaký zármutek při myšlence, že u mnohých jeho oběť bude nadarmo. Panna Maria zrozením Syna Božího nejenom nebyla poskvrněna, nýbrž naopak neobyčejně posvěcena. Nepodléhala tedy zákonu očišťování, ale z pokory se mu podrobila. Chtěla ukrytí své omilostnění a svou dů-

stojnost a na venek podobatí se jíným ženám. Při sv. obřadu sí počíná s velikou zbožností; jako chudá dívka obětuje dar chudých.

a) Přijetím kněžství obětovalí jsme sebe a celý svůj život spáse duší. Obnovujme tuto oběť často v životě, zvláště denně při mši sv. Hrdinná oběť božského Spasitele budiž nám příkladem. Budiž nám také posilou, když naše oběť u mnohé duše nenalézá ohlasu.

b) Snaha duší pokorných je, tajití své přednosti a důstojnosti, ano tak sí počínatí, aby je lidé měli spíše za prosté, neučené, ano i hříšné, pokud ovšem spravedlnost, láska nebo křesťanská moudrost nežádají, aby svoje ctností a předností vyjevily a své autority užily. Přirovnejme své počínání k pokoře Panny Marie. Snad nejenom svých předností neukrýváme, nýbrž naopak chceme, aby je všichni viděli a uznávali, bez potřeby mluvíme samí o sobě, o svých vlohách a úspěších, ano dokonce sí připisujeme dobré vlastností, jíchž nemáme.

c) Vidouce v duchu posvátný obřad a zbožnost svatých osob, můžeme se ptátí, jaká jest naše přesnost v rubrikách a jaká zbožnost při posvátných úkonech.

d) Chudoba Matky Páně připomíná nám zase kněžskou apoštolskou chudobu. Býti spokojenu, máme-li, čeho třeba, abychom podle stavu svého mohli žítí, věnovatí vše přebytečné na církevní účely a chudým, zachovávatí jednoduchost a skromnost v zařízení a celém způsobu života; tento duch Kristovy chudoby svolává požehnání na práce kněžské a získává mu úctu věřících.

2. Z překrásného a zaníceného proroctví Simeonova vyberme sí aspoň několik myšlenek k rozjímání v tomto a v dalším díle. Prorok nazývá Krista Pána světlem. Tuto myšlenku vyjadřuje liturgicky Církev svěcením hromníček a světelným průvodem. Bude znamením, je-

muž budou odpíratí. Bude nutno rozhodnouti se buď pro něho nebo proti němu, a tu se »zjeví smýšlení srdcí lidských«, pozná se, kde jest upřímná a dobrá vůle. Těm, kdož jím pohrdnou, ustanoven jest ku pádu.

a) Jediným světlem, které šíří pravdu, zapuzuje temností, ničí hřích, uděluje pravý mír a radost, jest Kristus Pán. Věda bez Krista, fráze o bratrství, všeobecné lásce, ustavičném míru bez jeho zásad, jsou nebezpečnými bludíčkami. Toto světlo máme lidstvu ukazovati a hlásati; ale světlem, veškeré naše kroky osvěcujícím, musí býti Kristus i nám samým. Kéž jednou hořící hromnička v našich umírajících rukou je svědectvím, že Kristus byl vždy a ve všem naším světlem.

b) Divíme se, že po tolika kázáních, mších sv. a jiných důkazech božské milosti mnozí zůstávají zatvrzele v nevěře nebo v hříších. Ale nedivme se, neboť Duch svatý to v Písmě sv. předpověděl.

c) Právě tehdy, když předložíme světu Krista v celé jeho velikosti, jeho pravdu a Církev v celé její krásce, ukáže se, zdali to upřímně myslí ti, kdož předstírají opravdové »hledání Boha, hledání pravdy«. Pak se pozná, že ve skutečnosti hledají sebe a ukojení svých vášní. Slova Simeonova můžeme také obrátiti sami na sebe. Když se jedná o to, abychom pro Krista nějakou větší oběť přinesli nebo něco většího pro něho vykonali, poznáme, zda-li je naše ujišťování, že chceme celým srdcem Kristu sloužiti, opravdové.

d) Také jiná slova svatého starce, že Kristus jest ustanoven »ku pádu mnohých«, můžeme na sebe obrátiti. Každá milost, již opovrhujeme nebo již si nevšimneme, jest nám v jistém smyslu »ku pádu«; takové jednání nás zastavuje v duchovním pokroku a otlupuje o mnohou další milost.

3. Do veliké radosti a útěchy Panny Marie při obětování Krista Pána přimísen byl i pelyněk tvrdé bolesti. Simeon jí prorokuje, že musí s Kristem Pánem mnoho a těžce trpět, že duši její pronikne ostrý meč. Láska ke Kristu Pánu žádá těžké oběti a utrpení, a duše sobě zvláště milé Bůh zkoušívá těžkým hříchem. Svým utrpením působila Panna Maria k vykoupení a zasloužila nám hojně milostí, jež si získáváme, když ctíme vroucně Matku bolestnou.

a) Nedívme se, když se i do naší radosti mísí hořkost; utrpení a pokoření máme ochotně přijímatí jako jeden z nejúčinnějších prostředků milosti a jako nejlepší cestu, ukázatí Kristu Pánu lásku.

b) Obnovme se v úctě a pobožnosti k bolestné Matce a učíňme si nějaké určité předsevzetí, jak chceme Matku bolestí uctívati.

Rozjímání 19.

Simeon a Anna.

1. *průprava: Vizme Simeona, jak béře s nevýslovnou útěchou Ježíška na lokty, a Annu, jak v překypující radosti chválí Boha.*

2. *průprava: Modleme se, abychom životem svým dovedli napodobovati tyto dvě spravedlivé duše.*

1. Velikou chválu vzdává Duch svatý v Písmě sv. Simeonovi a Anně. Velebí jejich spravedlnost, věrnost, svatou touhu po Spasiteli. Proto se jim dostává milostí, že poznávají a vidí Mesiáše, co zatím jiní lidé v chrámě přítomní, pohlížejí na svatou rodinu lhostejně, netušíce, kdo se tu obětuje.

a) Zde vidíme, v čem záleží podstata svatosti. Záleží v úplném srovnávání s vůlí Boží, ve věrnosti až do podrobností, v odevzdání celého srdce Bohu. Vše ostatní jsou zevnější případnosti nebo prostředky k této podstatné vnitřní svatosti. Zpytujeme se, jak daleko jsme v této svatosti pokročili, zvláště náleží-li celé naše srdce Ježíši.

b) Mnozí i nyní jsou blízko Ježíše a nepoznávají ho, poněvadž se jich nedotkla milost Boží; jsou jí pro pýchu nehodní, nebo jí odmítají. I my zůstáváme někdy chladnými, kdy Ježíš nebo jeho svatá pravda a milost jsou nám blízký. Co je toho příčinou?

c) Při pohledu na tyto dva staré lidi můžeme myslet i na lidi, zestárlé v službě Boží, na kněze v službě Církve zesláblé, Církev si váží stáří a chce, abychom je i my ctíli; takové duše svolávají požehnání s nebes. Simeon a Anna jsou také obrazem duší před světem skrytých a neznámých, které slouží Bohu, za jiné se obětují, mnoho milostí bližním vyprošují. Odporučujeme v rozjímání všechny takové duše zvláštní přízni Boží.

2. Dlouhá léta, až do pozdního stáří, musil Simeon čekat, než Bůh vyslyšel jeho modlitbu a splnil svůj slib, že před smrtí uvidí Spasitele. Ale jak štědře odměnil Bůh jeho čekání, jeho touhu a modlitbu! Dostalo se mu štěstí nejenom uvidět Mesiáše, nýbrž směl Ježíška vzít do náručí. Ó, jakou překypující radostí bylo naplněno jeho srdce v tomto velebném okamžiku!

a) Zůstaňme klidní a vytrvejme, i když se dlouho nedostavují úspěchy, modlitby naše zdají se marnými, suchopárnost duševní nás trápí. Bůh jistě v okamžiku, který uzná za vhodný, naplní nás svou útěchou.

b) Na Simeonovi vidíme, jak se máme připravovat na milost Boží, zvláště také na nejsv. oběť a sv. příjí-

mání; totiž horlivou modlitbou a vřelou touhou po Ježíši.

c) Nám se vlastně dostává téhož štěstí jako Simeonovi. Při každé mši sv. béřeme do rukou svého Spasitele, ano spojujeme se s ním při sv. přijímání mnohem úžeji. Kéž se naše zbožnost aspoň trochu podobá zbožností a zaníceností spravedlivého starce!

d) Duch sv. vedl Simeona do chrámu. Snad i nám vnuká myšlenku, častěji Krista Pána ve svatostánku navštívití. Neopomíjíme těchto návštěv z pohodlnosti nebo pro přílišné časné starosti?

3. O prorokyni Anně praví Písmo sv. hlavně tři věci: Tak často trvala v chrámě na modlitbách, že z něho téměř nevycházela; vedla život přísného pokání; poznavši Spasitele, nejenom sama velebila Boha, nýbrž vyprávěla o něm i jiným. Ve všem tom je příkladem a povzbuzením pro kněze.

a) Nemůžeme býti stále v chrámě nebo před svatostánkem, ale po mši svaté máme se neradi se svátostným Spasitelem loučiti a někdy za den máme ho navštívití. Bylo by špatným znamením, kdyby se kněz v kostele objevoval a zůstával jenom potud, pokud ho váže nutná povinnost.

b) Máme milost a štěstí, že můžeme o božském Spasiteli, o jeho tajemstvích a o jeho milostném působení k duším mluvití. Slova naše budou tím jímavější a účinnější, čím sami Krista Pána lépe poznáme.

XI. Mudrcové klanějí se Kristu Pánu.

(Mt. 2, 1—12.)

Když tedy narodil se Ježíš v Betlémě¹⁾ judském za dnů Heroda krále, aj, mudrci od vý-

chodu²⁾ přišli do Jerusaléma řkouce: »Kde jest novorozený král židovský? Neboť viděli jsme hvězdu jeho³⁾ na východě i přišli jsme poklonit se jemu.« Uslyšev to Herodes král, zarmoutil se a všecken Jerusaleým s ním.⁴⁾ I shromáždív všec-ka knížata kněžská a zákoníky lidu, tázal se jich, kde se má Vykupitel naroditi. Oni pak řekli jemu: »V Betlémě judském; neboť takto jest psáno skrze proroka:⁵⁾ A ty, Betléme, území judské, nikoli nejsi nejmenší mezi knížecími městy judskými, neboť z tebe vyjde kníže, který spravovati bude lid můj israelský.« Tu Herodes povolav tajně⁶⁾ mudrce, vyptal se jich bedlivě na čas, kdy hvězda svítila, a poslav je do Betléma řekl: »Jděte a ptejte se pilně po dítěti, a když je naleznete, zvěstujte mi, abych i já příjda poklonil se jemu.« Oni pak vyslechnuvše krále, odjeli; a hle, hvězda, kterou byli uzřeli na východě, předcházela je a přišedši, stanula nad místem, kde bylo dítě.⁷⁾ Uzřevše hvězdu, zaradovali se radostí velikou velmi. I vešedše do domu, našli dítě s Marií, matkou jeho a padše, klaněli se jemu, a otevřevše poklady své, obětovali mu dary: zlato, kadídlo a myrhu.⁸⁾ A dostavše napomenutí ve snách, aby se nevraceli k Herodovi, jinou cestou vrátili se do vlasti své.

1) Jest nyní skoro všeobecným názorem, že mudrci přišli do Betléma ne hned po narození a před obětováním Páně, nýbrž později. Tak se dají události lépe seřaditi a vysvětlí se snáze, proč Herodes dal zavraždit děti až do druhého roku. Na obtíž proti tomu mínění, činěnou z konce Lukášova vypravování o obětování Páně, odpovídá 11. pozn. předešlé perikopy evangelijní.

2) Slovo »mudrci« (*μάγοι*, magi) neběře se tu v špatném slova smyslu (kouzelníci). Tak se nazývala tehdá — v užším smyslu — u Peršanů, Medů, Chaldeů zvláštní třída kněží, zabývající se astrologií, vědami přírodními, lékařstvím atd. a patřící k radě králů, — v širším smyslu se tak zvali kněží vůbec nebo muži, řečenými vědami se zabývající. Tradice, že byli mudrcové králi, je pozdější. Také o jejich počtu není u Otců souhlasu, jejich nynější jména se vyskytují po prvé teprve v 9. století. O vlasti jejich nelze ničeho určitého říci: ikonografické památky poukazují na Persii.

3) Mudrci znali asi naděje mesiánské, právě tehdá velmi živé a rozšířené, též Písmo sv. Starého zákona. V hvězdě poznali znamení příchodu Mesiáše buď zvláštním zjevením nebo z proroctví Balaamova (4 kn. Mojž. 24, 17). Hvězda, která se v neobyčejnou dobu na východě objevila, pak zmizela, pak zase zasvitla a nad domkem svaté rodiny stanula, nebyla patrně obyčejnou hvězdou, ni kometou, nýbrž nadpřirozeným světelným zjevem.

4) T. j. všichni jeho přívrženci. Herodes bál se nějakého spiknutí proti svému trůnu.

5) Citují (ne úplně doslovně podle originálu a Septuaginty) Mich. 5, 2.

6) »Tajně«, aby se jeho nekalé úmysly neprozradily.

7) Písmo sv. nepraví, že by hvězda mudrce provázela z východu až do Jerusaléma. Podle některých vykladačů provázela je z Jerusaléma do Betléma. Ale slovo *προῆγεν* dá se též přeložití »předešla«, t. j. hvězda, na východě již zmizelá, objevila se jim zase až nad domkem sv. rodiny. Tak by se i snáze vysvětlilo, proč byli mudrci naplnění takovou neobyčejnou radostí, když v Betlémě hvězdu uzřeli.

8) Sv. Otcové vykládají význam těchto tří darů různě: zlato, obětované Kristu jako králi, je symbol lásky,

víry, dobrých skutků, kadidlo, jímž uctili Krista jako Boha, značí zbožnost a modlitbu, myrrha, přinesená Kristu-člověku, připomíná umrtvování a čistotu.

Rozjímání 20.

Milost volá sv. mudrce k Ježíši Kristu.

1. *průprava: Vizme v duchu sv. mudrce, jak s radostí vítají hvězdu, jež zvěstuje narození Spasitelovo.*

2. *průprava: Vyprosme si milost, abychom s podobnou ochotou následovali hlasu milosti Boží.*

1. Bůh volá k sobě duše různými cestami a milost používá různých prostředků. Zde vidíme, jak všechno: proroctví Starého zákona, zprávy ústního podání, studium, vnitřní osvětlení, zázračný zjev světelný, jest nástrojem milosti Boží. Ale vše to je také ve službách Božích k oslavě novorozeného dítěte betlémského, jež mají sv. mudrcové uznati a uctíti jako Mesiáše a Bohočlověka. Z důvodů, které zná jen nevyzpytatelná moudrost Boží, povolal Bůh z milionů pohanů právě tyto mudrce, aby byli prvotinami údů Církve Kristovy, z pohanství obrácených.

a) Tak Bůh i nyní spojuje své milosti s různými prostředky a okolnostmi zevnějšími. Pohledme do své minulosti a podíváme se zvláštní prozřetelností Boží a cestám milosti Boží. Všimějme si také různých milostí zevnějších, kterými Bůh na nás i nyní působí. Sami pak užívejme v působení na duši prostředků zevnějších a chápějme se příležitostí, na něž milost Boží navazuje.

b) Kristus, Bohočlověk, jest středem veškerého nadpřirozeného života; milostí, jež Bůh nám i jiným rozdává, mají cílem oslavu Kristovu. Na tento veliký cíl nesmíme nikdy zapomínati ani ve vlastním duchovním životě, ani v pastoraci.

c) Sv. mudrcové jsou prvotiny pohanských národů, k Církvi obrácených. I naši předkové byli pohané; kdyby se nebyli obrátili na víru křesťanskou, trvali bychom snad ještě nyní v temnotách nevěry. Povolání sv. mudrců nám připomíná naše vlastní vyvolení k pravé víře, povzbuzuje nás k vděčnosti a k modlitbě za ty národy, které ještě Krista a jeho Církev neznají.

d) Můžeme myslit také na své osobní vyvolení k pravé víře, k milosti, ke stavu kněžskému. Jako u sv. mudrců, tak i u nás to byla jen nevyzpytatelná moudrost a neskončená láska, která nás z tisíců vyvolila. Za toto veliké dobrodiní nikdy dosti se neodvděčíme a dosti nepoděkujeme.

2. Jak se chovají sv. mudrcové k hlasu Božímu? Všimají si bedlivě daného znamení, nejsou povrchní ani lehkomyšní. Jakmile poznávají vůli Boží, ochotně se jí podrobují. Silná byla jejich víra v Boha a jeho zjevení, veliká jejich důvěra v jeho příslibení, neobyčejná jejich velkodušnost a ochota ke každé oběti. V tom všem jsou nám příkladem, jak máme milosti Boží vycházeti vstříc.

a) Naše povrchnost a lehkomyšlnost je často příčinou, že si mnohé vnitřní i vnější milosti nevšimneme — k značné škodě duchovního života.

b) Jakmile vůli Boží poznáme, máme se hned a ochotně rozhodnouti pro to, k čemu milost volá. Líknavé oddalování a polovičatost jsou prvním krokem k zamítnutí hlasu Božího.

c) Ovšem předpokládá se i u nás skálopevná víra ve zjevení Boží a jeho milost, neomezená důvěra, že to Bůh s námi myslí dobře a že, když žádá oběti, jest to k našemu dobru. Dále je třeba velkodušnosti. Duše, na niž působí pouze strach, nebo která se bojí obtíže a

obětí, ani sama v dokonalosti a vnitřním životě nepokročí, ani ničeho velikého pro Boha nevykoná.

3. Ochota a poslušnost k hlasu Božímu se jeví u mudrců zvláště v přemáhání obtíží, jež se jim v cestu stavěly. Skvělý zjev nebeské hvězdy zase zmizí, příbuzní a známí od cesty zrazují, ano nazývají je snílky a pošetilci: oni se však vydávají v důvěře v Boha na cestu, ač je tvrdá, obtížná, dlouhá. V Jerusalemě, kde doufají, že budou poučení a v svém svatém úmyslu utvrzení, dožívají se trpkého zklamání; ale vytrvávají. Tak jsou nám vzorem, jak si máme při obtížích počínati.

a) Při dobrém úmyslu a ve věrném plnění povinností třeba vytrvati, i když se hvězda útěchy na čas skryje.

b) Rozhodli-li jsme se s čistým úmyslem pro dobré dílo ke cti Boží a sv. Církve, nesmíme se dáti zmásti pochybnostmi, námitkami ani výsměchem vlažných a neideálních spolubratří.

c) První kroky při větším apoštolském díle anebo na cestě k vyšší dokonalosti zdají se lehkými, mílými; ale pak se dostavuje dlouhá a tvrdá cesta denních obtíží. Tu je třeba veliké síly, důvěry, vytrvalosti.

d) Zvláště když přijde zklamání tam, kde jsme je nejméně čekali; neúspěch u těch, od nichž jsme to nejméně očekávali, chladnost tam, kde jsme se nadáli povzbuzení a účinné pomoci.

Rozjímání 21.

Mudrcové v Jerusalemě a Betlémě.

1. *průprava: Pohleďme na mudrce, jak se klanějí v nejhlubší pokoře Pánu Ježiši v Betlémě.*

2. *průprava: Prosme je, aby nás svou přimluvou přivedli bližší ke Kristu Pánu.*

1. Na mudrcích s jejich průvodem s jedné a na Herodovi s dvořany a zákonníky s druhé strany máme příklad dvou tříd lidí, z nichž jedna upřímně Krista hledá a věrně ho následuje, druhá jenom pozemské cíle a své ctížádostivé plány sleduje a milosti Boží odporuje. Kněží a zákoníci znají proroctví o Mesiáši, a přece nic nečiní, aby Ho poznali. Herodes myslí jen na svůj trůn a třese se oň. K dosažení svých cílů užívá všech prostředků, zvláště přetvářky a podvodu.

a) Kněží a zákoníci jsou výstražným příkladem kněží, kteří pravdu znají, jiným ji hlásají, ale podle ní se neřídí. Kéž se nikdy takovým nešťastným svědkům pravdy Kristovy nepodobáme!

b) Na Herodovi vidíme, jak pýcha a ctížádost činí člověka neklidným a nešťastným. Často i u kněží, kteří žili v klidu a spokojenosti, probuzená touha po čestném místě, vyznamenání vnesla neklid a roztrpčenost do celého jejich života a okolí. Také se stalo, že dva kněží, z nichž jeden při kompetování o čestný úřad byl odmrštěn, na dlouho se znepřátelili. A přece, jak pomíjející jest každá čest pozemská!

c) Nic není tak protivné a nás tak neodpuzuje, jako pokrytecké jednání, zakrývání pravých úmyslů úlisnými slovy a předstíráním šlechetných záměrů. Varujme se takového jednání, zvláště se spolubratry a podřízenými. Přímá cesta zdá se někdy delší a nepříjemnou, ale jest vždy jistější a čestnější.

2. Hvězda, na čas zmizelá, zase se mudrcům objevuje v plném lesku. Jakou asi radostí a útěchou bylo naplněno stísněné srdce zbožných mužů při pohledu na ni! Písmo sv., jakoby ani nemohlo naléztí slov, nazývá ji radostí velikou velmi («gavisí sunt gaudio magno valde»). Jistě nemysleli mudrcové než na vznešený cíl

své cesty : uzříti Krista Pána a pokloniti se mu. Nedali se zlákatí zvědavostí, aby se někde pozdrželi, rozmluvy jejich se točily kolem osoby Spasitelovy. A jaká nepopsatelná vnitřní radost rozlila se v jejich duších, když pak skutečně Ježíše s Marií a Josefem uzřeli a mohli se Spasiteli pokloniti.

a) Po suchopárnosti, vnitřní opuštěnosti, trpkých zklamáních dostavuje se zase doba útěchy. Vytrvejme jen, nic na svých předsevzetích v době neútěchy neměňme ; tím větší bude naše radost, až hvězda útěchy vzejde.

b) Cesta mudrců do Betléma má býti vzorem našeho putování na zemi. I naším cílem jest, uviděti Ježíše. Nadpřirozený cíl nesmíme nikdy ztratiti s očí ; pomíjející věci tohoto světa nesmí nás nikdy tak zaujmouti, abychom se na cestě k věčnosti zdržovali nebo chybný krok učinili. Při pohledu na mudrce, putující skromně a sebraně k Betlému, můžeme mysliti také na své vycházky a cesty a zpytovat se, jak čistý bývá náš úmysl, jaká sebranost a skromnost.

c) Vstupme v duchu se sv. mudrci do betlémského domku, přiblížme se v hluboké uctivosti k svatým osobám a klanějme se božskému Dítku. Svatí králové nejenom se klaněli a modlili, ale obětovali i vzácné dary. Nezapomínejme, že naše modlitba bude teprve tehdy Bohu plně milá, když bude spojena s obětí.

3. Jako Bůh mimořádným způsobem mudrce k Ježíškovi povolal, tak je mimořádným a zázračným způsobem vysvobodí z nebezpečí od Heroda hrozícího. Zjeví se jim anděl a káže jim jménem Božím, aby se odebrali domů jinou cestou. Poslechli hned ochotně, ačkoliv to byla pro ně oběť. Museli opustiti Ježíška, u něhož prožili drahé chvíle tichého rozjímání a vnitřní útěchy, ne-

známými kraji cestu hledatí, nesmělí se nikde k zotavení zdržovatí.

a) O ty, kteří se zcela Bohu obětuji, pečuje Bůh mimořádnou prozřetelností. Služme věrně Bohu, a nemusíme se báti nijakých nástrah a nebezpečí.

b) Někdy je nám těžko, věnovatí se modlitbě, jelikož bychom raději pracovali nebo odpočívali. A naopak někdy volá hlas tvrdé povinnosti práce, kdy bychom se raději oddali tichému rozjímání a modlitbě. V obou případech jest vůlí Boží to, co poslušnost žádá.

c) Také nám ukládá někdy poslušnost, abychom šli »jinou cestou«. Prozřetelnost Boží nebo vůle Boží nám káže, vzdátí se milého úřadu, převzítí novou, nezvyklou práci, užítí jiných, nových prostředků. Tu nezbyvá, než napodobití ochotu sv. králů.

Rozjímání 22.

Dary sv. mudrců.

1. průprava: Představme si sv. mudrce, jak s hlubokou úctou a radostnou láskou podávají Ježíškovi dary.

2. průprava: Prosme Ježíška, abychom mu s toužou láskou obětovali to, co tyto dary naznačují.

1. Zlatem uctívají sv. mudrcové Krista Krále. Král je, aspoň podle názoru starých, v své říši pánem i všech statků pozemských a poddaní jsou povinni odvádětí mu ze svého majetku poplatek. Kristus Pán jest Králem nejprve v své duchovní říši, Církvi; pak králem a pánem pozemského světa, kde panství své vykonává aspoň nepřimo. Toto jeho panství uznáváme, když mu obětuje, když se z lásky k němu vzdáváme zcela nebo částečně statků pozemských slibem chudoby nebo apoštolskou

kněžskou chudobou, když podrobujeme rozum pravdám sv. víry, vůli plníme dokonalou láskou, užíváme vloh ke konání dobrých skutků (oběť rozumu, vůle, vloh).

a) Uznejme znovu svrchované panství Krista Krále a pokloňme se tomu, »jemuž dána jest veškerá moc na nebi i na zemi« (Mt. 28, 18), jehož »království nebude konce« (Lk. 1, 33), který jest »knížetem králů pozemských« (Zjev. 1, 5). Pro osobní spojení se Slovem má Kristus Pán i jako člověk moc také nad všemi věcmi pozemskými, ačkoliv jí přímo neužívá a nevykonává.

b) Všecky věci a statky pozemské jsou vlastně jeho majetkem. Všichni lidé mohou jich užívatí jen jako správcové. Kněz nalézá v této myšlence království a panství Kristova i nad věcmi pozemskými novou pohnutku, aby žil v duchu apoštolské chudoby a příjmů svých příslušně používal.

c) Poněvadž tělem i duší a všemi jejich vlohami náležíme věčnému Králi, musíme mu také všechno, duší, tělo a všechny jejich vlohy, obětovatí. Obětí rozumu je pevná víra, zvláště víra v tajemství, jež náš rozum přesahují. Ale nespokojíme se tím, že vírou za pravé máme všechno, co jest od Církve již za článek víry prohlášeno, nýbrž ochotně se podrobíme každému autentickému, byť ještě ne neomylnému rozhodnutí Církve. Obětí vůle a citu je veliká láska k Bohu, která ze srdce vylučuje každý cit a každou náklonnost lásce Boží vadící, a splácí nekonečnou lásku Boží hojnými dobrými skutky, z lásky vykonanými.

2. Kadídlo, jehož vonný dým, k nebi se vznášející, je symbolem modlitby a klanění, a kterého téměř všichni národové užívají při náboženských úkonech, obětuji mudrcové Kristu Pánu, aby uznali jeho božství a symbolicky vyjádřili svoji hlubokou úctu, svoje klanění a své

vroucí modlitby, Kristus Pán je pravý a nekonečný Bůh v těle lidském, a přísluší mu i jako člověku kult božský, klanění (*cultus latría*). Tuto úctu božskou ukazujeme, když padáme na kolena a modlíme se k němu jako k Bohu. Jest ještě jiný způsob, tuto božskou úctu Kristu Pánu vzdávatí; poslouchatí těch, kdo jménem Krista Pána poroučejí, jako Boha samého.

a) Obnovme se v pevné víře v božství Krista Pána. Hledme poněkud vníknoutí ve veliké tajemství; nekonečný Bůh jeví se ve viditelné, prosté podobě, takže ho můžeme očima vidětí a rukama hmatatí. Děkujme Pánu Bohu z celé duše, že se nám takovým podivuhodným způsobem stal blízkým.

b) Taková jest velebnost Boží, v Kristu nám tak blízká, že by vlastně nebylo mnoho žádáno, kdybychom měli celý život na kolenou klečeti a Boha o smilování prosítí. Toho Bůh nežádá; ale jistě žádá, abychom v době, kterou věnujeme modlitbě, zvláště u oltáře a před svatostánkem, skutečně si počínali s nejhlubší uctívostí vnitřní i zevnější.

c) Ochotně a věrně poslouchatí těch, kteří stojí na místě Krista Pána, jest krásný projev božské úcty k Mistrovi, nebo tu se podrobujeme lidem proto, že stojí na jeho místě a mluví jménem Božím. Když tak na poslušnost pohlížíme, jistě nejenom příkázaný skutek na venek vykonáme, nýbrž i vnitřně vůlí svoji ochotně vůlí představeného podrobíme. Takovým způsobem dojdeme i k poslušnosti rozumu; podřídíme svůj úsudek úsudku představeného.

3. Dar myrrhy, již se užívalo při balsamování mrtvých těl a která svou trpkostí značí pokání a sebezápor, věnován byl Kristu jako smrtelnému člověku a má zobrazovatí právě sebezápor, pokání, mrtvení. Tento

dar tedy připomíná, že máme v Kristu Pánu člověka s lidským tělem, lidským srdcem a lidskými cíty, ale člověka, jehož tělo bylo svrchovaně čisté a nade vše pozemské povznesené. Naší úlohou jest, tělo naše stále více připodobňovati tělu Kristovu, a k tomu je hlavním prostředkem sebezápor, zejména snaha po andělské čistotě.

a) Máme tedy v Kristu Pánu přítele, bratra, který zná všechny naše slabosti, máme tu skutečné lidské srdce, které s námi cítí ve všech našich obtížích a potřebách a ke kterému se musíme obracet s neomezenou důvěrou.

b) Myšlenka, že tělo Krista Pána, jehož službě jsme se zasvětili, jest nanejvýše čisté a svaté, jistě nám bude mocnou pohnutkou, abychom jako údové jeho mystického těla také tělo své stále více připodobňovali tělu jeho. Umiňme si tedy, že budeme konati nějaké zevnější mrtvení a především všeho se varovati, co by se andělské čistotě přičilo.

XII. Útěk sv. rodiny do Egypta.

(Mt. 2, 13—15.)

Když pak odešli (mudrcí), aj, anděl Páně ukázal se ve snách Josefovi řka: »Vstaň a vezmi dítě i matku jeho a utec do Egypta¹⁾ a buď tam, až povím tobě: neboť Herodes bude hledati dítěte, aby zahubil je.« On pak vstav, vzal dítě i matku jeho v noci a odešel do Egypta, a byl tam až do smrti Herodovy, aby se naplnilo, co bylo pověděno od Pána skrze proroka řkoucího: »Z Egypta povolal jsem syna svého.«²⁾

1) V Egyptě, od Palestiny nepříliš vzdáleném a dosti snadno přístupném, mohla sv. rodina u některé z četných israelských rodin snadno naléztí přístřeší. Podle sv. Otců bylo útekem Kristovým do Egypta předobrazeno přenesení požehnání jeho evangelia od židů k pohanům. Jak dlouho sv. rodina v Egyptě pobyla, nelze přesně stanovit. Podobně nedovedeme určití místo pobytu. Podle pozdějšího podání to byla Heliopolis.

2) Slova jsou citována podle hebrejského textu Os 11, 1. Prorok tam mluví o národě israelském, který jako v jiných věcech byl i svým vyhnanstvím egyptským typem Mesiáše.

Rozjímání 23.

1. průprava: Vizme sv. Josefa, jak se na rozkaz andělův vydává ihned na cestu.

2. průprava: Prosme za milost podobné ochotné a naprosté poslušnosti.

1. Tajemství toto jest vzácným příkladem dokonalé poslušnosti a učí nás, jak Pán Bůh řídívá a zkouší duše jemu zvláště milé. Uvažujeme v prvním díle o rozkazu Božím a poslušnosti sv. rodiny, v druhém o milostech a požehnání, jež tato poslušnost přinesla, v třetím o cestě do Egypta.

Jako obyčejně nezjevíl Bůh vůle své přímo, nýbrž skrze anděla. Rozkaz byl těžký; bylo třeba uposlechnoutí hned, ještě téže noci vydatí se na cestu, bez velikých příprav. Cesta byla obtížná, místo pobytu a doba návratu neznámy. Ano, přirozeně zdál se rozkaz málo vhodný a moudrý; k záchraně božského Dítka byly jiné způsoby snadnější a na pohled vhodnější. Sv. Josef a svatá rodina cítili sice všechny tyto obtíže, ale poslechlí ihned, podrobili s velikou ochotou a nadpřirozeným klidem svůj úsudek soudu Božímu.

a) Bůh pravidelně neoznamuje nám své vůle přímo a osobně, nýbrž činí tak skrze lidi, zejména skrze představené. V těch tedy musíme vidětí Boha samého a jich jako zástupců Božích poslouchatí. Jest ovšem snadno, odvolávatí se proti rozkazům představených Círky na Boha nebo Krista, jak to činili kacíři; neboť to znamená, řídití se vlastními ideami a vlastní vůlí. Poslouchatí člověka pro Boha není ovšem možno bez opravdové pokory a nadpřirozeného nazírání na poslušnost a na celý život.

b) Poslušnost nebývá obtížná, když jde o věci příjemné nebo o věci, nevyžadující mnoho obětí; teprve při nepříjemných a obtížných rozkazech se ukazuje, je-li poslušnost solidní. Jaká jest naše poslušnost, když se nám něco nemilého káže?

c) Nejtěžší oběť, kterou poslušnost žádá, je, když se nám rozkaz zdá nevhodný, ano nerozumný. I tu se musíme zákonité autoritě podrobítí, nežádá-li se něco hříšného. To ovšem nejde bez poslušnosti rozumu. Příklad takové poslušnosti dává sv. rodina. Jiné způsoby, zachránítí Ježíška, na př. zahubítí nebo zastrašítí Heroda, učinití Ježíška před královými bířící neviditelným, svěřití ho v ochranu sv. králů atd., zdály by se snazší a účinnější, ale sv. rodina podrobuje se moudrostí Boží, která tento prostředek vyvolila. Podrobíme-li svůj úsudek rozhodnutí Božímu, brzo shledáme, že cesta, kterou poslušnost žádala, byla vskutku nejlepší.

d) Snažme se napodobovatí sv. rodinu v této poslušnosti rozumu. Její poslušnost může nám býti vzorem i jinak. Pocíťovatí nesnáze ovšem můžeme, jako je pocíťovaly svaté osoby; ale uposlechnoutí máme hned, bez otálení, klidně, bez nervosity, ochotně, nejen zevně,

konajíce dílo předepsané, nýbrž i vnitřně, přízpůsobující vůli rozkazu.

2. Veliké bylo požehnání heroické poslušnosti sv. rodiny; podobné požehnání přinášívá každá poslušnost. Ochotné podrobení nejsvětější vůli Nejvyššího bylo velmi ke cti a chvále Boží; na všechny věky byl dán vzácný příklad naprosté a dokonalé poslušnosti; přinesenou obětí rozlil se v srdcích svatých osob netušený mír a vnitřní pokoj, kterého svět nezná a dátí nemůže.

a) Zapomínáme na to, co je cílem naší činnosti a vůbec celého života. Jest to čest a sláva Boží. Nezáleží tedy konečně tak na tom, aby se to neb ono dobré dílo stalo, ba ani aby se stalo způsobem samo v sobě nejlepším, nýbrž na tom, aby se rozmnožila čest a sláva Boží. A právě oběť poslušnosti přispívá neobyčejně ke cti a slávě Boží, i kdyby snad to, co bychom sami podle své vůle učinili, bylo samo sebou vhodnější než to, co káže poslušnost.

b) Kolika duším byl tento příklad poslušnosti sv. rodiny povzbuzením, vzorem a útěchou! Tak i naše ochotná poslušnost bude vždycky k vzdělání a povzbuzení druhým a utvrdí je v nadpřirozeném nazírání na život.

c) Velmi často je příčina našeho neklidu, naší nervosity právě v tom, že se příliš řídíme vlastním úsudkem a vlastní vůlí a že chceme, aby se všecko dělo podle naší vůle. Ochotná poslušnost jest nejlepší cesta k vnitřnímu klidu a pokojí.

3. Sv. rodina nemohla konati veliké přípravy na cestu a nemohla s sebou vzíti mnoho věcí. Proto se musela na cestě v mnohém odříkatí a trpětí; neboť Bůh nezasahoval v běh věcí lidských zázraky, o jakých vyprávějí legendy a apokryfy. Vidíme, že Bůh nešetří duši

sobě milých, nýbrž dopouští na ně utrpení a nesnáze; jeho láska je otcovská a dobrotivá, ale silná, ne měkká. Žádá od nich oběti a mrtvení, než ty jsou právě nejlepšími znaky jejich lásky k Bohu. Za to tím větší byla vnitřní útěcha svatých osob. Přítomnost Pána Ježíše, zbožné hovory, zanícená kontemplace byly jim pramenem velké duševní radosti,

a) Musíme se stále více přesvědčovati, že snášení křížů jest podstatnou součástí pravé lásky k Bohu, a naše láska k svěřeným duším nesmí býti sentimentální a změkčilá, nýbrž silná, která od nich žádá sebezáporu a ukládá jim oběti.

b) Při pohledu na sv. rodinu, ubírající se do vyhnanství, můžeme myslet na pronásledování Církve, kdy také křesťanům a kněžím bylo se ubíratí do vyhnanství. Čím statečněji snášíme nyní nesnáze a svízele obyčejného života, tím lépe se osvědčíme, kdyby snad i na nás prozřetelnost Boží něco podobného dopustila.

c) Blížkost Ježíšova, tichá modlitba, zbožný hovor budtež i naši nejlepší útěchou ve všech křížích.

XIII. Herodes vraždí nevinné dítky.

Svatá rodina se vrací z Egypta.

(Mt. 2, 16—22.)

Tu Herodes, vida že byl oklamán od mudrců,¹⁾ rozhněval se náramně a poslav, usmrtil všecka pacholata, která byla v Betlémě a ve všech končinách jeho²⁾ ode dvou let a níže, podle času, který byl vyzvěděl na mudrcích.³⁾ Tehdy se naplnilo, co bylo pověděno skrze proroka Jeremiáše řkoucího:⁴⁾ »Hlas v Rámě slyšen jest, pláč a kvílení mnohé: Ráchel plačící synů

svých; a nedávala se potěšiti, poněvadž jich není.«

Když pak umřel Herodes, aj, anděl Páně ukázal se ve snách Josefovi v Egyptě, řka: »Vstaň a vezmi dítě i matku jeho a jdi do země ísraelské; neboť zemřeli tí, kteří hledali bezživotí dítěte.« I vstal, vzal dítko i matku jeho a vešel do země ísraelské. Uslyšev však, že Archelaus kraluje v Judsku místo otce svého Heroda, obával se tam jítí, a byv napomenut ve snách, obrátil se do krajin galilejských.⁵⁾

1) Domníval se, že ho klamným příslibením obelstíli.

2) V nejbližším okolí.

3) Vyptal se na dobu, kdy mudrci na východě hvězdu uzřeli, a tak zvěděl dobu narození Ježíšova. O vraždě betlémských dítek nezmiňuje se sice ani Flavius Josephus, ani jiný profanní spisovatel; ale svědectví evangelistovo samo stačí. Čin úplně souhlasí se známou krutostí královou a jest článkem v řetěze podobných ukrutností. Poněvadž Betlém bylo městečko malé, bylo zavražděných chlapců nanejvýše 12—20. Pozdější tvrzení, vzniklá ze špatně pochopených textů liturgických nebo z mystických důvodů, o tisících mučednících, nemají základu.

4) Text uveden jest od evangelisty volně podle hebrejského Jer 31, 15. V Ramě u Jerusaléma blíže hrobu Ráchely shromážděni byli zajatí Israelité, aby byli vedeni do zajetí babylonského. Prorok líčí názorně, jakoby Ráchel z hrobu povstala a plakala nad osudem národa ísraelského, ale též nad jeho věrolomností v smlouvě s Bohem. Její pláč byl obrazem pláče matek betlémských a tehdejší věrolomnost židů obrazem jejich nevděku a odboje proti Mesiáši.

5) Herodes zemřel hroznou smrtí. Jeho panství bylo pak rozděleno mezi Archelaa, Antipata a Filipa. Arche-

laus byl stejný ukrutník jako Herodes, Antipas, jemuž připadla Galileje, byl povahy mírnější. Z toho, že se Josef chtěl vrátit zase do Betléma, vidno, že se tam už byl usadil.

Rozjímání 24.

Vražda betlémská.

1. průprava: Vizme v duchu, jak biřící rvou ubohé dívky z náruči jejich matek, a slyšme zoufalý nářek matek.

2. průprava: Prosme za milost, abychom vášně své přemáhali a pro Krista něco trpěli.

1. Herodes byl znám svými nezkrocenými vášněmi, zvláště svou bezmeznou pýchou a ctižádostí, bezuzdnou hněvivostí, krutostí a tyranstvím. Vidíme tu, k jakým koncům vede pýcha, ctižádost, hněvivost a že se nehrozí nijakých prostředků. V své zaslepenosti užívá ctižádostivý a hněvivý člověk právě těch prostředků, které nejenom cílům jeho neprospívají, nýbrž mu naopak škodí. Tehda se před tyranem všechno třáslo, ale za krátký čas nebylo po jeho zdánlivé velikosti ani památky. Pán Bůh ho již zde na zemi přísně potrestal: král zemřel hrozně bolestnou a hanebnou smrtí.

a) K takovým koncům vede a tak zaslepuje každá vášně, zvláště ctižádost a hněv. Nikdo z nás ovšem nemá pýchy a zloby Herodovy, ale jistě že musíme přiznat, že i nás mnohdy ctižádost nebo popudlivost zbavila vnitřního klidu a vedla k nepředloženým skutkům. Odstrašující příklad Herodův nás napomíná, abychom hned první projevy těchto vášní energicky potlačili.

b) Člověk vášní zaujatý velmi často volívá prostředky, které ho vlastně od cíle, po němž touží, oddalují. To platí zvláště o ctižádosti. Právě snahou, dosící všemi

možnými prostředky cti a důstojenství, pozbývá ctižádostivec u druhých vážností a činí se směšným. Nejlepší cestou k pravé cti a vážnosti jest skromnost a pokora.

c) Na Herodesovi vidíme, jak vratká a pomíjející je velikost lidská, a že spravedlnost Boží každého jednou zastihne. Proto se nepozastavujme nad tím a nermuťme příliš, když vidíme, že ve světě nehodní často triumfují a jsou velebeni. Spravedlnost Boží pokořuje pyšnou domýšlivost často již zde na zemi a na věčnosti jistě všecko vyrovná.

2. Betlémští chlapci byli zavražděni pro Krista Pána. Prolili tedy krev za Krista a jsou v Církvi sv. uctíváni jako praví mučedníci. Byla tedy pro ně brzká a krutá smrt velkým dobrodiním. Dostalo se jim velkého stupně slávy nebeské; kdyby byli zůstali na živu, byl by snad mnohý z nich zemřel v nemilosti. Jejich vzácná smrt nás poučuje o ceně milosti, nevinnosti, mučednictví.

a) Chlapci betlémští nevykonali nic velkého, ano nebyli vůbec ještě schopni užitečného a záslužného osobního skutku, a přece jsou velicí v říši Kristově. Proč? Protože se jim dostalo velkého stupně milosti. I nejslavnější a největší skutky před světem neznamenají nic, nejsou-li vykonány v milosti Boží, a naopak, i v postavení nejskromnějším a při zdánlivých nebo skutečných neúspěších stáváme se vpravdě velikými, trváme-li a rosteme-li v milosti.

b) Malé mučedníky betlémské zveme »neviňátky«. Dojímá nás jejich dětská nevinnost. Krásná jest dětská nevinnost, která nepoznala ještě hříchu. Ale krásnější a cennější jest nevinnost chlapce, jinocha, muže, který si zachoval čistotu a panictví bojem proti pokušením k hříchu, jehož zlobu již znají. Šťastný kněz, který může říci, že si s milostí Boží zachoval nevinnost svého dět-

ství neporušenu! Kdo porušil lílii čistoty, hled' aspoň nyní svědomitým zachováváním celibátu nabýti vysokého stupně této ctnosti a trpělivým snášením křížů a dobrovolným pokáním za minulost zadostučiníti. Jednou z nejdůležitějších úloh pastorače musí býti snaha, abychom v srdcích mládeže udržovali neposkvrněnou čistotu.

c) Nejvzácnější obětí, nejkrásnější smrtí, největší ctí jest mučednictví pro Krista. Je to vzácná milost, které Bůh nedává každému. Ale jest jistý druh mučednictví, ke kterému dává příležitost každý život kněžský: strávití své síly neunavnou prací a snášením obtíží pro Krista. Tuto oběť nekrvavého mučednictví chceme všichni Kristu přinéstí.

3. Smrt betlémských dítek byla štěstím a oslavou pro ně samé, ale ještě více byl jí oslaven Kristus. Tak Bůh i zlobu a vášně nepřátel Kristových postavil do služby jeho slávy a všecko nakonec řídil k dobrému. Krev ovšem byla prolita, ale krve a obětí žádá každá veliká věc, tím více veliké dílo Kristovo.

a) Kristus Pán, jeho čest a chvála, musí býti středem a cílem všeho našeho snažení. Máme-li při všem tento čistý úmysl, bude i u nás Bůh všecko řídití k dobrému a sláva Kristova bude i oslavou naší.

b) V Betlémě tekla krev pro Krista ponejprv. Od té doby na milióny mučedníků vydalo svědectví o pravdě jeho učení a Církve. Veliká idea Kristova žádá krve. Žádá vůbec mnohé těžké obětí a úporné práce! Na to si musíme vzpomenoutí, když život a práce pro Krista vyžadují námahy a sebezáporu,

Rozjímání 25.

Návrat sv. rodiny z Egypta.

1. průprava : *Vidím v duchu anděla, oznamujícího sv. Josefovi konec jeho vyhnanství.*

2. průprava : *Prosím za milost, abych se v rozmanitých osudech života učil z příkladu sv. rodiny.*

1. Pobyt v cizí zemi byl pro Pannu Marii a sv. Josefa jistě, zvláště na začátku, tvrdý. Daleko větší část obyvatel byla oddána nízkému modlářství. Neměli tam nikoho známého. Mnozí na nové příchozí, kteří byli úplně chudí a zdánlivě nízkého stavu, pohlíželi s chladným opovržením. Proto sv. Josef ani nenalezl hned práce. Zařizování domácnosti, spojené vždycky s mnohými obtížemi a nepříjemnostmi, bylo jím velmi těžké. Ale důvěra v Boha a přítomnost Ježíšova jím všechno oslazovala. Brzy si získala sv. rodina důvěru lidí a šířila tichým apoštolátem bohumilého života všude požehnání. Pobyt sv. rodiny v Egyptě stal se požehnáním i pro budoucí věky : sv. Otcové připisují pobytu, apoštolátu a modlitbám sv. rodiny pozdější rozkvět křesťanského a mníšského života v těchto zemích.

a) Vzpomeňme si na tento obraz a příklad, když nás naše apoštolské povolání zavede mezi cizí lidi, kde nemáme známých, kde mnoho duší je víře a Církvi odčizeno a kde mnozí námi pohrdají. Důvěra v Boha a myšlenka, že máme blízko svého nejlepšího přítele, Pána Ježíše v eucharistii, bude i nám útěchou a posilou.

b) Musíme se snažit, získat si poněmáhlu důvěru lidí. V zevnějších indiferentních zvycích se přizpůsobíme novému okolí, ukážeme zájem o jeho starosti a tužby, především však budeme hledět, získat srdce lidu upřímnou láskou a jinými apoštolskými ctnostmi,

c) Při obtížích, které nám apoštolským kněžským životem vznikají častějším stěhováním a zařizováním, můžeme myslet na mnohem větší nesnáze sv. rodiny a učit se od ní klidu a trpělivosti.

d) Kéž také náš pobyt všude šíří požehnání! Vzorný život a horlivé působení kněze bývá skutečně požehnaním nejenom pro vrstevníky, nýbrž na celá desítilétí.

2. Sv. rodina toužila jistě po návratu do svaté země, která byla jejich vlastí a kde měl Ježíš Kristus vyplnit své mesiánské poslání. Ale odevzdávala se také v tom do vůle Boží a jen se vroucně modlila, aby Pán Bůh dny vyhnanství ukončil. A Bůh vskutku brzy skrze anděla zvěstuje radostnou zprávu, že se mohou vrátit domů. Jako sv. Josef nenaříkal při rozkazu v Betlémě, ale zůstal klidný, tak nyní nepropuká v nevázaný jásot, nýbrž přijímá zprávu s opravdovou, ale klidnou radostí. Srdečně, ale bez sentimentálnosti loučí se sv. rodina s novými známými a dává se na cestu. Pán Bůh káže sv. Josefovi, aby se vrátil do Palestíny, neudávaje místa pobytu. Chce, aby sv. Josef sám přemýšlel a za osvětlení se modlil. Pak teprve mu anděl oznamuje, kam se má odebratí.

a) Když nám nějaké místo nevyhovuje, je nejlépe, konat klidně svou povinnost, odevzdat se do vůle Boží a modlit se, aby Pán Bůh všechno řídil k našemu dobru a spáse duší.

b) Učme se zachovávat rovnováhu i při radostných zprávách, událostech, větších úspěších a poctách. Tím se vyvarujeme mnohé ukvapenosti.

c) Sentimentálnost a přílišná citlivost, která se snadno přihází právě při loučení s osobami, jichž důvěru jsme si získali a ke kterým jsme přilnuli, nehodí se muži vpravdě apoštolskému. Je-li vůle Boží, abychom opustili

milé působíště, rozloučíme se s upřímnou láskou a vděčností, ale krátce a beze všeho přepjatého citlivůstkářství.

d) Bůh nezjevuje pravidelně své vůle přímo a také svou prozřetelností neukazuje vždy všecko, co máme konati. Při vší odevzdanosti v prozřetelnost Boží musíme užívatí přirozených prostředků, přemýšletí o cíli a prostředcích, hledatí cesty, za osvětlení se modlití. Takovým způsobem poznáme skoro ve všech případech vůli Boží a pravou cestu, již třeba kráčetí.

3. Osudy sv. rodiny, putující z místa na místo a navštívené brzy utrpením, hned zase útěchou, jsou obrazem a příkladem apoštolského života kněžského s jeho střídavými osudy. Vidíme, jak se v životě spravedlivých střídá slunce útěchy s nepohodou pokleslosti a bezútěšností, dny veliké radosti a tiché spokojenosti s bouřemi a trpkými chvílemi.

a) Opustití místo, kde jsme zdomácněli a kde jsme začali nějaké dílo, jehož ovoce bychom rádi uviděli, a odebratí se na nové, neznámé působíště, může býti tvrdou obětí. Zvláště v srdci mladého kněze, když bývá často, a jak se mu zdá, bez dostatečné příčiny přesazován, může vzniknouti roztrpčenost. Tu si musíme uvědomití, že jsme vstupem do stavu kněžského vzali na sebe povinnost, odebratí se — jako stateční vojíní podle rozkazu vůdce — tam, kde spása duší naše síly vyžaduje; musíme mysletí na požehnání, které obětavý apoštolát přináší a silítí se příkladem sv. rodiny.

b) Nedivme se, že se také v našem životě radosti s utrpením střídají. Je to v měnivém tomto životě věc přirozená. Bůh vede oddané duše takovým způsobem, aby je cvičil v trpělivosti a indifferenci.

XIV. Skrytý život Pána Ježíše v Nazaretě.

(Mt. 2, 23; Lk. 2, 40, 52.)

A přišed, bydlel v městě, které sluje Nazaret, aby se splnilo, co bylo předpověděno skrze proroky, že Nazaretským sloutí bude.¹⁾ Dítka pak rostlo a sílilo,²⁾ jsouc plno moudrostí a milost Boží byla v něm. A Ježíš prospíval moudrostí a věkem a milostí u Boha, i u lidí.³⁾

1) Nepatrné a v Písmě sv. Starého zákona nikdy nejménované město Nazaret v Galileji bylo u židů v opovržení (Srv. Jan 1, 46). Ježíš je v Novém zákoně velmi často zván Nazaretský. To bylo podle evangelisty naznačeno od proroků, kteří jmenují Mesiáše »nezer«.

2) Podle většiny vykladačů naznačuje Písmo sv. oběma slovy tělesný vývoj.

3) Ježíš své vědění a svou moudrost stále více na venek projevoval, také nabýval skutečných poznatků zevnějšími smysly o věcech, které znal blaženým nazíráním a vlitým věděním. Konaje stále záslužné skutky a cviče ustavičně ctnosti, rostl v milosti před Bohem; před lidmi pak milostí rostl tím, že svatost svoji stále více na venek ukazoval.

Rozjímání 26.

1. průprava: Představím si v duchu obraz sv. rodiny, jak vykonává denní domácí práce, nebo je pohřžena v modlitbách.

2. průprava: Vyprosím si milost, napodobovati ctnosti sv. rodiny.

1. Skrytý, třicet let trvající život Krista Pána v Nazaretě, jest veliké tajemství. Lidsky řečeno, zdá se nepochopitelný: Mesiáš, kterého lidstvo tisíce let s touhou očekávalo, který je středem a Pánem celého stvoření,

nekoná po třicet let ani jediného díla velikého na venek, a to, co činí, zdá se pro jeho mesiánské poslání bezcenné a bezúčelné. Ale Božský Spasitel v své moudrosti vyvolil tento život k našemu poučení. Chtěl nám nejprve dátí příklad života úsilovné a posvěcené práce. Život Krista Pána a celé svaté rodiny byl život práce. Pracovali stále a neúnavně. Konali nejen práce, které se jim líbily, lehké a příjemné, nýbrž všechny, co vůle Boží a jejich stav žádal, i práce nízké a tvrdé. Pracovali s nejčistším úmyslem ke cti Boží a za spásu lidí. Při práci povznášeli mysl k Bohu častou vzpomínkou na jeho přítomnost a krátkými modlitbami. Konali všechny práce s velikou bedlivostí, přesností, ve vzorném pořádku.

a) Pán Bůh uložil člověku zákon práce a většina lidí už proto musí pracovat, aby si vydělala denní chléb. Život neúnavné práce přináší veliké požehnání: chrání od mnohého hříchu, povznáší nás, jest nejlepším pokáním. Povoláním kněžským vyvolili jsme si život práce, práce někdy tvrdé a neutěšené, takže jsme pokoušeni, těžké její jho aspoň na čas odhoditi. Vzpomeňme si v takových okamžicích na skrytý život Krista Pána, posvěcený neúnavnou prací.

b) Snad se nám zdá, že celý život náš je vyplněn prací užitečnou. Ale zpytujeme se, zdali snad se nevěnujeme příliš zaměstnáním vedlejšími a druhotnými na újmu duchovní správy. Včelaření, politickému organizování a pod. smí býti věnován jenom volný čas. Nevyhýbáme se v duchovní správě pracím těžšími a nepříjemnějšími, zpovídání, návštěvě nemocných, ač sami je uznáváme za důležité?

c) Snad umenšujeme cenu a zásluhu svých prací tím, že se dáváme ještě vésti ohledy lidskými, ctižádostí, smyslnou náklonností?

d) Nedáváme se práci, která nás baví, tak zaujmouti, že při ní mysl k Bohu nepovznášíme, ano ztratíme takorůzka smysl pro nadpřirozený cíl a život ?

e) Vynasnažíme-li se, abychom ve všem tom napodobovali Krista Pána, budeme své práce konati jistě s velikou bedlivostí, přesností a horlivostí. Bylo by smutné, kdybychom se dali předstihnouti světskými úředníky a zřizenci, pracujícími pouze z pohnutek pozemských.

2. Kristus Pán chtěl nám svým skrytým životem dáti dále příklad života sebranosti a modlitby. Máme se nejprve poučiti, že vnitřní duchovní život je důležitější než práce na venek a zevnější apoštolát. Máme si vzítí ze sv. rodiny příklad, jaký má býti náš život modlitby. Svatá rodina se vlastně modlíla stále, i při práci a zotavení; ale věnovala určité hodiny modlitbě zvláště, dílem tiché a zanícené kontemplací, dílem recitování a zpěvu žalmů a starozákonních hymnů. Středem duchovního života Panny Marie a sv. Josefa byl Ježíš, k němuž se všechny jejich myšlenky a tužby nesly.

a) Při všem návalu práci nesmíme nikdy zapomenati, že mnohem důležitější než naše zevnější činnost jest náš vnitřní život modlitby. Z něho musíme čerpati sílu pro svůj apoštolát.

b) Bez častějšího rozjímání nemůže se kněz na delší dobu udržeti na výši duchovního života a neodolá silnějším pokušením. Učíme si pravidlem, věnovati denně určitou hodinu meditací, a umíňme si, že toho času co nejlépe využítujeme.

c) V našich ústních modlitbách zaujímají žalmy značné místo. Hledme vníknouti v jejich smysl, obracetí jejich obsah na svoje potřeby a poměry, uctivě a zbožně je říkatí.

d) Eucharistický Ježíš má být středem našeho duchovního života. K němu se má mysl při rozjímání a breviři často povznášeti, jej, pokud možno, denně ve svatostánku navštěvovati.

3. Kristus Pán chtěl nás svým skrytým životem učiti pravému duchovnímu pokroku. U Krista, v němž plnost božství vždy přebývala, nelze mluvit o skutečném vnitřním pokroku v milosti a ctnosti. Pokračoval v tom smyslu, že stále více na venek zjevoval vnitřní svou milost a moudrost podle stupně tělesného růstu. Nebylo u něho nic předčasného nebo nepřirozeného: jako chlapec byl opravdovým, ale svatým a dokonalým chlapcem, jako muž celým a dokonalým mužem. My musíme v dokonalosti růsti vnitřně i zevně. V Kristu Pánu máme příklad, jak máme pokračovati, v Něm máme též sílu a v lásce k Němu nejmocnější pohnutku duchovního pokroku. Podle jeho příkladu musíme v dokonalosti pokračovati před Bohem i před lidmi.

a) Byla by veliká chyba, kdybychom si mysleli, že jsme v duchovním životě už dosti daleko a že není dalšího pokroku třeba. Zkušenost učí, že každé zastavení na cestě dokonalosti vede k duchovnímu úpadku. Musíme se tedy častěji na př. při exercíciích, anebo při měsíční obnově, zpytovati, zdali a jak jsme pokročili, a znovu příkladem Kristovým se povzbuditi.

b) Hlavní a podstatný pokrok je pokrok před Bohem, tedy pokrok ve vnitřních ctnostech a hlavně v lásce Boží. Bez tohoto pokroku by pokrok zevnější na př. v zevnějších kajícnostech, nebo apoštolské činnosti, byl jenom zdánlivý.

c) Ale úkolem našim je apoštolát, a proto jsme povinni, pokračovati i před lidmi: musíme ctnostmi dávatí věřícím dobrý příklad, ovšem v čistém úmyslu

a bez ješitností, musíme zvláště cvičiti ty ctnosti, které jsou k obcování s druhými a k pastorační potřebny.

XV. Dvanáctiletý Ježíš v chrámě.

(Lk. 2, 41—51.)

I chodívali rodiče jeho každého roku do Jerusalema na slavnost velikonoční. A když byl ve dvanácti letech a oni podle obyčeje svátečního šli do Jerusalema¹⁾ a dokonavše dny sváteční²⁾ se vraceli, hoch Ježíš zůstal v Jerusalemě, aniž to zpozorovali rodiče jeho. Domnívajíce se pak, že jest v družině, šli den cesty a hledali ho mezi příbuznými a známými, a nenalezše, navrátili se do Jerusalema, hledajíce ho.³⁾ I stalo se po třech dnech⁴⁾ našli ho v chrámě, an sedí mezi učiteli⁵⁾ poslouchaje a dotazuje se jich. Zaslí pak všickni, kteří jej slyšeli, nad rozumností a odpovědmi jeho. A uzřevše jej rodiče jeho, podivili se.⁶⁾ I řekla k němu Matka jeho:⁷⁾ »Synu, proč jsi nám tak učinil? Hle, otec tvůj a já s bolestí hledali jsme tebe.« I řekl k nim: »Co jest, že jste mne hledali? Zdalíž jste nevěděli, že musím býti v tom, co jest otce mého?«⁸⁾ Ale oni neporozuměli slovům, které k nim mluvil.⁹⁾ I odebral se s nimi a přišel do Nazareta a byl jim poddán. A matka jeho uchovávala všechna slova ta v srdci svém.

1) Muži israelští byli vázáni putovati třikráte za rok do chrámu: na Velikonoce, Letnice a slavnost Stánků. Jinochy počal zákon vázati dvanáctým rokem. Ženy nebyly zavázány, ale z evangelia vysvítá, že Panna Maria

chodívala se sv. Josefem. Písmo sv. nepraví přímo, že šel Pán Ježíš tehdá s nimi po prvé, ale takový zdá se přirozený smysl textu.

2) Svátky trvaly 8 dní, ale mnozí se vraceli již třetího dne.

3) Poněvadž se pout konala ve větších skupinách (podle některých odděleně muži, ženy, děti) a Panna Maria se sv. Josefem znali moudrost a poslušnost Ježíšovu, nelze jim činiti výtku nedbalosti, na př. že se po celý den na Ježíše neptali.

4) T. j. třetího dne po odchodu z Jerusaléma : den ztrávili na cestě k Nazaretu, den potřebovali k návratu do Jerusaléma, třetího dne Ježíše našli.

5) Nepraví se, že seděl na místě vykázaném učitelům.

6) Podivili se, poněvadž posud Pán Ježíš nikdy veřejně nevystoupil.

7) Slova tato nejsou výtkou, jak někteří mysleli, nýbrž výrazem bolesti.

8) Také slova Krista Pána nejsou výtkou, nýbrž vysvětlením. »V tom, co jest Otce mého« (in his, quae patris mei sunt ἐν τοῖς τοῦ πατρὸς μου) ve věcech, týkajících se Otce mého, které Otec káže, které jsou k jeho slávě.

9) T. j. neporozuměli mu dokonale, nevědouce, které všechny věci jsou »Otce jeho«.

Rozjímání 27.

Pán Ježíš zůstává bez vědomí rodičů v chrámě.

1. průprava : Vizme Pannu Marii a sv. Josefa, jak s velikou bolestí hledají Pána Ježíše.

2. průprava : Prosme za milost, abychom v podivuhodné toto tajemství unikli.

1. Představme si živě zástupy poutníků, spěchavších do Jerusaléma. Všechno se děje ve vzorném pořádku :

muži, ženy, dítky kráčeji odděleně, hlasitě se modlíce nebo zpívající žalmy a hymny. Zadívejme se zvláště na milý obraz svaté rodiny a pozorujme její skromnost a zbožnost. Vízme malého Ježíše, jak v prostém, ale čistém šatě, v ruce hůl a na bedrách raneček, s velikou sebraností kráčí vedle své Matky a statečně snáší svižele dlouhé a obtížné cesty. Podívujme se Panně Marii, která ač zákonem není vázána, koná dobrovolně dalekou a těžkou pouť.

a) Můžeme mysletí nejprve na pouti, které konají věřící na posvátná místa. Mnoho se proti takovým poutníkům brojí, ale jest jisto, že jsou, dějí-li se v pravém duchu a v dobrém pořádku, krásným výrazem zbožnosti. Jak pečujeme o to, aby se pouti věřících konaly vzorně, jak samí pouti konáme? Není zákona, který by nám přikazoval pout do Říma, jako nařizoval Israelitům putovati do Jerusaléma, ale touhou každého kněze by mělo býti, aby aspoň jednou za život navštívil věčné město.

b) Zkoumejme se dále, jak konáme společné a veřejné pobožnosti, zdali napodobujeme skromnost, zbožnost a sebranost sv. rodiny, zvláště Pána Ježíše.

c) Panna Maria koná obtížnou pout a pobožnost, vyžadující obětí, dobrovolně. Nebylo by dobrým znamením, kdyby se kněz spokojoval s pobožnostmi a duchovními cvičeními, které jsou absolutně předepsány. Jaké jsou naše pobožnosti a cvičení duchovní a co chceme od nynějška činiti?

2. Ztráta Ježíška byla pro Pannu Marii a sv. Josefa velikou bolestí, ač jí nijak nezavinili. Tento žal se počítá k sedmi bolestem Panny Marie. Matka Bolestná je tím, že tolik vytrpěla, nejlepší utěšitelka a pomocnice ve všech utrpeních, zvláště když ztratíme Krista Pána ně-

kdy vlastní vinou, někdy bez viny. Nejtěžší a nejsmutnější ztrátou Ježíše jest těžký hřích. O ztrátě Ježíše můžeme též mluvit, když nám odejme hojnějších milostí anebo třeba jen citelné útěchy. Někdy jest to trest za naši nevěrnost a nedbalost, někdy zkouška a prostředek zdokonalení.

a) Vžijme se pokud možno v hlubokou bolest Matky Páně, vzbudme s ní upřímnou soustrast a doporučme se v rozjímání její ochraně ve všech svých utrpeních.

b) Kněz, který jest rozdavatelem milostí Boží, který má vésti vnitřní duchovní život, má žítí habituelně v milosti posvěcující. Kdyby však někdy nešťastně těžkým hříchem ztratil Ježíše, musí se okamžitě dokonalou lítostí s Bohem smířiti a co nejdříve k sv. zpovědi jíti.

c) Nedostává-li se nám hojnějších milostí nebo máme-li delší dobu v duchovním životě neútěchu, ptejme se, zdali jsme sami nezavdali k tomu příčinu. Bývá pravidelně čtverá; dobrovolná nedbalost v duchovních cvičeních, tajná pýcha a ctižádost, nějaké nepřátelství se spolubratrem, nějaká smyslná náklonnost. Tyto příčiny je tedy třeba nejprve odstraniti, tyto vášně přemoci, chceme-li Ježíše zase naléztí.

d) Někdy nás opouští Ježíš svou útěchou úplně bez naší viny. Má to býti pro nás zkouškou, zdali i bez citelné útěchy na cestě dokonalosti vytrváme. Nesmíme v takovém stavu v svých duchovních cvičeních ustávat, musíme zachovati trpělivost a cvičiti se v odevzdanosti do vůle Bcží; pak nám vyprahlost nejenom neuškodí, nýbrž prospěje k zdokonalení.

3. Zdá se nám téměř nepochopitelné, že Ježíš, tak poslušný a moudrý, zůstal v chrámě bez vědomí a zdánlivě proti vůli rodičů, a že způsobil dobrovolně takovou

bolest těm, které tolik míloval. Učinil tak jistě jenom z důvodů hodných své božské moudrosti. Sám je udává pravě, že »musí býti v tom, co jest Otce jeho«. Chtěl nás tímto tajemstvím poučiti, že i ohledy na rodiče a příbuzné musí ustoupiti tam, kde třeba následovati hlasu Božího, ať se jedná o příkázání nebo o hlas milosti vůbec, zvláště o povolání k dokonalejšímu životu.

a) I u kněze, zvláště u kněze v duchovní správě působícího, může přijíti k alternativě; buď vyhověti rodičům a příbuzným, anebo se dopustiti nespravedlností nebo nevěrností. Svědomitý kněz nebude ani na chvíli na vahách, co vyvoliti.

b) Jednání Ježíškovo budiž nám příkladem a slova jeho v chrámě povzbuzením, když nás milost Boží vybízí, abychom se chopili nějakého bohumilého díla anebo učinili pro církevní účely něco, co žádá obětí vzhledem k rodičům a příbuzným, že na př. nelze se jim věnovati, že je třeba je na čas opustiti, že je nelze hmotně podporovati; v tom případě hlasu Božímu a prospěchu Církve sluší dáti přednost.

c) Nejtěžším konfliktem mezi náklonností k rodičům a poslušností k Bohu bývá, když hlas Boží volá k dokonalejšímu životu, k misijnímu nebo řeholnímu povolání. I kněze již venku působícího volá někdy milost Boží. Kněz, na jehož pomoc chudí rodiče jsou odkázáni, nemůže zvoliti život řeholní chudoby; je to dokonce překážkou přijetí. Ale nedbatí volání Božího jen proto, že se tím třeba vzdáti útěchy míti rodiče u sebe nebo častěji se s nimi stýkati, anebo jim život ulehčiti, znamenalo by pohrdnoutí velikou milostí ke škodě vlastní duše a Církve.

Rozjímání 28.

Pán Ježíš v chrámě nalezen.

1. průprava: *Vizme dvanáctiletého Ježíše, sedícího mezi učiteli.*

2. průprava: *Vyprosme si milost, učiti se z jeho božské moudrosti.*

1. Ačkoliv si Panna Maria a sv. Josef nebyli vědomi nijaké nedbalosti v opatrování Pána Ježíše, přece byli naplněni velikým hořem a v své pokoře to pokládali snad za trest. Ale neoddávali se nečinnému a beznadějnému nářku, nýbrž jali se hned všemi způsoby Ježíše hledati. Jevili při tom velikou odevzdanost do vůle Boží, důvěru, trpělivost a pokoru. Ovšem se také mnoho modlíli. V Jerusalemě šli pravděpodobně hned do chrámu. Tam našli Ježíška mezi učiteli.

a) Není nedokonalostí, cítíme-li při ztrátě Ježíše bolest. Ale máme vždy nejprve hledati vinu v sobě, i když se nám zdá, že nás Pán opustil bez našeho provinění. Nesmíme jen naříkati a rmoutiti se, nýbrž musíme Ježíše hledati.

b) Třeba nám při tom týchž ctností, jež jsme viděli u sv. rodiny: odevzdaností, důvěry, trpělivostí a pokory. V modlitbě nejenom nesmíme povoliti, nýbrž napak horlivěji se modlíti.

c) I my nalezneme Krista Pána v chrámě. Zhřešili-li jsme, v upřímné sv. zpovědi a sv. přijímání; odňal-li nám Bůh útěchu, ve vroucí modlitbě před svatostánkem. Nalezneme ho také mezi učiteli; když si postěžujeme a o radu poprosíme duchovního vůdce.

2. Představme si hodně živě překrásný obraz malého Ježíše uprostřed učitelů zákona! S jakou skromností a pokorou, s jakým posvátným zápalem a přece

zase s jakým jemným taktem a jak obezřetně se zúčastňuje rozhovoru a disputace o Písmě sv. a tajemstvích Božích! Skromně se táže, jakoby měl býti poučován, ale odpovídá s takovou moudrostí, že všichni nad jeho odpověďmi žasnou. Jest to Ten, »v němž jsou všechny poklady vědění a moudrosti«!

a) Zde máme příklad, jak se máme chovati k těm, kteří podle vůle Boží mají v Církvi autoritu, totiž bez pochlebenství a nemístné poníženosti, ale s velikou uctívaností, pokorou a skromností. Jemný takt a obezřetnost Pána Ježíše si vezměme za příklad, když diskutujeme a rojukeme o nějaké otázce nebo věci se svými spoluobraty; v zápalu disputace snadno se dáme strhnouti k nerozvážnému slovu nebo netaktnosti.

b) Nezřídka učiníme chybný krok, poněvadž nemáme dosti pokory, otázat se o radu, nebo podvolit se dobře míněné a správné, ale našemu názoru odporující radě. Když se Pán Ježíš, věčná Moudrost, táže učitelů, bylo by velikou pýchou, domnívatí se, že rady nepotřebujeme.

c) V Kristu Pánu, který již jako dvanáctiletý jinoch projevuje moudrost, máme nejlepšího rádce a učitele. V každé pochybnosti si zajděme nejprve před svatostánek prosítí za osvětlení.

3. Představme si znovu hodně živě dojemnou scénu shledání Panny Marie s Ježíškem. Jistě byla její duše naplněna velikou útěchou. Vzpomíná však i přestálé úzkosti. Ani slovem ovšem nic svému božskému Synu nevyčítá, toliko vyjadřuje jemně svou bolest. Mluví s velikou pokorou a skromností, jmenuje proto na prvním místě sv. Josefa a nazývá jej otcem Ježíšovým, ačkoli důstojenstvím i omilostněním pěstouna Ježíšova předčila. Odpověď Pána Ježíše je vážná a velebná. Nazna-

čuje důvod svého jednání, prohlašuje, že se majestátu vůle Boží všechno musí kořít. Ponejprve se zjevuje jako Mesiáš, ano jako pravý Syn Boží. Jsou to první slova Kristova v evangelíu zaznamenaná.

a) Vžijme se do radosti nebeské Matky, radujme se s ní a blahopřejme jí. Ale učme se též od ní. Nikdy nemáme v úzkosti a neútěše reptatí; postěžovatí si můžeme, i před Pánem Bohem, jak to činili svatí v opuštěnosti a tísní.

b) Jest to znamením jemného taktu a pravé skromnosti, dávatí druhým v rozhovoru a jednání přednost, i když svým postavením stojíme nad nimi.

c) Slavnostně a se vším důrazem nazývá již dvanáctiletý Ježíš Boha svým Otcem. Vzbudme pevnou víru v tajemství synovství Božího a sv. Trojice, klaňme se pokorně a uctivě Pánu Ježíši, pravému, věčnému a nekonečnému Bohu.

XVI. Vystoupení Jana Křtitele a jeho svědectví o Kristu.*)

(Mk. 1, 1—8; Mt. 3, 1—6, 11—12; Lk. 3, 1—6, 15—18.)

Počátek evangelia Ježíše Krista,¹⁾ Syna Božího, jakož jest psáno u proroka Isaiáše:²⁾ »Aj, já posílám anděla svého před tváří tvou, který připraví cestu tvou před tebou. Hlas volajícího na poušti: Připravte cestu Páně, přímé čiňte stezky jeho. Každé údolí budiž vyplněno a každá

*) Vypravováním o dvanáctiletém Ježíši v chrámě končí vlastně tajemství skrytého jeho života. Aby však nebylo velkého nepoměru v objemu jednotlivých svazků našich rozjímání, přidáváme tu ještě některé události, které předcházejí přímé apoštolování Spasitelovo.

hora i každý pahrbek budiž ponížen, a místa křivá buďtež přímými a místa drsná cestami rovnými; a všeliké tělo uzří spásu Boží.«

Roku patnáctého panování císaře Tiberia, když Pontius Pilát spravoval Judsko a Herodes byl tetrarchou v Galileji, Filíp pak, bratr jeho, tetrarchou krajiny iturejské a trachonitské, a Ly-saniáš tetrarchou abilinským,³⁾ za nejvyšších kněží Annáše a Kaifáše,⁴⁾ stalo se slovo Hospodinovo k Janovi, synu Zachariášovu, na poušti. I přišel Jan Křtitel do veškeré krajiny judské a kázal na poušti judské⁵⁾ křest pokání na odpuštění hříchů, řka: »Čiňte pokání, neboť se přiblížilo království nebeské.«⁶⁾

Sám pak Jan byl oděn v roucho ze srstí velbloudí a měl pás kožený kolem beder svých. Pokrmem jeho byly kobylinky a med lesní.⁷⁾

Tu vycházela k němu veškerá krajina judská a celý Jerusaleém a všecka krajina kolem Jordánu, a byli křtěni od něho v Jordáně, vyznávající hříchy své.

Když však lid očekával a všickni ve svém srdci myslili o Janovi, není-li snad on Kristus, odpověděl všem a kázal řka: »Já křtím vás vodou ku pokání, ale ten, který přijde po mně, silnější jest než já, jemuž nejsem hoden, abych shýbna se, rozvázal řeménky u obuvi jeho a ponéstí obuvi jeho. Ten bude vás křtíti Duchem svatým a ohněm.⁸⁾ Jehož věječka jest v ruce jeho, i vyčistí humno své a shromáždí pšenici do své obilnice, plevy však bude páliti ohněm neuhasitelným.⁹⁾

A tak i mnoho jiných věcí napomínaje zvěštoval lidu.

1) Vhodně nazývá sv. Marek vystoupení sv. Jana, přímého předchůdce Spasitelova, počátkem evangelia Ježíše Krista.

2) Slova jsou z Isaiáše 40, 3—5 a Malachiáše 3, 1, ale jmenuje se pouze Isaiáš, od něhož jest převážná část uvedeného textu. Prorok tam mluví o vysvobození Israele ze zajetí babylonského, které bylo obrazem osvobození od hříchů skrze Mesiáše.

3) Počátek panování Tiberia se tu počítá od doby, kdy byl od Augusta jmenován spoluvladařem. Herodes zde jmenovaný jest Antipas. Judsko bylo po smrti Archelaově přiděleno k římské provincii Syrii a dáno ve správu Pilátovi. Abilinie — podle města Abily poblíž Damašku.

4) Annáš a Kaifáš nejmenují se oba proto, že by střídavě zastávali úřad velekněžský, jak se někteří domnívali. Velekněz byl vždy jeden a ustanoven byl doživotně. V době kázání Janova byl po sesazení Annáše veleknězem Kaifáš, Annáš však i potom požíval značné autority.

5) Poušť judská jest pustá a neobydlená krajina na levém břehu Jordánu.

6) Královstvím nebeským se rozumí očekávané království mesiánské. Křest Janův byl posvátným obřadem povzbuzujícím k pokání a symbolickým výrazem pokání; měl větší význam než jiná liturgická omývání židovská.

7) Veliké kobyly palestínské, vařené nebo sušené, byly a zčásti jsou dosud stravou chudých. Medem lesním rozumí se buď med divokých včel, anebo pryskyřice některých stromů.

8) Křest a vůbec všechny svátostné prostředky Kristovy působí vnitřní milost a skutečně posvěcují.

9) Jako se odděluje vějíčkou zrní od plevy, tak Kristus Pán při soudu od dobrých oddělí zlé a tyto věčně potrestá.

Rozjímání 29.

1. *průprava* : Vizme v duchu sv. Jana, jak na poušti káže pokání.

2. *průprava* : Vyprosme si milost, abychom jeho apoštolskou horlivost napodobovali a jeho naučení dbali.

1. V době, kdy celý pohanský svět je pohřben v temnotách nevěry a topí se v kalu nemravnosti, kdy v samém národě israelském jen málo duší věrně a dokonale Bohu slouží, prozřetelnost Boží připravuje přímo dílo vykoupení. Bůh zjevuje svatému Janu, jenž se v samotě pouště připravoval na veliký úkol, andělem předpověděný, že nyní jest čas k veřejnému apoštolskému vystoupení. Předchůdce Páně ihned a ochotně poslechne hlasu svého Boha. S neobyčejnou horlivostí počne kázat příchod království Božího. Apoštolátu slova dodávají síly a důrazu apoštolské ctností Janovy. Z nich uvádí evangelium zvláště dvě : strohé pokání a neobyčejnou pokoru. Proto Bůh jeho působení žehná : lid se k němu hrne a mnozí se obrací.

a) Zdá se nám, že nynější doba je tehdejší době všeobecné zkaženosti a mravního úpadku podobná. Ano, v mnohé stránce zdají se nám dnešní poměry ještě horší, než byly poměry za času sv. Jana Křtitele. Nejvíce nás skličuje, že je málo obětavých duší, které by v nezištné lásce horlivou prací ubohému lidstvu chtěly pomoci. Ale nepozbývejme myslí, hlas milosti Boží, volající k velikému dílu apoštolátu, v žádné době neumkl, a prozřetelnost Boží připravuje v skrytě muže k provedení svých věčných plánů.

b) I v našem nitru zazněl kdysi tento hlas. S jakou hbitostí a ochotou jsme ho poslechli? Nevybledl snad již ideál svatého kněžství, jak nám zářil na počátku

našeho povolání? Či se zdráháme nyní, když jsme volbou stavu kněžského již obět' života přinesli, přinášetí další obětí, kterých činnost apoštolská vyžaduje?

c) Naše apoštolské slovo nebude míti pravého účinku a pravé síly, nebude-li spojeno s apoštolskými ctnostmi. Sv. Jan se připravuje na apoštolát samotou a modlitbou, vede život tuhého pokání, má se v hluboké pokoře za nehodného a nejmenšího. Jaký jest život modlitby u nás? Neoddáváme se pohodlností a změkčilostí? Smýšlíme o sobě nízce, pokládáme druhé za lepší sebe, jak toho pravá křesťanská pokora žádá?

d) Spojíme-li s těmito ctnostmi neúnavnou horlivost Janovu, bude i naše činnost podobně požehnaná. Kdyby byl každý kněz v svém okolí takovým Janem, vyplnilo by se, že »všeliké tělo uzří spásu Boží«.

2. Obsah kázání sv. Jana Křtitele jest dán v Písmě sv. krátkou větou: »Čiňte pokání, neboť se přiblížilo království nebeské.« Způsob, jak třeba činiti pokání a jak v sobě uskutečňovati království Boží, vyjadřuje pro roctví Isaiášovo, které evangelisté na působení Janovo obrací. Třeba připravovati cestu Páně: každé údolí má býti vyplněno, každý pahrbek snižen, místa křivá mají se státi přímými, místa drsná rovnými. Toť obsah i našeho kázání, toť způsob, jak sami máme činiti pokání a Boží království v sobě uskutečňovati.

a) Při všem pokroku moderního života a při všech moderních prostředcích pastorače zůstává prvním a podstatným předmětem našeho kázání a naší apoštolské činnosti pokání a království Boží. Všecky naše námahy a prostředky směřují k tomu, aby duše byly vysvobozeny z hříchů a stále lépe v sobě uskutečňovaly ideál mesiánského království. To je i základ našeho života duchovního.

b) K tomu cíli je třeba stálého a neúnavného boje proti nezřízeným vášním : všecko, co jest nerovné, má být urovnáno, všecko, co jest drsné, má být uhlazeno. To vyžaduje ustavičného sebezpozorování, vytrvalé práce, a tato na pohled nepatrná, světu skrytá a zdánlivě bezvýsledná práce může se státi časem velmi trpkou. Ale je to pravá, zdravá askese, jediná, jež při naší zkažené přirozenosti vede k cíli.

c) Dvojím směrem se nese tento duchovní boj. Tam, kde chybí důvěra, síla, nadpřirozené nazírání, třeba úsilovnou prací a modlitbou tato »údolí vyplniti«, tam, kde se jeví přílišné sebevědomí, pýcha, ctižádost, třeba tyto »pahorky a hory snížití«. Zvláště tato poslední věc je velmi důležitá. Nic tak nevede duchovnímu pokroku a nic nás tak nepřipravuje o hojnější milosti, jako pýcha a samolibost.

3. Sv. Jan prohlašuje v svém svědectví o Kristu hlavně dvě věci : Kristus Pán jest původce a rozdavatel milostí, prostředky spásy, od něho ustanovené a jeho jménem a autoritou rozdávané, posvěcují vnitřně člověka. A Kristus Pán je spravedlivý Soudce, který jednou dobré a špatné oddělí a hříšníky věčným ohněm potrestá.

a) Kristus mne povolal k vznešené úloze, působiti nástrojně při posvěcování duší. Jakou svatostí má vyníkatí a jak se sám posvěcovati ten, kdo v jiných duších život milostí obnovuje a rozmnožuje.

b) Jaký to děsivě úchvatný obraz : Kristus, věčný Soudce, oddaluje v neúprosné spravedlnosti od sebe hříšníky, kteří jako bezcenné plevy padají do žáru věčného ohně ! Vidím v řadách těchto nešťastníků i mnohého kněze. Ó, jak se musím modliti, jak musím všech milostí dobře používatí, abych byl uchráněn tohoto hrozného neštěstí !

XVII. Způsob apoštolátu sv. Jana Křtitele.

(Mt. 3, 7—10; Lk. 3, 7—14.)

Uzřev pak mnohé z fariseův a saduceův přicházející ke křtu jeho, řekl jim: »Pokolení zmijí,¹⁾ kdo ukázal vám, abyste utekli budoucímu hněvu? Přinášejte tedy ovoce hodné pokání. A nemyslete říkatí sami u sebe: Máme otcem Abrahamu; neboť pravím vám, že Bůh může z kamení těchto syny vzbuditi Abrahamovi.²⁾ Již zajisté sekera přiložena jest ke kořeni stromů. Každý tedy strom, který nenese ovoce dobrého, vyřát a na oheň uvržen bude.«³⁾

I tázali se ho zástupové řkouce: »Co tedy máme činiti?« On pak odpovídaje pravil jim: »Kdo má dvě sukně, dejž tomu, jenž nemá žádné; a kdo má pokrmy, učiň podobně. Přišli pak i celníci,⁴⁾ aby byli pokřtění a řekli: »Mistře, co máme činiti?« A on řekl jim: »Nic více nevybírejte, než co vám jest ustanoveno.« Tázali se ho však i vojáci řkouce: »Co máme také my činiti?« I řekl jim: »Nikoho neutiskujte, ani nekřivďte, a buďte spokojeni se svým platem.«

1) Pokrytečtí, pouze zevnější spravedlnosti dbající Fariseové a požitkáři Saduceové neměli upřímné vůle, káti se. Proto sv. Jan tak ostře k nim mluví, nazývá je pokolením zmijí, t. j. hříšníky, kteří jedem své zloby jsou druhým nebezpeční a v hříchu zatvrzelí. »Kdo vám ukázal« = kdo vám řekl, t. j. nikdo vám to neřekl, nikdo vás neujistil.

2) Tělesný původ od Abrahamu, jemuž byla dána příslibení spásy, nestačí k ospravedlnění; třeba napodo-

bovati jeho víru a spravedlnost. Bůh může z kamenů utvořiti lidi, tím spíše pohany povolati k dědictví království mesianského.

3) Příchodem Spasitelovým nastává již soud a trest.

4) Celníky rozumějí se tu podřízení vymahači (exekutoři) berní.

Rozjímání 30.

1. průprava : Vizme sv. Jana, jak v apoštolském zápalu kárá důtklivě Fariseje a Saduceje.

2. průprava : Vyprosme si milost apoštolské neohroženosti a mírnosti.

1. Sv. Jan Křtitel jest vzorem pravého způsobu apoštolování. Jeho zásadou jest : k sobě přísný, k druhým mírný. Ale kde je toho potřeba, tam vystupuje s neobyčejnou rozhodností a ostře kárá. Vidíme, s jakou apoštolskou otevřeností vytýká vůdcům Fariseů a Saduceů jejich hříchy a jejich zatvrzelost. Pokrytecká zevnější spravedlnost Fariseů a požitkářství Saduceů muselo odpuzovati přímého a strohý život vedoucího Jana. Jsou to dva hříchy, které také nejvíce překážejí milosti Boží.

a) Býti přísným k sobě a mírným k druhým, mělo by býti naší zásadou ve všem jednání a posuzování, zvláště v apoštolském působení. Bohužel často a snadno sebe omlouváme, ale u druhých i bezdůvodně špatný úmysl předpokládáme a žádáme u nich dokonalosti, které sami nedbáme.

b) Hlavním rysem našeho apoštolátu má býti láska a mírnost. Ale tam, kde je toho třeba, nesmíme se pohodlností, ohledy lidskými nebo bázní dáti odstrašiti, abychom chybujiící, někdy i velmi ostře, nenapomenuli

a nepokárali. Příliš důvěrné přátelství s některými kruhy a rodinami, zvláště jsou-li liberalisující nebo vlažné, může se státi velkou překážkou apoštolské otevřenosti a rozhodnosti.

c) Pokrytcům a požitkářům Bůh odpírá milosti. Není snad i u nás neupřímnost a přílišné hovnění požitkům tohoto světa příčinou, že nedostáváme hojnějších milostí a proto málo pokračujeme? Obojí chyba je stejně nedůstojná sluhy Božího.

2. Zcela jinak než k sebevědomým a nekajším vůdcům Fariseů a Saduceů počíná si sv. Jan Křtítel k zástupům obyčejného lidu, který v upřímné snaze po odpuštění hříchu a lepším životě za křest prosí a o radu žádá. Jan jedná s nimi s apoštolskou shovívavostí a mírností. Nežádá od nich nic jiného, než aby zachovávali přikázání Boží. Celníkům proto ukládá, aby nevybírali, než co jest ustanoveno, vojinům přikazuje, aby neutiskovali a byli se stavem a mzdou spokojeni. Všecky vybízí k účinné lásce k bližnímu podle prostředků, které každý má.

a) Učíme se, jak se i naše jednání v pastorači musí řídití povahou a potřebami těch, na něž působíme, a cílem, jehož chceme dosáhnouti; přísnost se musí střídati s mírností a obě navzájem se doplňovati.

b) Celkem má převládati apoštolská mírnost. Zvláště v působení na obyčejný věřící lid, který mívá dobrou vůli a jevívá ochotu, ale nevědomostí, nedostatkem jemných zvyků, nechápavostí zkouší někdy nemálo naši trpělivost. Nežádejme od něho příliš mnoho; hlavní věc jest, aby zachovával přikázání Boží. Vychovávejme ho k častějšímu přijímání svátostí a pěstujme v něm ducha křesťanské obětavosti.

c) Od celníků žádá sv. Jan jako podmínku jejich pokání a spásy, aby »nevybírali více, než co jest jim ustanoveno«. Jak by vypadal proti těmto kajícím celníkům kněz, který by se ve vymáhání poplatků dopouštěl tvrdosti, lakoty nebo dokonce nespravedlnosti?

d) Jistě by sociální a třídní boje v mnohém byly zmírněny, kdyby se všichni řídili radou, danou od sv. Jana vojákům, aby byli spokojeni se svým postavením a platem. To platí o každém stavu. Kněz, který je v duchu apoštolské chudoby spokojen, když má to, co nutně k žití podle stavu potřebuje, přispěje svým příkladem nemálo ke zmírnění sociálních běd a protiv.

3. Neuškodí, když si poslechneme ještě jednou přísné kázání Janovo k Fariseům a Saduceům a pro sebe si z něho něco vybereme. Vytýká jim, že se příliš a neprávem spoléhají na původ od Abrahama. Nazývá je pokolením zmíjí. Hrozí jim, že trest již nastává, že brzy sekera podetne neplodný strom.

a) Nestává se někdy, že si příliš zakládáme na tom, že jsme kněžímí, jako bychom proto již měli zvláštní právo na milost a dobrodiní Boží a pro spásu byli zajištěni? Pouhá důstojnost nemůže býtí naší záchranou, nepřistoupí-li k ní pravý duch. Aní na svém působení si nesmíme mnoho zakládatí. Bůh, který může z kamení lidí utvořití, může duše k sobě véstí i bez nás.

b) Pokolením zmíjí jsou vpravdě kněží, kteří, místo aby duše k Bohu přiváděli, jedem bludné nauky nebo zlého příkladu je svádí k hříchu. Ó, jak se musíme varovati, abychom neučinili nějakého osudného chybného kroku, který by nás uvrhl v takovou propast.

c) Nejsme snad i my v mnohém podobní stromu neplodnému? Týden za týdnem, rok za rokem míjí, a má-

me snad stále tytéž chyby a nedbalosti! Kdož ví, zdali již také na kořen tohoto stromu není přiložena sekera. Ještě malá chvíle a přijde smrt, soud, citelný trest očistcový.

XVIII. Křest Kristův.

(Mt. 3, 13—17; Mk. 1, 9—11; Lk. 3, 21, 22.)

I stalo se v oněch dnech, když všecken lid dal se křtíti, přišel Ježíš z Nazareta galilejského na Jordán k Janovi, aby byl pokřtěn od něho.¹⁾ Ale Jan bránil mu řka: »Já mám potřebí pokřtěn býti od tebe, a ty jdeš ke mně?«²⁾ Odpovídaje Ježíš, řekl jemu: »Nechej nyní; neboť tak sluší nám vyplniti všelikou spravedlnost.« I nechal ho.³⁾ A byl pokřtěn od Jana v Jordáně.

A Ježíš pokřtěn byv ihned vystoupil z vody a modlil se; a hle, otevřelo se nebe a uzřel nebesa otevřená a Ducha svatého v tělesné podobě jako holubici sestupovati a přicházeti na sebe.⁴⁾ A aj, hlas s nebe zazněl řkoucí: »Ty jsi Syn můj milý, v tobě se mi zalíbilo.«⁵⁾

1) Kristus, přijav hříchy naše na sebe, dává se ve veliké pokoře od Jana křtíti křtem pokání, jehož nepotřeboval. Chtěl tím podle sv. Otců také posvětití dotekem svého svatého těla vodu, určenou za látku křtu Nového zákona.

2) Jan tedy poznal v Kristu Mesiáše, ačkoli se s ním zde setkává po prvé. Slova Jana 1, 33 (»A já jsem ho neznal, ale ten, jenž mne poslal křtíti vodou, ten mi řekl: Nad kým uvidíš Ducha sestupovati a na něm zůstávati, ten jest to, jenž křtí Duchem svatým«) od exegetů různě

vykládaná, lze nejlépe rozuměti o slavnostním potvrzení mesiánského poslání Kristova.

3) »Nechej nyní«, neboť nepřišel ještě čas, abych veřejně a slavnostně svoje božství vyjevil. »Spravedlnost« plní Kristus Pán svým křtem ne proto, že by byl zákonu podroben, nýbrž že to byla vůle Otcova, aby se takto pokořil.

4) Ukázal se patrně v oblacích (na obloze) viditelný nějaký otvor, z něhož Duch svatý ve způsobě holubice sestupoval. Holubice je symbol míru, čistoty, lásky. U Krista Pána, který byl od prvního okamžiku života plný vši milosti, sestoupení Ducha sv. nebylo vnitřním omilostněním, nýbrž symbolem této plnosti milosti a darů.

5) »Synu můj milý« značí podle řeckého textu (kde se klade dvakráte člen *ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός*) synovství Boží přirozené, nikoli pouze adoptivní. Je milý Bohu Otci jako Bůh, jsa odleskem jeho věčné podstaty, i jako člověk pro plnost milosti. Právem vidí sv. Otcové v tajemství křtu Kristova první zřejmé zjevení nejsv. Trojice.

Rozjímání 31.

1. *průprava*: Představíme si Ježíše u Jordánu, jak se vroucně modlí a jak Duch sv. naň sestupuje.

2. *průprava*: Modleme se, abychom v toto posvátné tajemství unikli.

1. Kristus Pán křtu pokání nepotřeboval a zákonu očištění skrze křest nebyl podroben. Dal se pokřtiti, aby nám dal příklad pokory. Pokora je nutným základem dokonalosti, ale je těžkou ctností, které můžeme dosíci jenom příkladem a silou milosti Krista Pána. Proto jí božský Mistr nejenom důrazně učil, nýbrž sám dokonale cvičil. Sv. Jan se v své pokoře zdráhá křtiti Mesiáše. Věru, překrásný pohled na šlechetné zápolení dvou pokorných mužů, z nichž každý druhému přednost

dává. Když Jan poznal, že »sluší vyplniti všelikou spravedlnost«, to jest, že jest to vůle Boží, aby Krista Pána pokřtil, pokorně se podvolil.

a) Učme se na příkladě Krista Pána, jenž se hluboko pokořuje, snáseti aspoň obyčejné pokoření, jak je život přináší. Víme, že bez pokory nelze křesťanský život ani vésti, neřku-li na cestě dokonalosti pokračovati. A přece jak neradí slyšíme i oprávněnou výtku, jak se hned mrzíme nad nevděkem, jak jsme hned uraženi každým nepatrným slovem, ani ne špatně míněným. Přijmouti pokoření aspoň s trpělivostí je před očima Božíma skutek vzácný a vždycky značný krok k dokonalosti.

b) Často nemají naše slova pravého účinku, poněvadž příkladem neukazujeme to, co ústy hlásáme a žádáme. Chceme-li v srdcích lidských vypěstiti lásku, pokoru, trpělivost, musíme sami nejprve tyto ctnosti mítí.

c) Jak jest to krásné, když dva skromní a pokorní kněží spolu pracují v šlechetném zápolení, jeden druhému snaží se dáti přednost, práci druhého chválí, z jeho úspěchů se těší. Ale jak zase protivná jest kněžská závist a vynášení sebe nad druhého!

d) »Sluší vyplniti všelikou spravedlnost.« Kde se jedná o předpisy církevní, o liturgické rubriky, nemá nám nic býti příliš malicherným. Zachovávejme bez úzkostlivostí, ale svědomitě a v duchu víry všechno, co řád Církve žádá.

e) Pokorný kněz netouží po cti, ano, pokud může, se jí brání, ale pozná-li, že je to vůle Boží, aby přijal čestný úřad, podrobí se v poslušnosti jako sv. Jan.

2. Představme si při rozjímání hodně živě překrásnou scénu křtu Kristova, jako bychom při ní byli přítomní. Vizme, s jakou uctivostí a zbožností koná sv. Jan posvátný úkon, Pozorujme hlubokou pokoru a se-

branost Pána Ježíše. Potom jak Kristus Pán vystupuje z vody a pokleká k modlitbě. A nyní velebná a pamětihodná scéna sestoupení Ducha svatého! Nebesa se otvírají a běloskvoucí krásná holubice, světelnými paprsky ozářená, vznáší se nad hlavou Ježíšovou. Takovou milostí bylo odměněno pokoření Kristovo.

a) Mnohem vzácnější, posvátnější než křest Janův jest křest Nového zákona, Křest Kristův odpouští skutečně hřích, vlévá milost, činí údem mystického těla Kristova, Církve. S jakou uctivostí, zbožností, sebrností udělujeme tuto svátost? Nekonáme snad povrchně, spěšně, skoro bezmyšlenkovitě obřad, který byl v staré Církvi s takovou okázalostí slaven?

b) Zde vidíme, jak se každým pokořením získává milost Boží. Hluboké pokoření Ježíšovo bylo jenom prostředkem a příležitostí k jeho neobyčejnému oslavení. Kdykoli se dobrovolně pokoříme, sestoupí i na nás Duch svatý, t. j. dostane se nám zvláštní milosti.

c) Holubice pro svou mírnost, čistotu, lásku k mláďatům jest symbol Ducha sv., a tedy také symbol ctností u těch, kdož Ducha sv. rozdávají a v sobě nosí. Zpytujeme se, jaká jest naše mírnost, věrnost v zachování čistoty, láska k duším.

3. V tomto tajemství máme první výslovné zjevení nejsv. Trojice. Bůh-Otec tu mluví, nazývá Krista Pána svým Synem, Duch svatý ve viditelné způsobě s nebe sestupuje.

a) Poklekněme v rozjímání s hlubokou úctou na kolena, poděkujme Bohu, že nám tak vznešenou pravdu zjevil a vzbudme pevnou víru v tajemství, které je základem celé budovy naší víry.

b) Bůh nazývá Krista svým milým Synem i podle jeho člověčenství: je pro své hypostasné spojení s dru-

hou božskou osobou pravým Synem Božím, Bohu se v něm zalíbilo pro jeho podstatnou svatost a plnost milosti. Můžeme i my o sobě říci, že jsme milými syny Božími, že Bůh má v nás zalíbení? Čím úzejí se s Bohem vírou a láskou spojíme, čím více budeme růsti ve svatosti a milosti, tím milejšími budeme Bohu a tím větší Bůh na nás nalezne zalíbení.

c) Na to, co při křtu Kristově bylo zjeveno, co nyní pevnou vírou přijímáme, budeme jednou v nebi patřiti. Nazírání na bytost Boží, na Boha trojjediného bude naší odměnou a nepopsatelnou radostí po celou věčnost. Vzbudme mocnou touhu po tomto blaženém nazírání. Taková touha je krásným skutkem křesťanské naděje, povznese a posílí nás v strastech tohoto života.

XIX. Rodokmen Kristův podle sv. Lukáše.

(Lk. 3, 23—38.)

A ten Ježíš, když počínal, byl asi ve třicetiletých letech, jsa, jak se domnívali, synem Josefovým, jenž byl synem Heliovým, ten Mathatovým, ten Leviovým, ten Melchovým, ten Janovým, ten Josefovým, ten Matatíášovým, ten Amosovým, ten Nahumovým, ten Esliovým, ten Naggeovým, ten Mahatovým, ten Matatíášovým, ten Semeiovým, ten Josefovým, ten Judovým, ten Joananovým, ten Resovým, ten Zorobabelovým, ten Salathielovým, ten Neriovým, ten Melchiovým, ten Addiovým, ten Kosanovým, ten Elmadanovým, ten Herovým, ten Jesusovým, ten Eliezerovým, ten Jorimovým, ten Mathatovým, ten Leviovým, ten Simeonovým, ten Judovým, ten Josefovým, ten Jonášovým, ten Eliakimovým, ten

Meleovým, ten Mennovým, ten Mathatovým, ten Nathanovým, ten Davidovým, ten Jesseovým, ten Obedovým, ten Boozovým, ten Salmonovým, ten Násonovým, ten Aminadabovým, ten Aramovým, ten Ezronovým, ten Faresovým, ten Judovým, ten Jakobovým, ten Isákovým, ten Abrahamovým, ten Thareovým, ten Náchorovým, ten Sarugovým, ten Ragauovým, ten Falegovým, ten Heberovým, ten Saleovým, ten Kainanovým, ten Arfaxadovým, ten Semovým, ten Noemovým, ten Lamechovým, ten Methusalemovým, ten Henochovým, ten Jaredovým, ten Malaleelovým, ten Kainanovým, ten Enosovým, ten Sethovým, ten Adamovým, ten Božím.

Poněvadž o tomto odstavci evangélia nekonáme rozjímání, není třeba výkladu k jednotlivým místům. Hlavní obtíž jest, jak známo, v tom, že se rodokmen Lukášův liší od rodokmene Matoušova. Jména od Davida k Abrahamovi se shodují, ale v rodokmeně od Davida k Ježíšovi jsou jen dvě jména společná, Josef a Zorobabel. Někteří vykladači míní, že sv. Lukáš, který takový důraz v svém evangéliu klade na panenské početí Ježíšovo a psal pro Řeky, kteří neměli porozumění pro zákonný původ Ježíšův z Davida (skrže Josefa), podává rodokmen Panny Marie. Ale z Otců nikdo takového výkladu nepodával. Také se jím činí jakési násilí textu. Neboť v celém rodokmenu se vyjadřuje synovství nebo původ slovy: »který (= a ten) byl toho a toho« (τοῦ), t. j. který byl synem toho a toho; a také u Josefa se praví zřejmě: Ἰωσήφ τοῦ Ἠλεῖ. Jde hlavně o otce sv. Josefa. Matouš jej jmenuje Jakob, Lukáš Heli. Jiní vykladači vysvětlují věc poukazem na zákon levirátní. Zemřel-li muž bez mužského potomstva, musil podle tohoto zákona nejbližší příbuzný vzít si jeho vdovu a dítě jím zplozené bylo pokládáno za dítě zesnulého,

Jakub zemřel bez synů a Heli, jeho bratr (z téže matky, ale různého otce), vzal si vdovu, s níž zplodil Josefa. Heli je tedy tělesným otcem Josefovým, Jakub zákonným. Sv. Matouš podává zákonný rodokmen, sv. Lukáš skutečný (tělesný). Tento výklad podává již Julius Africký (v 3. stol.) a dovolává se samých příbuzných Ježíšových, tehda ještě žijících.

XX. Kristus Pán od ďábla pokoušen.

(Mt. 4, 1—11; Mk 1, 12, 13; Lk. 4, 1—13.)

Ježíš pak jsa pln Duchem svatým, vrátil se od Jordánu a hned byl veden Duchem na poušť, aby pokoušen byl od ďábla.¹⁾ A byl na poušti po čtyřicet dní a čtyřicet nocí a pokoušen byl od ďábla,²⁾ a byl se zvěří, a nejedl ničeho v těch dnech.

A postiv se čtyřicet dní a čtyřicet nocí, zlačněl. I přistoupil pokušitel ďábel³⁾ a řekl jemu: »Jsi-li Syn Boží,⁴⁾ rcí, ať kamení toto chlebem se stane.« Ježíš pak odpovídaje, řekl: »Psáno jest: Ne samým chlebem živ jest člověk, nýbrž každým slovem Božím, které vychází z úst Božích.⁵⁾

Opět pojal ho ďábel na horu vysokou velmi a ukázal mu všecka království okrsku zemského i slávu jejich v okamžiku.⁶⁾ A řekl mu: »Toto všecko, všecku moc tuto a slávu jejich dám tobě, jestliže padna, budeš se mí klaněti. Neboť mně jsou dána a dávám je komu chci.⁷⁾ Pokloníš-li se tedy přede mnou, všecko bude tvé.« Tu odpověděl mu Ježíš a řekl: »Psáno jest: Pánu Bohu svému budeš se klaněti a jemu jedinému poctu božskou vzdávatí.«

Tu pojal ho ďábel do Jerusaléma, svatého města a postavil jej na vrchol chrámu a řekl mu: »Jsi-li Syn Boží, spust' se odtud dolů.⁸⁾ Neboť psáno jest: Andělům svým přikázal o tobě, aby tě ostříhalí a na ruce uchopí tě, abys snad ne-urazil o kámen nohy své.⁹⁾ A Ježíš odpovídaje, řekl jemu: »Odejdi, satane, neboť jest řečeno: Nebudeš pokoušetí Pána Boha svého.«

A dokonav pak všeliké pokušení ďábel odstoupil od něho až do času,¹⁰⁾ a hle, andělé přistoupili a sloužili jemu.

1) Mesiáš, který měl vésti vítězný boj proti ďáblu, chtěl se s ním utkat a přemoci ho hned na počátku své apoštolské činnosti. Mimo to chtěl nám dáti příklad a zasloužití milost pro dobu pokušení. Pořad jednotlivých pokušení jest jiný u sv. Matouše a jiný u sv. Lukáše. Rozjímání naše řídí se sv. Lukášem, který na začátku svého evangelia prohlašuje, že chce všechno po pořádku vyprávěti.

2) Slova se vztahují na pokušení, která se pak jednotlivě uvádějí; neznamenaají tedy, že by Kristus Pán po celých čtyřicet dní (snad i jinými pokušeními) byl pokoušen.

3) Podle všeobecného názoru zjevil se pokušitel Kristu Pánu ve viditelné podobě. Kristus Pán, nemaje zlé žádostivosti, nemohl býti vnitřně pokoušen. A tak ďábel zevně ho pokouší k tomu, k čemu nás svádívá trojí naše žádostivost: žádostivost těla, očí a pýcha života.

4) Ďábel sice z různých znamení usuzoval, že Kristus Pán jest zaslíbený Mesiáš, ale určitě to nevěděl.

5) Božský Spasitel cituje 5 kn. Mojž. 8, 3. Smysl těchto slov Písma sv. jest: Zachovávání života lidského není podmíněno chlebem, nýbrž vůlí Boží.

6) Stalo se to nějakým zevnějším vzdušným obrazem, neboť na světě není hory, s níž by bylo viděti celý okrsek

zemský. »Pojmouti« mohl ovšem ďábel Krista Pána pouze proto, že to Kristus Pán připustil.

7) To jest ovšem lež. Ďábel je pánem věcí pozemských jen v tom smyslu, že po pádu prvního člověka stvoření »marností poddáno jest« (Řím, 8, 20) a že může užívatí tvorů ke zkáze lidí.

8) Ďábel pokouší Krista, aby se v důvěře, že ho Bůh zázračně zachrání, spustil s vrcholu chrámu, tedy k opovážlivosti a pýše.

9) Citována jsou, ale v nepravém smyslu, slova Žalmu 90, 11, kde se toliko praví, že se Pán Bůh zvláštní prozřetelností o spravedlivé stará.

10) T. j. až by zase pro něho přišel příhodný čas k pokušení. Znovu se pokušitel odvážil na Krista Pána na počátku jeho utrpení, v zahradě gethsemanské.

Rozjímání 32.

Kristus Pán na poušti.

1. průprava: Vizme Spasitele na pusté a osamělé poušti, pohříženého v modlitbu.

2. průprava: Prosme za horlivost v modlitbě a pokání.

1. Hned po křtu vede Duch sv. Spasitele na poušť. Samota, mlčení, pokání, modlitba má býtí bezprostřední přípravou na apoštolskou práci. Plných čtyřicet dní a nocí ztrávil Pán Ježíš v nejpřísnějším postě a stále modlitbě. Samota jeho byla dokonalá: evangelium výslovně podotýká, že pouze divoká zvěř byla svědkem jeho strohého života na poušti.

a) Samota, modlitba, pokání je nejlepší přípravou na veřejné působení. Proto mají bohoslovci podle nařízení Církve po několik let býtí od ruchu světa odloučení, v seminářích, při společném životě se učiti sebe-

záporu a vedle studia věnovatí se hlavně modlitbě. Ti, kdož myslí, že by se mladí klerici měli hned přímo se světem stýkatí a tak jej poznávatí, nemají smyslu pro nadpřirozený duchovní život a přeceňují přirozené prostředky apoštolátu. I později musí se kněz častěji uchýlití do samoty, aby načerpal síl pro svou práci.

b) Vlastně by se měl celý jeho život vyznačovatí láskou k samotě. Ta se jeví zachováváním mlčení. Kněz ve světě žijící ovšem nemůže zachovávati mlčení tak, jak se to děje v rádech, zvláště v rádech rozjímavých. Ale ranní a večerní okamžiky by měly býti dobou sebraného mlčení. Pak také snáze zachovává přísné mlčení, které mu jeho úřad v mnohých věcech ukládá.

c) Církev nám připomíná čtyřicetidenní pobyt Kristův na poušti postní dobou před Velikonocemi. Jest to doba milostná, skýtající mnoho prostředků k vlastnímu zdokonalení a k nápravě věřících. Umiňme si, že této doby vždy co nejlépe použijeme k vlastnímu duchovnímu prospěchu a k povznesení náboženského života svěřených nám duší.

d) »Et erat cum bestiis.« Ta slova snad napadnou někdy duchovního správce, který žije v okolí lidí zlomyslných a Církví nepřátelských. Ale mohou mu býti také útěchou a posilou. Když Kristus Pán pro nás chtěl žítí ve společnosti divé zvěře, snášejme trpělivě, musíme-li žítí mezi lidmi špatnými a zkaženými.

2. Kristus Pán chtěl býti pokoušen, aby nám dal příklad, jak si máme počínati, když na nás přijde pokušení. Pokud žijeme, nejsme nikdy před ním jisti. Pokušení jest zkouškou, zdali naše ctnost jest solidní, je prostředkem pokory a jiných ctností. Zlý nepřítel zná nejruznější cesty svádění a mnohdy na nás doléhá s velikou rafinovaností. Ale od té doby, co Kristus ho pře-

mohl, nemá nad námi již moci. Jen kněží, který se dobrovolně poddává, jest pokušení ke zkáze. Mnohem nešťastnější než kněz, který pokušení podléhá, je ten, kdo sám byl pokušitelem druhých.

a) Nesmíme se tedy diviti, jsme-li pokoušeni. Nesmíme se proto ani příliš rmoutiti. Vímeť zcela určitě dvě věci: že nám bez našeho svolení nepřítel nemůže uškoditi a že každé pokušení s rozhodností odmítnuté je pokrokem v ctnosti. Ale vědomí, že můžeme býti pokoušeni, že jsme tedy slabí, musí nás v pokoře utvrditi.

b) Někdy dolehne pokušení náhle a s velikou silou. Zdá se nám, jako bychom slyšeli slova: »Toto všechno dám tobě, jestliže padna, budeš se mí klaněti.« Jenom jedno poklonění, jenom jedno svolení k hříchu žádá zloduch, a za to slibuje rozkoš, jaké jsme dosud nepocítili a která převyšuje všechno přání naše. Ale vše je lež a klam. Sotva se hřích stane, dostavuje se pustá prázdnota, veliká trpkost a palčivé výčitky svědomí. Musíme se v rozjímání o tomto podlém a lživém způsobu svádění pevně přesvědčiti, abychom v nenadálém pokušení nepodlehli.

c) Odporný je pohled na svůdce, který se snaží strhnouti čistou duši do bahna. Ale není odpornějšího a podlejšího tvora nad kněze, který duše, jež by měl z hříchu vyprošťovati a ke ctnosti vésti, sám ke zlému svádí. Modleme se, abychom se nikdy nestali takovými nešťastníky, snažme se též, abychom ani nedbalostí neb neopatrnými slovy nedávali příležitosti k hříchu.

3. Jako pohled na ďábla-svůdce je odporný a hnusný, tak mile na nás působí krásný obraz andělů, sestupujících s nebe a Kristu Pánu radostně sloužících. Jak různý je úděl a jak rozdílná činnost bytostí, na-

daných týmiž znamenitými dary a k témuž vznešenému cíli kdysi určených: jedni v dokonalé lásce k Bohu lidské duše chrání a spasití se snaží, druzí v zaryté nenávisti ke zlému je svádí. Pohled na anděly Kristu sloužící připomíná nám také anděly strážné. Můžeme tu vůbec myslití na zvláštní prozřetelnost Boží nad spravedlivými, jak je vyjádřena slovy Písma sv.: »Andělům svým přikázal o tobě, aby ostříhalí tě na všech cestách tvých.«

a) U těch, kteří se snaží Bohu věrně sloužití a v milosti posvěcující žití, pochází každá malomyslnost, nedůvěra, úzkostlivost přímo nebo nepřímo od zlého ducha. Duch sv. a dobří andělé je povzbuzují k důvěře, dodávají jim myslí, naplňují jejich duši posvátným mírem a nebeskou radostí.

b) Věříme, že se Bůh svou prozřetelností o všechno stará a že každý má svého anděla strážného, který ho střeží a k dobrému vede. A přece často tak jednáme, jako bychom prozřetelností neznali a o této ochraně nevěděli. Kdybychom na tyto pravdy více mysleli, zmizela by mnohá obava a měli bychom při pastorační více důvěry a odvahy. Mysleme na to, že nám při našem působení, zvláště také na mládež, pomáhají strážní andělové duši nám svěřených a modleme se častěji k těmto jejich strážcům.

Rozjímání 33.

Pokoušení knězova.

1. *průprava: Pohled na scénu, křesťanskými umělci často zobrazenou: Ďábel s úlisností blíží se k Spasiteli, božský Mistr s velebnou vážností ho odmítá.*

2. *průprava: Vypros si milost, abys po příkladu Kristově pokoušení statečně odpíral.*

1. Kristus Pán se dal pokoušeti, aby nám ukázal, že pokušení samo v sobě není ještě nic zlého. Dokud žijeme, neustane pokušitel svádětí nás ke zlému. Dovede v své vychytralosti vyzkoumatí naši slabou stránku, tam nás napadá a snaží se nás přemoci. Zbraněmi jeho jsou lež, klam, násilí.

a) Bylo by osudným omylem, domnívati se, že později, až v dokonalosti pokročíme, pokušení zmizí. Někdy ovšem dlouhou dobu nastane klid; zdá se nám, že naše nezřízené vášně jsou úplně umrtveny. Než hle, nenadálý náraz pokušení nás přesvědčí, že naše vášně byly pouze utlumeny, že nepřítel na čas odešel, ale s novou silou se vrátil. Jako k Spasiteli přistoupil pokušitel po jeho oslavení při křtu jordánském, tak se pokušení dostavuje často právě po době útěchy. Více doléhá pokušení v ruchu a víru světa, ale ani samota nedává před pokušitelem bezpečnosti; Kristus Pán byl pokoušen právě v samotě pouště.

b) Nepřítel náš hledí vyzkoumatí naši slabou stránku a tam soustřeďuje svůj útok. Musíme proto sami svoje slabé stránky dobře znáti a právě tu o nápravu a zdokonalení se vynasnažiti.

c) Přesvědčme se pevně o tom, že je vždy pravda právě opak toho, co nám při pokušení zlý duch namlouvá. Tím jsme mu již vyrvali hlavní zbraň z rukou.

2. Kristus Pán dal se od ďábla pokoušeti třikráte. Trojím jeho pokušením znázorněn jest trojí druh pokušení, která obyčejně na srdce lidská, i kněžská, doléhají. Býváme pokušení žádostivostí těla; k smyslnosti, požívavosti, pohodlnosti; žádostivostí očí; k přílišnému pečování o pozemské statky, touze po bohatství, lakotě; pýchou života; k hrdosti, ctižádostí. Zkoumejme se nyní, s kterými pokušeními jest nám nejvíce bojovati.

a) Nejprve a nejčastěji to nepřítel zkoušívá se žádostivostí těla. Někdy se odvažuje k hříchu přímo sváděti, jindy to činí oklikami. Vznikne v nás myšlenka o krásném a radostném životě rodinném a kolik dobrého lze právě v rodině působiti; anebo v nás pokušitel nejprve vzbudí nějakou náklonnost na pohled nevinnou, která se však časem stává smyslnou a pak hříšnou. Jiný způsob pokušení, vznikající ze žádostivostí těla, jest pokušení k požívavosti. Nezřídka nezřízená žádost dobrého jídla a nestřídmost v nápoji nejenom zlomily idealismus a zničily duchovní život knězův, nýbrž uvrhly ho v záhubu. Jiní zase podlehnou pohodlnosti: přílišná starost o zdraví, zanedbávání povinností, odpor ke každému umrtvování jsou pak podstatnou překážkou k horlivému kněžskému působení.

b) Pokušení žádostivostí očí jeví se někdy v přílišné starosti o pozemské žití: »co budeme jísti, čím se odívati.« Z toho vzniká nedostatek důvěry v otcovskou prozřetelnost Boží, která se přece o nás a zvláště o své sluhy stará. Více než tato chyba odporuje duchu kněžskému touha po okázalosti, přepych v zařízení nebo oděvu, nesrovnávající se s apoštolskou prostotou. Nejsmutnější je, podlehně-li kněz lakotě, která peníze a statky hromadí, ano často ani tvrdosti k bližnímu, ba ani nespravedlnosti se neštítí.

Mnohý, který vítězně obstál proti žádostivostí těla a očí, podlehl pýše života. Již nezřízená touha po počtách, vyznamenáních a chvále, stala se mnohému nebezpečným úskalím. Horší je ještě skutečná pýcha, která přeceňujíc daleko svoje vlastnosti a zásluhy, druhými pohrdá, představeným se protiví a konečně i Bohu samému službu vypovídá.

3. Když jsme poznali, kde nám třeba nejvíce proti nepříteli bojovatí, učme se od božského Spasitele také způsobu a prostředkům účinného boje. Kristus Pán se připravil na úporný zápas modlitbou a postem. Zachovává velebný klid. Pokušitele prostě odmítá, poukazuje v plné důvěře na svatou vůli Boží a dovolává se slova Božího.

a) Ten jest dostatečně obrněn k boji se zlým nepřítelem, kdo habítuelně žije život modlitby a sebezáporu; tomu nebude chyběti ani milosti ani rozhodné vůle.

b) Dvě věci jsou při pokušení naprosto nutné; zachovati klid a pevnou důvěru v Boha. Rozčilení, úzkostlivost, malomyslnost jsou již prvním krokem k pádu. Často nechce pokušitel nic jiného, než připravití nás aspoň o klid.

c) V mnohých pokušeních jest nejlepší, ano jedině správnou zbraní rozhodné odmítnutí a okamžité odvrácení od pokušitele. To platí zvláště v pokušeních proti čistotě a proti víře. Odmítneme-li pokušitele s opovržením, s hanbou odejde; kdybychom si jen chvíli s pokušením zahrávali nebo začali s nepřítelem disputovati, dodali bychom mu myslí k dalšímu útočení.

d) Při mnohých pokušeních třeba také pozitivních prostředků odporu. K nim náleží zejména vzbuzení ctností, proti nimž jsme pokoušeni. Důkladné vyškolení v theologii, asketice a Písmě sv. nám tu bude vydatnou pomůckou.

XXI. Dvě svědectví sv. Jana Křtitele o Kristu.

(Jan 1, 19—34.)

A toto jest svědectví Janovo, když židé z Jerusaléma poslali k němu kněze a levity, aby se

ho tázali: »Ty kdo jsi?«¹⁾ I vyznal a nezapřel, a vyznal: ²⁾ »Já nejsem Kristus.« I tázali se ho: »Co tedy? Eliáš jsi ty?«³⁾ A řekl: »Nejsem.« »Prorok⁴⁾ jsi ty?« A odpověděl: »Ne.« Tedy řekli jemu: »Kdo jsi? ať odpověď dáme těm, kteří nás poslali. Co pravíš sám o sobě?« Privil: »Já jsem hlas volajícího na poušti: Spravte cestu Páně, jakož pověděl prorok Isaiáš.«⁵⁾ A ti, kteří byli posláni, z Fariseů byli. I otázali se ho i řekli jemu: »Proč tedy křtíš, nejsi-li ani Kristus, ani Eliáš, ani prorok?« Jan odpověděl jim řka: »Já křtím vodou, ale uprostřed vás stojí, jehož vy neznáte, ten, jenž po mně přijíti má, jenž přede mnou jest, jemuž nejsem hoden rozvázatí řemínky u obuvi jeho.«

To se stalo v Bethanií⁶⁾ za Jordánem, kdež Jan křtil.

Druhého dne Jan uzřel Ježíše, an jde k němu a řekl: »Ejhle, beránek⁷⁾ Boží, který snímá hříchy světa. To jest ten, o němž jsem pravil: Po mně přijde muž, jenž přede mnou jest, neboť byl prve než já. A já jsem ho neznal, ale aby uveden byl v známost u lidu ísraelského, proto jsem přišel já křtít vodou.« A svědectví vydal Jan řka: »Viděl jsem Ducha jako holubici sestupovati s nebe a zůstal na něm. A já jsem ho neznal, ale ten, jenž mne poslal křtít vodou, ten mi řekl: Nad kým uvidíš Ducha sestupovati a na něm zůstávati, ten jest to, jenž křtí Duchem svatým.⁸⁾ A já uviděl a vydal svědectví, že jest Syn Boží.«

1) »Židé«, t. j. členové vysoké rady, poslali kněze a levity, poněvadž se jednalo o věc náboženskou. Toto poselství je znamením, že čekali tou dobou Mesiáše.

2) Ze slov evangelistových vidno, že sv. Jan Křtítel opětovaně a s důrazem odmítal domnění, že by on byl Mesiášem.

3) Podle textu Mal 4, 5 bylo všeobecným přesvědčením, že před příchodem Mesiášovým přijde Eliáš (Srv. Mt 11, 4 ; 17, 10 ; Mk 9, 10).

4) Prorok, o němž mluví Mojžíš v 5. kn. Mojž. 18, 15 a kterým podle některých měl býti Jeremiáš.

5) Sv. Jan cituje slova Is. 40, 3 a jasně naznačuje, že Mesiáš je již zde.

6) V Bethanii perejské, rozdílné od Bethanie u Jerusaléma.

7) Název jest vzat z Is. 53, 7, nebo též z Jerem. 11, 19 a zřejmě vyjadřuje, že Kristus bude trpěti a bude obětován za hříchy celého světa.

8) Srv. pozn. 2 k odstavci XVIII. (Křest Kristův).

Rozjímání 34.

1. průprava : Vizme sv. Jana před vyslanci židovské velerady, vydávajícího svědectví o Kristu.

2. průprava : Vyprosme si, abychom životem a působením napodobovati mohli Předchůdce Páně.

1. Sv. Jan se nám jeví jako obraz a příklad pokorného, skromného, Kristu zcela oddaného kněžského charakteru. Jest mu doopravdy trýzní, býti považovánu za něco více, než čím skutečně jest, a s největší rozhodností odmítá každou takovou domněnku. Ano hledí skrytí i svou skutečnou velikost a zásluhu ; ze všech názvů, jež označují jeho úkol, užívá nejskromnějšího : »hlas volajícího na poušti«. Jedinou jeho touhou jest, aby Kristus byl oslaven. Považuje se za nehodna, konati pro Krista i nejmenší služby.

a) Jak daleko je od tohoto vzácného charakteru kněz, který si připisuje vlastnosti a zásluhy, jichž nemá, po chvále nezřízeně touží, nezaslouženou chválu se za libením slyší a přijímá!

b) Kněz v pravdě pokorný nejenom nechce nikdy býti považován za to, co není, nýbrž hledí i svoje skutečné zásluhy a vlohy skrytí. Proto o nich sám nemluví, a je mu nemilé, když druzí o nich vykládají.

c) Jeho cílem není chvála a sláva vlastní, nýbrž jediné čest a chvála Krista. Raduje se bratrsky, když druzí pro Krista něco dobrého vykonali; ano jest spokojen, když někdy druzí klidí pochvalu a odměnu za díla, v nichž vlastně měl hlavní podíl on, »dummodo Christus annuntietur«, jen když se Kristus zvěstuje.

d) Pracovatí pro Krista a jeho Církev pokládá za velikou čest, ano má se za nehodna, prokázatí Kristu i nejmenší službu. Proto mu nenapadá, toužít po čestných úřadech. Právě působení v tiché, ale dokonalé lásce s Kristem je mu nejmilejší.

2. Jaký to kontrast: skromný a pokorný sluha Páně a pyšná vyzývavá velerada s jejími posly! Vysláním poselství příznávají židé, že plnost času již nastala. Ale když sv. Jan na jejich otázku jim odpovídá, že on jest předchůdce Páně, v Písmě sv. předpověděný, a že Mesiáš již tu je, dělají, jakoby to přeslechli a drze se ptají, proč tedy Jan křtí. Sv. Jan nedává se jejich neomaleností másti a ještě rozhodněji a jasněji vydává svědectví o Mesiáši.

a) Prozřetelnost Boží vše tak řídí, aby božské poslání Kristovo a jeho božská nauka byly všemi možnými způsoby dosvědčeny. Sama zloba jeho nepřátel k tomu

musí působiti. Právě tento úřední dotaz velerady, na nějž předchůdce Páně slavnostně odpovídá, stává se významným a veřejným svěděním pro Krista.

b) Chování poselstva podobá se jednání těch, kteří zdánlivě o poznání pravdy usilují, ale nepříjemnou pravdu přijmouti nechtějí. Když se jim pravda řekne nebo dokáže, zavírají před ní oči nebo hledí věc zamluviti, vykroučiti, osobně zahrotiti.

Není snad i moje počínání podobné, když se jedná o pravdu mým osobním zájmům nebo zamilovaným domněnkám protivnou ?

c) Nepřátelé pravdy a víry bojují často drzostí tam, kde jim chybí důvody. Bylo by chybou, kdybychom se tím při hájení pravdy Kristovy a při hlásání slova jeho dali strhnouti k netrpělivosti a pozbyli objektivitu.

3. Ještě dvě myšlenky z druhého svědectví Janova o Kristu mohou nám býti námětem k rozjímání. Jan nazývá Krista »beránkem Božím«. Denně opakujeme tato slova při mši sv., držíce v ruku Beránka, kterého máme jednou v nebi uzříti v jeho pravé podobě. Dále praví Jan, že Kristus, který bude rozdavatelem milostí Ducha svatého a křtíti Duchem svatým, nejprve přijal Ducha svatého. Ovšem pouze jako znamení plnosti milostí, která již v něm byla.

a) S jakou uctivostí a sebraností vyslovujeme »Ecce Agnus Dei« při nejsvětější oběti ? Jsou to slova, která jsou stručným obsahem dogmatu vykoupení a výrazem nekonečné lásky Vykupitelovy ; a ten, který nás tolik miluje, jest, když ta slova vyslovujeme, pod způsobami chleba v našich rukou.

b) Úchvatně líčí Zjevení sv. Jana oslavení a králování Božího Beránka v království nebeském. Všichni

spravedliví budou státí kolem jeho trůnu. Kdož zachovali ustavičné panictví : »ti jsou to, kteří následují Beránka, kamkolí jde« (Zjev. 14, 4). Jak mocná pohnutka, zachovati neporušené panictví a všeho nebezpečí, ohrožující sv. čistotu, se úzkostlivě varovati.

c) I my jsme rozdavatelí milosti Ducha svatého. Chceme-li důstojně a účinně působiti na omílostnění druhých, musíme sami nejprve hodně milosti Ducha svatého přijmouti. Častá a vroucí modlitba, přemáhání vášní, důstojné a zbožné přijímání eucharistického Krista jsou nejlepší přípravou k účinné pastoraci.

Dr. I. Klug:

APOLOGE-
TICKÉ ÚVAHY.

I. *Otázky životní*

Kč 5·60

II. *Boží slovo a Boží syn*

Kč 6·40

III. *Království Boží*

Kč 18·—

DR. AUG.
WIBBELT:

Knižka útěchy o smrti

Kč 4·—

Kniha o čtyřech

pramenech

Kč 4·40

ŽIVOT

dítek Božích.

Promluvy a úvahy

o milosti posvěcující

a pomáhající.

Napsal Karel Lutislav.

Poštou Kč 10·—

DUCHOVNÍ ČTENÍ

*Duchovní obnova
pro laiky.*

Napsal

Karel Plater, T. J.

Přeložil Karel Vrátný.

Kartonováno Kč 5.—

V ADEMECUM

*úvahy pro
kněžské triduum.*

Kněžím — spolubratřím.

Josef Rybák T. J.

Poštou Kč 10.—

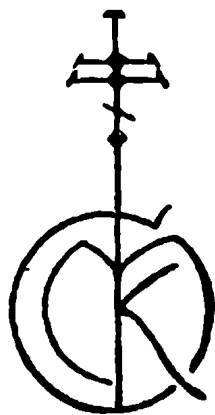
KAREL

VRÁTNÝ:

*Krátké nedělní a
sváteční promluvy.*

Poštou Kč 24.—

Sbírku tuto lze doporu-
čovat za „Nedělní čtení“.

**NÁKLADEM CYRILLO-METHODĚJSKÉHO KNIHKUPECTVÍ
GUSTAV FRANCL, PRAHA.
VYTISKLA KNIHTISKÁRNA JAR. STROJIL V PREROVĚ.**